

HET VERLIES EN HET HERSTEL VAN GODS BEELD IN DE MENS

*En gelijkerwijs wij het beeld des aardsen gedragen hebben,
alzo zullen wij ook het beeld des Hemelsen dragen, 1 Korinthe 14:49.*

door

William Huntington

Dienaar van het Evangelie in de Providence Chapel,

Gray's Inn Lane te Londen

INHOUD

Eerste preek:

Inleiding

1. De verkiezing in Christus:
 - A. Om het beeld van de *Zoon van God* gelijkvormig te worden
 1. Vloeit voort uit soevereine liefde
 2. Om het beeld te vertonen is de aanneming tot kinderen nodig
 - B. Kenmerken van het beeld van Christus:
 1. kennis
 2. gerechtigheid
 3. heiligheid
 4. heerlijkheid
 5. liefde
2. Schepping van Gods beeld in *Adam*
 1. kennis
 2. gerechtigheid
 3. heiligheid
 4. heerlijkheid en het voornaamste (5) liefde.
3. De liefde, in 6 eigenschappen
 - Het verlies van Gods beeld en het beeld van de duivel in de plaats
4. Het land der belofte een afbeelding van de Paradijselijke staat.

Tweede Preek

5. De herschepping naar Christus' beeld
 - I. De menswording van Christus om het beeld des duivels te verbreken
 - II. Door middel van het Evangelie, in 6 opzichten
 - III. Herschepping door de Heilige Geest
 - Middelen
 - Uitwerking in de ziel
 - Eerst onderwijs van de Vader uit de Wet
 - 6 Onderscheidingen tussen dit onderwijs en algemene overtuigingen
 - Paulus als voorbeeld onder dienstbaarheid en in vrijheid
 - Het herstel van Christus' beeld in de wedergeboorte:
 - 1 De aanneming tot kinderen
 - 2 Kennis van God in 5 bijzonderheden
 - 3 Toegerekende gerechtigheid
 - 4 Evangelische heiligheid
 1. De vereniging met Christus
 2. De inwoning van de Heilige Geest
 3. 7 vruchten van de Geest in de nieuwe mens.
 - 5 De grootste zegen, het geestelijk leven.
- 6 De heerlijkheid van het beeld in de hemel.

Aanleiding tot de preek en besluit.

EERSTE PREEK

"En Jezus antwoordde hun: *Mijn Vader werkt tot nu toe en Ik werk ook.*" Johannes 5:17.

Wij hebben in dit hoofdstuk een beschrijving van een *badwater*, dat Bethesda of huis der barmhartigheid genoemd werd. Er waren vijf zalen in en ik denk dat dit een soort alkoven waren, die overdekt waren om de zieke mensen te beschermen tegen de ongemakken van het weer. Deze vijf zalen kunnen als een beeld dienen van vijf verschillende punten van waaruit de uitverkorenen Gods kunnen worden belicht.

In de eerste plaats liggen ze van alle eeuwigheid *in het voornemen Gods*.

In de tweede plaats kunnen ze beschouwd worden als *verkorenen die in Christus Jezus blijven*. Zo spreekt Judas over de bewaarden en geroepenen in Christus Jezus, Judas 1.

In de derde plaats zijn ze *in de belofte* van God begrepen: "Het zaad zal Hem dienen en het zal de HEERE aangeschreven worden tot in geslachten" (Psalm 22:30). "De kinderen der belofte worden voor het zaad gerekend."

In de vierde plaats zijn ze *in het Verbond der genade* begrepen: "En Mijn verbond zal hem vast blijven...En Ik zal zijn zaad in eeuwigheid zetten, en zijn troon als de dagen der hemelen" (Psalm 89:29,30).

In de vijfde plaats moeten ze allemaal *in de staat der genade* gebracht worden en gaan behoren tot de huisgenoten des geloofs. Echter, in zichzelf aangezien zijn ze een krachteloos volk door de val en hebben ze veel zwakheden; hoewel ze bewaard worden van de eeuwige ondergang en het eeuwig verderf."

In de Schrift worden de middelen die God heeft bestemd voor de bekering van deze zondaren - zoals de prediking van het zuivere Evangelie, vergezeld met Gods genade en een heilige ondervinding van deze genade in het hart van de predikers en het werk van de Heilige Geest - vaak vergeleken met rivieren, fontein en of een badwater. Tenzij de Engel des Verbonds echter door de werkingen van Zijn Geest de middelen leven en kracht geeft en aan hun doel doet beantwoorden, geneest niemand van zijn geestelijke ziekte. Want de uitnemendheid van deze kracht is van God en niet uit de mensen en zonder geloof hebben we geen kracht over het gebruik van deze middelen en kunnen we de vruchten ervan niet genieten.

Onder deze zieke mensen lag een arme man, die 38 jaar ziek was geweest De almachtige Zaligmaker, Die wist dat hij zo lang in deze omstandigheden had verkeer, vroeg hem of hij gezond wilde worden. De arme man, die buiten dit badwater geen hoop had, klaagde in antwoord op de vraag van de Heere, dat hij niemand had om hem in het badwater te werpen als het beroerd werd en dat er daarom altijd een ander voor hem afdaalde. Jezus zeide tot hem: "Sta op, neem uw beddeke op en wandel. En terstond werd de wiens gezond, en nam zijn beddeke op en wandelde. En het was sabbat op denzelfde dag" (Joh. 5:8-9). De Joden, die zagen dat hij zijn bed droeg, zeiden dat het tegen de wet was om dit op de sabbat te doen. De man antwoordde: "Die mij gezond gemaakt heeft, Die heeft mij gezegd: Neem uw beddeke op en wandel." De Joden vroegen hem wie hem dat bevolen had, maar de man kon hun niet zeggen wie zijn weldoener was, want Jezus was weggegaan omdat er een grote schare was in die plaats. Spoedig daarna verscheen de Zaligmaker in de tempel aan die man en zei: "Zie, gij zijt gezond geworden; zondig niet meer, opdat u niet wat ergers geschiede."

Hieruit volgt mijns inziens dat deze langdurige ziekte een oordeel van God was over hem vanwege een of andere verschrikkelijke zonde waaraan hij schuldig was, want de Heere deelt mee dat hem iets ergers zal overkomen als hij weer in de zonde valt. Ik denk dat deze man niet tot Gods uitverkorenen behoort, want hij ontvangt geen zegen van het verbond. Als degene die genezing ontving een

uitverkoren vat was, noemde Jezus hem gewoonlijk een zoon van Abraham of zei Hij: "Uw geloof heeft u behouden", "Uw geloof heeft u gezond gemaakt", "Uw zonden zijn u vergeven" of: "Ga heen in vrede". Christus kwam in de wereld om zondaren zalig te maken en Hij droeg de naam Jezus, omdat Hij Zijn volk zou zalig maken van hun zonden. Jezus, zegt echter niets over de zaligheid tegen deze man en Hij verlaat hem met het strenge bevel: Zondig niet meer. Ook deelt Hij mee dat een zwaarder oordeel zal volgen, als hij dit bevel niet nakomt: opdat u niet wat ergers geschiede. Maar de mens heeft geen macht over de zonde. Een streng bevel dat gepaard gaat met een bedreiging, doet de zonde des te meer woeden en de satan des te harder werken. Adam en Eva verbraken beiden de banden. De wet is zwak door het vlees, zonder Christus kan de mens niets doen. Het is goed voor ons dat de uitverkorenen door de grote kracht van God door het geloof tot de zaligheid bewaard worden.

"De mens ging heen en boodschapte de Joden dat het Jezus was Die hem gezond gemaakt had. En daarom vervolgden de Joden Jezus, omdat Hij deze dingen op de sabbat deed." Zo ontketende dit arme schepsel de vervolging van zijn grootste Weldoener. In de hele geschiedenis is er geen gunstige aanwijzing dat deze man tot de uitverkorenen van God behoorde. Hij ontving met zoveel anderen tijdelijke zegeningen, uitredingen en weldaden, terwijl zij in hun leven niet één blijk van de zaligheid vertoonden.

Het antwoord dat de Heere Zijn vervolgers geeft, is dat Hij altijd samengewerkt heeft met Zijn Vader en dit zal blijven doen: "Mijn Vader werkt tot nu toe en Ik werk ook". Als Hij de sabbat ontheiligt, moet Zijn Vader dus hetzelfde verweten worden. De verontwaardiging van de Joden wordt alleen maar groter als zij dit horen, want ze menen dat Hij hiermee een zonde aan Zijn zonden toevoegt. "Daarom zochten dan de Joden te meer Hem te doden, omdat Hij niet alleen de sabbat brak, maar ook zeide dat God Zijn Vader was, Zichzelven Gode evengelijk makende" (Joh. 5:18). Als deze bedrieger (want zo noemden de Joden de Zaligmaker) hen had bedrogen door te zeggen dat God Zijn Vader was, dat Hij met de Vader samenwerkte en Hem gelijk was, geeft Hij hen geen enkele aanwijzing dat ze hun dwaling zouden inzien. Hij ontkent noch Zijn Zoonschap, noch Zijn gelijkheid aan de Vader, maar bewijst die met onweerlegbare bewijzen, zoals hierna zal blijken.

"Mijn Vader werkt tot nu toe en Ik werk ook."

Als ik u mijn gedachten over deze tekst medeel, zal ik weinig aandacht schenken aan de schepping van de wereld, de onderhouding van de wereld, de regering van de wereld, de besturing van alle dingen in de wereld, de verwoesting en vernieuwing van de wereld en de veroordeling van de wereld, want al deze dingen dienen één groot doel: ze zijn allemaal ten beste voor de uitverkorenen. Christus heeft alle dingen geschapen en Hij onderhoudt alle dingen door het woord van Zijn macht. Hij heeft macht over alle vlees, alle dingen die de Vader heeft, zijn ook van Hem. Hij zal de wereld verwoesten, de aarde verbranden en de hemelen samenrollen. Hij zal alle dingen nieuw maken en de enige Rechter zijn over levenden en doden. Ik denk dat het werk dat onze Heere en Zijn Vader verrichten één groot werk is en dat alle andere dingen geschapen en onderhouden worden om dit werk te bevorderen. De Zaligmaker had *dit werk* op het oog toen Hij de woorden van onze tekst sprak. Het grote werk dat God Zich van eeuwigheid voorgenomen heeft, is het formeren van een menselijk geslacht en het brengen van een ontelbaar gezelschap uit dat geslacht tot de heerlijkheid in Jezus Christus. Daarom is Christus van toen af gezalfd om in de tijd Mens en Middelaar te worden. Bovendien heeft God bepaald dat de menigte van Zijn uitverkorenen tot heerlijkheid gebracht zou worden en veranderd zou worden naar het *evenbeeld van Zijn geliefde Zoon*. Dit was van ouds bepaald in Gods raad en deze raad is getrouw en waarachtig. Dat God getrouw en waarachtig is, is voor ons van het grootste belang. Daarom zegt de Heilige Geest dat bij de schepping de eerste mens is geformeerd - en wij in hem - naar het evenbeeld Desgenen Die komen zou (Rom. 5:14, Eng. vert.). Het was verordined dat de uitverkorenen Zijn beeld gelijkvormig zouden zijn en naar dit beeld is de mens geschapen.

Het is even duidelijk dat de grootste zegen van alle zegeningen en het voornaamste kenmerk van het beeld Gods in de mens, het LEVEN was.

Daarom dreigde God dat hij deze onschatbare zegen zou verliezen als hij ongehoorzaam was: "Ten dage als gij daarvan eet, zult gij de dood sterven" (Gen. 2:17). Maar de mens zondigde. De zonde is in de wereld gekomen en door de zonde de dood; "en alzo is de dood tot alle mensen doorgegaan, in welke allen gezondigd hebben" (Rom. 5:12). Daarom is het beeld Gods met alle Goddelijke sieraad van onze ziel, zeer geschonden en hebben we de grootste van alle zegeningen, *namelijk het leven*, verloren. Zoals duidelijk blijkt uit alles wat de Heere tegen de Joden zegt, is het enige werk waarop Hij in onze tekst wijst, het herstellen van dit beeld en het schenken van geestelijk leven. "Toen antwoordde Jezus en zei tegen hen: Want ook de Vader heeft de Zoon lief, en toont Hem alles wat Hij doet, en Hij zal Hem groter werken tonen dan deze, opdat gij u verwondert." Deze grote werken worden vervolgens genoemd: "Want gelijk de Vader de doden opwekt en *levend maakt* alzo maakt ook de Zoon *levend* die Hij wil" (Joh. 5: 20-21).

Dit werk, namelijk dode zondaren opwekken, hen levend maken, rechtvaardigen en heiligen, hen in leven houden en redden, hun dode lichamen levend maken en deze opwekken naar Zijn beeld en gelijkenis en hen een leven vol heerlijkheid geven in de hemel, wordt een groter werk genoemd dan het genezen van een kreupele. En inderdaad, het is groter dan alle wonderen en dit zegt de Zaligmaker tegen Zijn vervolgers, opdat zij zich allen zouden verwonderen. Als dit werk op de laatste dag voltooid zal worden, zullen alle vijanden van Christus en Zijn Kerk en allen wiens namen niet geschreven zijn in het boek des levens des Lams zich hierover verbazen en verwonderen.

In de behandeling van deze woorden zal ik proberen het volgende te bewijzen:

1. Dat het grote werk dat van eeuwigheid bepaald is in de verborgen raad van de Heilige Drie-eenheid, was, een zeker en bepaald aantal mensen te veranderen naar het beeld van de Zoon van God en hun de hemel en de eindeloze heerlijkheid te schenken.
2. Dat het beeld Gods in Adam het heerlijkste en grootste werk was van de hele schepping toen de wereld werd gemaakt.
3. Dat de voornaamste en onschatbaarste zegen van het ganse beeld van God in Adam het *leven* was.
4. Dat in zeker opzicht deze gezegende en Paradijselijke staat afgebeeld werd door Israël in het beloofde land.
5. Dat de menswording van Christus, Zijn lijden en dood, de verkondiging van het Evangelie en de zending van de Heilige Geest dienen om het verloren beeld van God (de Zaligmaker) te herstellen in Gods uitverkorenen onder de mensen.
6. En tenslotte dat de heerlijke verschijning van de heiligen in de hemel en het eeuwige geluk dat ze daar zullen ontvangen, zullen tonen dat alles wat het Paradijs voor Adam symboliseerde en afbeeldde, de waarheid is.

1. *Het grote werk, van eeuwigheid bepaald.*

Ik zal beginnen met mijn eerste punt, dat is aantonen dat van eeuwigheid bepaald is in de verborgen raad van de Heilige Drie-eenheid dat een zeker en bepaald aantal mensen naar het beeld van de Zoon van God veranderd zal worden en dat zij in Hem de hemel en eindeloze heerlijkheid zullen ontvangen. Dit maakt de Heilige Geest bij monde van de apostel duidelijk: "Want die Hij tevoren gekend heeft, die heeft Hij ook tevoren verordineerd *den beelde Zijns Zoons gelijkvormig te zijn*" (Rom. 8:29). Degenen die de alwetende God tevoren kende met de kennis der liefde, met de kennis der verkiezing, met de kennis van aanneming en welgevallen heeft Hij ook verordineerd. Hij bepaalde en legde onveranderlijk vast met een onherroepelijk besluit dat deze mensen die Hij tevoren gekend heeft, veranderd zouden worden naar het beeld van Zijn Zoon. Om dit besluit uit te voeren werd het zaad van de maagd Maria - dat de mens in alles gelijk was - gekozen, verkoren en verordineerd door

God opdat het verenigd en verbonden zou worden met de Goddelijke Persoon van de Zoon van God. "Ziet, Mijn Knecht, Dien Ik ondersteun, Mijn Uitverkorene, in Denwelke Mijn ziel een welbehagen heeft!" (Jesaja 42:1).

Hier wordt Christus ons voorgesteld als de eerste Gekozone, als de *eerste Uitverkorene*. Vanwege het feit dat eerst is besloten tot Zijn geboorte uit een maagd en vanwege Zijn onbegrijpelijk en eeuwig Zoonschap, is Hij in alles de uitnemendste, dat wil zeggen: Hij is de Eerstgeborene van het uitverkoren geslacht. Zo zegt Paulus: "Want die Hij tevoren gekend heeft, die heeft Hij ook tevoren verordineerd, opdat Hij de Eerstgeborene zij onder vele broederen" (Rom. 8:29).

In dit verkiezingsbesluit wordt Hij beschouwd als de Eerste en als het Hoofd, want alle anderen werden *in Hem* verkoren. Als Hoofd en Vertegenwoordiger, als toekomstig Mens en koninklijk Middelaar, is Hij van eeuwigheid af gezalfd geweest, van de aanvang der oudheden der aarde aan (Spr. 8:23). Als *God*, afgezien van Zijn Middelaarsambt, kon Hij niet gezalfd worden tot Koning, want hoe kan de allerhoogste God, Die hoger dan de hemelen is, verhoogd worden boven hetgeen Hij al is?

In dit verkiezingsbesluit werd Christus ook aangewezen tot de eeuwige Vader van Zijn uitverkoren geslacht. Dit werd afgebeeld door de schepping van Adam, die Paulus noemt "een voorbeeld Desgenen Die komen zou" (Rom. 5:14). Daarom wordt Hij de laatste Adam genoemd en Hij is de laatste Adam in tijdsvolgorde, maar niet in de raad en het besluit van God.

In dit verkiezingsbesluit ging het alleen om de Goddelijke soevereiniteit en het welbehagen en goeddunken van God, maar omdat Christus als Eerste verkoren is en in Hem alle andere heiligen verkoren zijn, is Hij het Fundament waarop het voornemen vaststaat. Daarom verklaart God Zelf: "Ziet, Ik leg in Sion een uiterste Hoeksteen, Die uitverkoren en dierbaar is" en: "Die in Hem gelooft zal niet beschaamd worden" (1 Petrus 2:6). Allen die God tevoren gekend heeft, heeft Hij ook verkoren en aan Christus gegeven. Hij gaf Hem de verantwoordelijkheid over hen en bepaalde dat zij zouden leven door Hem, Die zonder twijfel trouw is aan Degene Die Hem deze grote verantwoordelijkheid en opdracht gaf. "Evenwel het vaste fundament Gods staat, hebbende dit zegel: De Heere kent degenen, die de Zijnen zijn" (2 Tim. 2:19).

Ik zal nu

- A. overdenken waartoe wij zijn verordineerd en verkoren. Paulus zegt dat wij zijn verordineerd *om aan het beeld van de Zoon van God gelijkvormig te zijn*; en tevens zullen wij overwegen waaruit deze Goddelijke kenmerken voortvloeien.
- B. Waarin dit beeld bestaat en hoedanig de hemelse deelgenoten daardoor worden.

A 1. De kenmerken vloeien allemaal voort uit de vrije, soevereine liefde van God, die voor de schepping van de wereld al uitging naar Christus Die mens zou worden en in Hem op ons gericht was: "Ik heb u liefgehad met een eeuwige liefde, daarom heb Ik u getrokken met goedertierenheid, zegt de Heere" (Jer. 31:3). Sommigen zullen echter tegenwerpen dat de liefde van God in onze tekst wel een eeuwige liefde genoemd wordt, of een liefde die er altijd zal zijn en altijd zal voortduren, maar dat er niet staat dat ze van eeuwigheid is. Ik antwoord hierop dat de Zaligmaker de volgende woorden spreekt tot Zijn Vader in dit korte gebed: "Ik in hen en Gij in Mij, opdat zij volmaakt zijn in één, en opdat de wereld bekenne dat Gij Mij gezonden hebt, en hen liefgehad hebt, gelijk Gij Mij liefgehad hebt, want Gij hebt Mij liefgehad voor de grondlegging der wereld" (Joh. 17:23-24). Gods liefde tot Christus en Zijn Kerk was er al voor de wereld is gemaakt. Soevereine liefde gaat aan onze aanneming vooraf, want ons kindschap is er een gezegend gevolg van: "Ziet, hoe grote liefde ons de Vader gegeven heeft, namelijk dat wij kinderen Gods genaamd zouden worden" (1 Joh. 3:1). Voor de wereld was gemaakt, ging deze liefde al uit tot Christus en in Hem was ze op ons gericht. Ik spreek nu niet over de liefde van God voor Zijn eigen geliefde Zoon, Die in waarheid en liefde de Zoon van de Vader wordt genoemd, omdat Gods liefde voor ons niet zo overweldigend groot kan zijn als de liefde voor Hem. Ik spreek hier over de liefde van God tot Christus als mens en Middelaar in de tijd, waarvan

Christus zegt in Johannes 10:17: "Daarom heeft Mij de Vader lief, overmits Ik Mijn leven afleg, opdat Ik hetzelfde wederom neme." Het was het leven van een Mens dat werd afgelegd en die liefde was ook op Hem als Mens gericht.

Tussen deze liefde en Zijn liefde voor ons is een grote overeenkomst: "Gij hebt hen liefgehad, gelijk Gij Mij liefgehad hebt" (Joh. 17:23). Deze liefde was gericht op Christus, als Hoofd van Zijn huisgezin en eveneens op al Zijn kinderen in Hem, zoals zal blijken. Hoewel ze de genieting van deze liefde soms moeten missen vanwege de beproeving van hun geloof en hoewel ze soms vanwege hun zonden en hun overtredingen met de roede bezocht worden en vanwege hun ongerechtigheid met plagen, is die liefde toch hetzelfde en ligt ze eeuwig vast in hun Verbondshoofd. We lezen dan ook verder: "Maar Mijn goedertierenheid zal Ik van Hem niet wegnemen, en in Mijn getrouwheid niet feilen. En Ik zal Mijn verbond niet ontheiligen, en hetgeen uit Mijn lippen gegaan is, zal Ik niet veranderen. Ik heb eens gezworen bij Mijn heiligheid: Zo Ik aan David liegen! Zijn zaad zal in der eeuwigheid zijn, en Zijn troon zal voor Mij zijn gelijk de zon" (Psalm 89:34-37). Met het oog hierop heft de heilige apostel de triomfkreet aan: "Wie zal ons scheiden van de liefde van Christus? Verdrukking, of benauwdheid, of vervolging, of honger, naaktheid, of gevaar, of zwaard?" Nee, "noch dood, noch leven, noch engelen, noch overheden, noch machten, noch tegenwoordige, noch toekomstige dingen, noch hoogte, noch diepte, noch enig ander schepsel zal ons kunnen scheiden van de liefde Gods, welke is in Christus Jezus, onze Heere" (Rom. 8:35, 38-39). Hieruit blijkt duidelijk dat we eeuwig zeker kunnen zijn van de liefde van God jegens ons in Christus, ons Hoofd.

2. Ik ga nu verder om te handelen over het kindschap waartoe wij verordineerd zijn. De meest verheven eigenschap van onze Heere Jezus Christus is dat Hij de Zone Gods is. Hij is de eniggeboren Zoon van de Vader, de Zoon van de Vader in waarheid en liefde, Hij heeft dezelfde Goddelijke natuur, maar is een andere Persoon en is met de Vader God. Nu, omdat de Vader ons heeft verordineerd om *den beelde Zijns Zoons gelijkvormig te zijn*, heeft Hij ons ook verordineerd tot *de aanneming tot kinderen* opdat ons beeld in bepaalde mate zou beantwoorden aan en overeenstemmen met Zijn beeld. Ik geloof dat de hoogste onderscheiding en de grootste eer die een mens in deze wereld kan ontvangen, is dat hij of zij een zoon of dochter van de almachtige God wordt. Het is veel hoger dan prinses, koningen of keizers te zijn, want die zijn er veel in deze wereld. Hoewel de naam "zoon van God" soms gegeven wordt aan engelen (Job 38:7), aan overheden (Psalm 82:6-7) en huichelaars (Gen. 6:4), is er toch een verschil tussen hun kindschap en dat van ons. Engelen zijn zonen door de *scheping*, zoals alle mensen (Mal. 2:10). Overheden zijn het alleen maar vanwege hun *ambt*, maar bij hun dood geldt: "Gij zult sterven als een mens, en als een van die vorsten zult gij vallen" (Psalm 82:70). Huichelaars zijn alleen zoon in naam om hun *uitwendige belijdenis* en omdat ze in uitwendige zin op een zoon lijken.

Maar iemand die een zoon van God is door *aanneming* en bij wie dit blijkt uit zijn geestelijke wedergeboorte en zijn geloof, heeft de grootste wonderlijke eer ontvangen en is door God uitermate verheven. Dit blijkt uit de genaderijke en zeer bemoedigende belofte van de Almachtige: "En de vreemde, die zich tot de HEERE gevoegd heeft, spreke niet, zeggende: De HEERE heeft mij gans en al van Zijn volk gescheiden; en de gesnedene zegge niet: Ziet, ik ben een dorre boom. Want alzo zegt de HEERE van de gesnedenen, die Mijn sabbatten houden en verkiezen hetgeen waartoe Ik lust heb, en vasthouden aan Mijn verbond: Ik zal hun ook in Mijn huis en binnen Mijn muren een plaats en naam geven; beter dan der zonen en der dochteren, een eeuwige naam zal Ik een ieder van hen geven, die niet uitgeroeid zal worden" (Jes. 56:3-5). Het is niet moeilijk te begrijpen wat deze eeuwige naam is die zij altijd zullen houden. De gesnedene klaagt dat hij een dorre boom is en dat hij geen zonen en dochter heeft, daarom kan hij niet onder de zegen vallen die uitgesproken wordt over degene "die zijn pijlkoker vol kinderen heeft." Ook klaagt hij erover dat hij geen zonen heeft, die zijn huis en zijn gezin

in stand zullen houden en zijn naam zullen voortplanten. Op deze klachten antwoordt God: "Ik zal hen ook in Mijn huis een plaats en naam geven, beter dan der zonen en der dochteren. Ik zal hem een plaats in Mijn huis geven die beter is dan eert grote erfenis in het beloofde land." De naam zoon van God is beter dan de vadersnaam die een man krijgt omdat hij zonen en dochters heeft. Het huis van een man kan nog zo groot zijn en zijn gezin nog zo talrijk, toch zal het door de dood afgesneden worden en als zijn gezin er zal zijn tot de dag des oordeels, zal het dan van de aarde afgesneden worden. De aanneming tot kinderen blijft altijd van kracht.

Ze worden vele zonen genoemd als ze tot heerlijkheid gebracht zijn en ze zullen omhelsd en erkend worden als zonen. door God, als Christus ze aan Zijn Vader voorstelt en zegt: "Ziet, Ik en. de kinderen die Gij Mij gegeven hebt." Dit is een eeuwige naam die niet uitgeroeid zal worden, noch bij de dood, noch bij het oordeel. "De gedachtenis des rechtvaardigen zal tot zegening zijn, maar de naam der goddelozen zal verrotten" (Spr. 10:7).

Wij zijn verordineerd tot deze aanneming tot kinderen: "Die ons tevoren verordineerd heeft tot aanneming tot kinderen door Jezus Christus in Zichzelf, naar het welbehagen van Zijn wil; tot prijs der heerlijkheid Zijner genade, door welke Hij ons begunadigd heeft in de Geliefde" (Ef. 1:5-6).

Ik heb aangetoond en bewezen dat wij in Christus bemind worden met een eeuwige liefde, dat deze liefde eerst op Christus, ons Hoofd, gericht is, dat ze in Hem vaststaat en in Hem naar ons uitgaat.

Ook heb ik aangetoond dat we in Hem en met Hem delen in dezelfde liefde, dat we verordineerd zijn tot de aanneming tot kinderen en dat er enige gelijkenis is tussen Hem en ons in eer en aanzien. Zo heeft God de Vader bepaald dat er ook enige overeenkomst zal zijn tussen het Verbondshoofd, de Vader der eeuwigheid, en Zijn zaad. Daarom zegt de apostel: "Want die Hij tevoren gekend heeft, die heeft Hij ook tevoren verordineerd den beelde Zijns Zoons gelijkvormig te zijn" (Rom. 8:29).

Als de goede Geest van mijn God mij wil leiden, zodat ik duidelijk zal kunnen omschrijven waartoe wij zijn verordineerd en verkoren en wat ons in Christus Jezus in de eeuwige verkiezing wordt gegeven, zullen we zien *wat dit beeld van Zijn Zoon is* waarnaar wij naar Gods besluit veranderd zullen worden.

B 1. Het komt mij voor dat dit beeld bestaat in *wijsheid en kennis*. Dit maakt de grote apostel ons duidelijk: "En wij spreken wijsheid onder de volmaakten; doch een wijsheid niet dezer wereld, noch der oversten dezer wereld, die te niet worden. Maar wij spreken de wijsheid Gods, bestaande in verborgenheid die bedekt was, welke God tevoren verordineerd heeft tot heerlijkheid van ons, eer de wereld was. Welke niemand van de oversten dezer wereld gekend heeft, want indien zij ze gekend hadden, zo zouden zij de Heere der heerlijkheid niet gekruist hebben" (1 Kor. 2:6-8). Deze wijsheid is een geestelijke en *bevindelijke kennis van Christus en van God als Verbondsgod en Vader in Hem, die geschonken wordt door de Heilige Geest*. De wijsheid is onlosmakelijk verbonden met een gelovig verstaan van en zien op Zijn verborgen voornemen en Zijn genade en de welmenendheid van de belofte in Christus Jezus, opdat we door het onderwijs van de Heilige Geest verzekerd zouden worden van de dingen die ons uit genade door God gegeven worden, zoals Zijn eeuwige liefde tot ons, de gave van Christus aan ons en alle zaligmakende weldaden en geestelijke zegeningen in Hem. Zo hebben we de belofte gekregen dat we God de Vader, de Zoon en de Heilige Geest zullen kennen door Hun drievoudige getuigenis in ons hart.

Als de liefde van God de Vader in ons hart wordt uitgestort, zegt Hij: "Ja, Ik heb u liefgehad met een eeuwige liefde, daarom heb Ik u getrokken met goedertierenheid" Gen. 31:3). Zo komen we tot God, de Rechter van allen, en God leidt ons tot Jezus, de Middelaar van het nieuwe verbond en de Fontein Die geopend is voor de zonde en voor de onreinheid. Dit is het bloed der besprenging dat spreekt van kwijtschelding, vrede, verzoening en vriendschap. Dit is beter dan de dingen. waar het bloed van Abel van spreekt. De Heilige Geest roept: "Abba Vader" en geeft een eeuwig en onveranderlijk getuigenis van ons kindschap, óók in de vierschaar van ons geweten.

Dit drievoudige getuigenis zal ons zonder twijfel brengen tot de zalige en eeuwige genieting van de drie heilige Personen Die getuigen in de hemel. We moeten elkaar allemaal ontmoeten in deze Drie-enige Getuige op de aarde en we moeten in deze Getuige één zijn als één lichaam, als we hopen dat we elkaar eens zullen ontmoeten in de zalige genieting van de drie Heilige Personen Die boven getuigen en Die één zijn. Zo zegt Jezus: "Opdat zij allen één zijn, gelijkerwijs Gij, Vader, in Mij en Ik in U, dat ook zij in Ons één zijn; opdat de wereld gelove dat Gij Mij gezonden hebt. En Ik heb hun de heerlijkheid gegeven, die Gij Mij gegeven hebt; opdat zij één zijn gelijk als Wij Een zijn. Ik in hen en Gij in Mij, opdat zij volmaakt zijn in één" (Joh. 17:21-23). Zij moeten komen "tot kennis der verborgenheid van God en de Vader, en van Christus" (Kol. 2:2).

Hieruit blijkt dat het *eerste kenmerk van het beeld van Christus wijsheid of kennis is*. Dit is naar het voornemen van God het eerste deel van het beeld van Christus waarnaar we naar Zijn verkiezing worden veranderd. Daarom wordt er gezegd dat Christus ons is geworden tot wijsheid en rechtvaardigheid. Wijsheid wordt het eerst genoemd. Zo was het bij Adam toen hij geschapen werd, zo is het bij de heiligen die wedergeboren worden en zal het tenslotte in de hemel zijn, zoals ik nu zal proberen aan te tonen.

2. Ik moet nu in de tweede plaats bewijzen dat het volgende Goddelijke kenmerk of hemelse merkteken van het beeld van Christus *gerechtigheid* is. Hiertoe zijn wij ook verordineerd: "En die Hij tevoren verordineerd heeft, dezen heeft Hij ook geroepen; en die Hij geroepen heeft, dezen heeft Hij ook gerechtvaardigd; en die Hij *gerechtvaardigd* heeft, dezen heeft Hij ook verheerlijkt" (Rom. 8:30). Toen Christus van eeuwigheid gezalfd is tot Verbondshoofd en Plaatsvervanger, heeft God Hem ons gemaakt tot wijsheid en rechtvaardigheid. Daarom krijgt Hij de volgende naam: "De HEERE, onze Gerechtigheid". Want toen Hij erin toestemde om in de tijd mens en Middelaar te worden, stemde Hij er ook mee in om de menselijke natuur aan te nemen en te verschijnen met een menselijk lichaam, dat God in Zijn eeuwig voornemen had aangewezen en naar Zijn voornemen had toebereid. Dat wil zeggen: Hij had besloten dat het zou worden *toebereid* door de Geest van God en dat het tijdens de wording gevrijwaard zou worden van elke vlek van menselijke vuilheid. Daarom staat er dat Hem een lichaam is toebereid. Omdat al deze dingen besloten zijn in de eeuwige raad van God, wordt er gezegd dat ze al geschied zijn. Daarom staat er dat het lichaam is toebereid, zoals de mensen die Johannes moest voorbereiden voor Jezus' komst worden aangeduid als "een volk dat de Heere is toebereid" (Luk. 1:17, Eng. vert.). Toen Christus erin had toegestemd om de menselijke natuur aan te nemen, heeft Hij ook beloofd "Zich in Zijn menselijke natuur te laten offeren als een slachtoffer voor de zonde. Zo staat er geschreven: "Slachtoffer en offerande hebt Gij niet gewild, maar Gij hebt Mij het lichaam toebereid" (Hebr. 10:5). In deze woorden horen we de hartelijke toestemming, instemming en goedkeuring van de Zaligmaker met betrekking tot het aannemen van de menselijke natuur en het offeren van Zijn eigen lichaam als slachtoffer voor de zonde, want Hij zegt: "Zie Ik kom. Ik heb lust, o Mijn God, om Uw welbehagen te doen, en Uw wet is in het midden Mijns ingewands" (Psalm 40:8-9). Toen de Zaligmaker dit op Zich nam, mochten wij vrijuit gaan; toen Hij, Die Zelf geen zonde gedaan had, erin toestemde om "zonde te worden voor ons, werden wij gemaakt rechtvaardigheid Gods in Hem." Dit is van ouds aan de Zaligmaker beloofd in de raad en overeengekomen in het verbond, dat het *verbond der belofte* genoemd wordt. Dit is één van de beloften: "En uw volk zullen allen tezamen rechtvaardigen zijn, zij zullen in eeuwigheid de aarde erfelijk bezitten; zij zullen zijn een spruit Mijner plantingen, *een werk Mijner handen*, opdat Ik verheerlijkt worde" Jes. (60:21).

Laten we *dit werk van Gods handen* kort bezien en nagaan wat we eronder moeten verstaan. Ik heb aangetoond dat wij in de verborgen raad van eeuwigheid, toen Christus Zich verplichtte om onze Borg te worden en Zijn ziel tot een offer voor de zonde te geven, rechtvaardigheid Gods zijn geworden in Christus en dat Hij ons tot wijsheid en rechtvaardigheid gemaakt is. Daarom wordt Hij *de HEERE*,

onze *Gerechtigheid*, genoemd. Maar niemand kan tot Christus komen, tenzij God de Vader hem trekt. Als het God behaagt, zal Hij ons door de werking van de wet uittrekken uit de bodem van onze verdorven natuur en al onze eigengerechtigheid, en ons afsnijden van onze oude stam. Hij zal ons uit het geslacht van de oude Adam trekken, tot Christus brengen en ons aannemen in de Geliefde. Dan maakt Hij dat we kunnen zeggen: "In de HEERE heb ik gerechtigheid en sterkte" (Jes. 45:24, Eng. vert.). Dit wordt aangeduid als overzetten of overplanten in een betere bodem, als enten in een edele wijnstok, een geheel getrouw zaad (Jer. 2:21). Gods kinderen worden dan takken van de ware Wijnstok genoemd of wilde olijftakken die in de goede Olijfboom zijn ingeënt, opdat ze deel zouden krijgen aan de goede eigenschappen en de vetheid van de goede Olijfboom, opdat ze in Hem rechtvaardigheid en sterkte zouden hebben en vruchten der rechtvaardigheid zouden voortbrengen. Rechtvaardigheid kan beschouwd worden als volmaakte gehoorzaamheid aan een wet of regel der rechtvaardigheid. Wie bekleed is met deze gehoorzaamheid kan met opgeheven hoofd voor de rechtvaardigheid staan en hoeft er niet voor te vallen. Als zo iemand verhoord of berecht wordt, zal hij niet uitgeworpen of veroordeeld worden. Daarom wordt er gezegd: "Daarom zullen de goddelozen niet bestaan in het gericht, noch de zondaars in de vergadering der rechtvaardigen" (Psalm 1:5). Maar er zijn sommigen die zelfs in de dag dat al Gods boeken geopend worden, de geheimen van ieder hart geopenbaard worden en ieder werk in het gericht gebracht wordt, onversaagd staande zullen blijven. Zo staat er geschreven: "Waakt dan te aller tijd, biddende dat gij moogt waardig geacht worden te ontvlieden al deze dingen die geschieden zullen en te staan voor de Zoon des mensen (Luk. 21:36). Paulus zegt ons dat wij door de Geest, uit het geloof, de hoop der zaligheid verwachten (Gal. 5:5). Dat wil zeggen: hij hoopte in die grote dag in Christus gevonden te worden, "niet hebbende zijn rechtvaardigheid die uit de wet is, maar die door het geloof van Christus is, namelijk de rechtvaardigheid die uit God is door het geloof" (Fil. 3:9). Deze rechtvaardigheid noemt God "de gehoorzaamheid van Een" (Rom. 5:19). In deze dag zal alle rechtvaardigheid worden beproefd en de voornaamste toetssteen zal zijn de heerlijke openbaring van de ontzagwekkendste eigenschap of volmaaktheid in God, die recht of rechtvaardigheid genoemd wordt, want de grote dag zal deze rechtvaardigheid aan het licht brengen. "Hij zal roepen tot de hemel van boven, en tot de aarde om Zijn volk te richten. Verzamelt Mij Mijn gunstgenoten, die Mijn verbond maken met offerande! En de hemelen verkondigen Zijn gerechtigheid, want God Zelf is Rechter" (Psalm 50:4-6).

In verschillende landen was het de gewoonte dat mensen wier onschuld vastgesteld was en die eervol vrijgesproken en berecht waren, na hun rechtszaak gekroond werden met een krans van bladeren en bloemen die door hun vrienden was gemaakt en diende om hun onschuld en rechtvaardigheid aan allen duidelijk te maken. Zo verwachtte de apostel, nadat hij de overvloed der genade en de gave der rechtvaardigheid omhelsd had, in het leven te heersen door Jezus Christus (Rom. 5:17). Deze verzekering was zo krachtdadig dat hij in het vooruitzicht van een gewelddadige dood, terwijl hij verwachtte dat hij heel spoedig voor. God zou moeten verschijnen en na langere tijd voor Gods rechterstoel zou moeten staan, toch kon zeggen: "Ik heb de goede strijd gestreden, ik heb de loop geëindigd, ik heb het geloof behouden. Voorts is mij weggelegd de kroon der rechtvaardigheid, welke mij de Heere, de rechtvaardige Rechter, in die dag geven zal; en niet alleen mij, maar ook allen die Zijn verschijning liefgehad hebben" (2 Tim. 4:7-8). De apostel had deze gift der rechtvaardigheid omhelsd toen hij voor het eerst de Heere beleed, hij had haar gepredikt en hij had erbij geleefd tijdens zijn hele bediening. Hij verwachtte deze rechtvaardigheid te ontvangen als zijn bruiloftskleed bij de voltrekking van het huwelijk van het Lam, ermee gekroond te worden bij het laatste oordeel en er in het Koninkrijk der heerlijkheid in te verschijnen als in zijn koninklijke purper. Hij verwachtte ook dat dit een gave uit vrije genade zou zijn, daarom zegt hij: "... welke mij de Heere, de rechtvaardige Rechter, in die dag geven zal" (2 Tim. 4:8). Hij wist ook dat dit zou gebeuren in een weg van strikte rechtvaardigheid, want God maakt niet alleen Zijn beloften die Hij in Christus gedaan heeft, waar, maar ook Zijn bedreigingen. Hij is ook even rechtvaardig in de uitdeling van Zijn gunst als in de uitvoering van Zijn oordelen. Rechtvaardige zielen en een rechtvaardige God zullen elkaar in

Christus Jezus ontmoeten. Hij zal ze aannemen in de rechtvaardigheid die Hij voor hen bereid heeft en hun gegeven heeft en zij zullen Hem, ja, zelfs de rechtvaardige Rechter, met vreugde zien. God was altijd rechtvaardig en zal altijd rechtvaardig zijn in de rechtvaardigmaking van hen die geloven of geloofd hebben in Jezus als hun Zaligmaker.

3. Ik haast me nu tot mijn volgende punt, namelijk het volgende of derde heerlijke eigenschap van dit Goddelijke beeld van de Zoon van God, waarnaar wij - naar Zijn verkiezing - zullen veranderd worden. Hier is de grote apostel heel duidelijk over: "Gezegend zij de God en Vader van onze Heere Jezus Christus, Die ons gezegend heeft niet alle geestelijke zegening in de hemel in Christus. Gelijk Hij ons verkoren heeft in Hem, voor de grondlegging der wereld, opdat wij zouden *heilig en onberispelijk* zijn voor Hem in de liefde" (Ef. 1:3-4). Hier zegt onze apostel dat wij gezegend zijn in Christus met alle geestelijke zegening, gelijk God ons verkoren heeft in Hem. Drie van deze zegeningen worden genoemd.

De eerste zegening is *heiligheid*; deze moet ons geschikt maken om voor God te verschijnen, want zonder heiligheid kan niemand de Heere zien. De tweede zegening is dat we *onberispelijk*, zonder vlek en rimpel, voor Hem zullen verschijnen; de derde is *liefde* en in volmaakte liefde is geen vrees.

Maar ik moet eerst de heiligheid overwegen. We weten dat alleen God *volmaakt heilig* is. Hij is de enige, Hij is in en uit Zichzelf heilig en is de Fontein van alle andere heiligen, of ze heilige engelen, of de geesten der volmaakte rechtvaardigen zijn (Hebr. 12:23), of aangeduid worden als "heilige broeders, die de hemelse roeping deelachtig zijn" (Hebr. 3:1).

Deze heiligheid is *niet de ceremoniële* heiligheid, die verkregen werd door het heiligen en het reinigen van het vlees met het bloed van stieren en bokken en het besprenkelen van de onreine mensen met de as van de jonge koe. Want deze dingen konden geen van alle het geweten van de mensen die er gebruik van maakten, rein maken en nog veel minder heilig maken.

Deze heiligheid kan ook *niet* verkregen worden door *de werken der rechtvaardigheid* die gedaan worden in gehoorzaamheid aan de zedelijke wet. Niemand kon deze met grotere nauwgezetheid houden dan sommige Joden deden, zoals de jongeling uit het Evangelie, die al deze dingen gehouden had en de oudste zoon uit de gelijkenis, die nooit een overtreding had begaan. Dit gold ook voor Nicodemus en Paulus. Ja, deze hele generatie was zelfs "een geslacht dat rein was in eigen ogen, hoewel ze nooit van hun drek gewassen waren" (Spr. 30:12, Eng. vert.).

Deze heiligheid bestaat ook *niet uit een uitwendige verandering* die gewerkt wordt door de prediking van het Evangelie. Zo was het ook bij de man uit wie de duivel uitging en die merkte dat zijn huis leeg was en verlaten door de duivel. Hij ging het vegen en opknappen met wat wettisch berouw of met de beroering van zijn natuurlijke hartstochten, zoals *smart*, net als mensen die huilen op hun legers (Hos. 7:14), of *vreugde*, zoals de hoorders bij wie het zaad in steenachtige grond gevallen is en die het Woord horen en dat terstond met vreugde ontvangen (Matth. 13:20). Deze dingen zullen een mens nooit heilig maken, ook niet als ze samengaan met verlichting van het verstand, kennis, ijver en geestelijke gaven om te spreken, te bidden of te profeteren. Nee, het is niet genoeg als we uiterlijk leven naar Gods Woord door ons bij de kerk te voegen, Christus in het openbaar te belijden, ons te laten dopen zoals Simon de tovenaer of met Judas de bete broods te ontvangen, door onze plaatsen in Gods huis in te nemen, of ons voortdurend onder Gods kinderen te begeven zoals de dwaze maagden.

Nee, er is geen waarachtige heiligheid in al deze dingen bij elkaar, noch in één van deze dingen apart, hoewel er duizenden en tienduizenden zijn die in dit web gevangen zijn en zich er veilig in voelen. Dit is echter niet de heiligheid waartoe de uitverkorenen zijn verkoren en het lijkt er helemaal niet op. Het is als het beschilderde gezicht van Izebel en velen zijn er even blij mee als zij, maar het vertoont niet de minste gelijkenis met het inwendige en zeer heerlijke sieraad van de dochter van de Koning (Psalm 45:14). Zonder vereniging met Hem is er geen heerlijkheid in enig mens. Zo zegt Paulus: "Gelijk Hij ons uitverkoren heeft in Hem, opdat wij zouden heilig en onberispelijk zijn voor Hem in

de liefde" (Ef. 1:4). Hieruit blijkt duidelijk dat degenen die buiten Christus zijn, bevindelijk niets geleerd kunnen hebben van deze heiligheid, maar dat zij slechts natuurlijke kennis hebben. Omdat de natuurlijke kennis opgeblazen maakt, bedriegen de mensen zich met zulke kennis door zich te verheffen in liefde en bewondering voor zichzelf, zoals satan deed tot hij om zijn trots veroordeeld werd. Zo wordt ons meegedeeld dat er in het laatste der dagen veel van zulke belijders zullen zijn: "Want de mensen zullen zijn liefhebbers van zichzelf, laatdunkend, hovaardig" (2 Tim. 3:2). In onze dagen zijn er zeer veel van zulke mensen. In Christus Jezus heeft God Zijn volk verkoren, opdat ze heilig zouden zijn. Ieder die deze heiligheid deelachtig geworden is, moet ook deel hebben aan de zaligheid die Hij verworven heeft. Christus is ons geworden tot heiligmaking, en tot wijsheid en rechtvaardigheid. Het is niet zonder reden dat Hij zo vaak de Heilige Israëls genoemd wordt, want alle ware Israëlieten hebben hun heiligheid in Hem en alle kinderen van God ontvangen deze uit Zijn volheid.

Maar omdat ik meer gelegenheid zal hebben om uitgebreid over dit punt te spreken als ik kom tot de behandeling over het *herstel* van het beeld van Christus in de mens door de Heilige Geest, zal ik nu overgaan tot de behandeling van het vierde kenmerk.

4. Het volgende hemelse merkteken van het beeld van Christus is *heerlijkheid*. "Daarom verdraag ik alles om de uitverkorenen, opdat ook zij de zaligheid zouden verkrijgen, die in Christus Jezus is met *eeuwige heerlijkheid*" (2 Tim. 2:10). Hier verbindt de apostel de verkiezing, de zaligheid en de eeuwige heerlijkheid met elkaar. Dat mag hij ook doen, want in het verkiezingsbesluit is er verordeneerd dat we beide weldaden zullen ontvangen. Dit blijkt uit de volgende citaten: "En tot een helm de hoop der zaligheid. Want God heeft ons niet gesteld tot toorn, maar tot verkrijging der zaligheid door onze Heere Jezus Christus; Die voor ons gestorven is" (1 Thess. 5:8-10). Omdat het beeld van Christus in de mens volmaakt wordt door de *heerlijkheid*, wordt er volgens mij meer de nadruk op gelegd dan op één van de andere kenmerken. "En opdat Hij zou bekend maken de rijkdom Zijner heerlijkheid over de vaten der barmhartigheid, die Hij tevoren bereid heeft tot heerlijkheid. Welke Hij ook geroepen heeft, namelijk ons, niet, alleen uit de Joden maar ook uit de heidenen" (Rom. 9:23).

Deze heerlijkheid bestaat voornamelijk uit *licht*. Het licht dat van Mozes gezicht afstraalde, wordt heerlijkheid genoemd en Paulus zegt dat deze heerlijkheid tenietgedaan: zou worden in Christus (2 Kor. 3:7). Het licht dat Paulus omscheen bij zijn bekering wordt ook heerlijkheid genoemd en hij zegt dat hij niet kon zien vanwege dat licht (Hand. 22:11).

Toen de profeet Jesaja verlicht was, vertelde hij anderen in zijn profetieën wat Christus voor hen kon doen. Hierbij putte hij uit wat hij zelf had ondervonden: "Maak u op, word verlicht, want uw Licht komt en de heerlijkheid des HEEREN gaat over u op" (Jes. 60:1). "De HEERE zal u wezen tot een eeuwig Licht, en uw God tot uw Sierlijkheid. Uw zon zal niet meer ondergaan" (Jes. 60:19-20). En in vers 2 en 3 zegt hij: "Want zie, de duisternis zal de aarde bedekken en donkerheid de volken; doch over u zal de HEERE opgaan en Zijn heerlijkheid zal over u gezien worden. En de heidenen zullen tot uw licht gaan, en de koningen tot de glans die u is opgegaan."

Deze schitterende en heerlijke gedaante waarmee de Zaligmaker Zijn Kerk bezoekt, is de oorspronkelijke en *natuurlijke gestalte van de Zoon van God*. Dit kunnen we zien op de berg Thabor, maar de Heere drie van Zijn discipelen, namelijk Petrus, Jakobus en Johannes, met Zich meenam en voor hun ogen werd veranderd. In werkelijkheid mocht de nederige wijze waarop Hij voortdurend verscheen in de dagen van Zijn vlees liever een *gedaanteverandering* genoemd worden. Want Hij is een weinig minder dan de engelen gemaakt om te kunnen sterven, hoewel Hij tegelijkertijd als Heere en Schepper van de engelen meer dan twaalf legioenen engelen ter beschikking had. Hij vernedert Zichzelf zelfs nog meer: "Maar Ik ben een Worm en geen man, een Smaad van mensen en veracht van het volk. Allen, die Mij zien, bespotten Mij; zij steken de lip uit, zij schudden het hoofd, zeggende: Hij

heeft het op de HEERE gewenteld, dat Hij Hem nu uithelpe dat Hij Hem redde, dewijl Hij lust aan Hem heeft" (Psalm 22:7-9). Als dit geen gedaanteverwisseling is wanneer de Heere van het leven en de heerlijkheid verschijnt in de gestalte van een dienstknecht, temidden van zulke smaad, verachting en spot, weet ik niet wat wél een gedaanteverandering is. Want het is zeker dat er nooit een wezen was dat meer veranderd, verwisseld is of een grotere gedaanteverandering heeft ondergaan, dan Zijn beeld en gelijkenis. Zeker als we de wijze waarop Hij soms verscheen, zoals is beschreven door Ezechiël, Daniël, Jesaja en Johannes, vergelijken met Zijn verschijning als lijdende Borg. In het 1ste hoofdstuk van Ezechiël, het 6de van Jesaja en het 1ste van Openbaring is Zijn werkelijke gedaante of verschijning het best getekend. Hoewel zij alle mogelijke beelden uit de schepping gebruiken om Hem te beschrijven, vallen al deze beelden zo bij de waarachtige gedaante van Christus, als de almachtige God en Koning der heerlijkheid, in het niet als een kaars bij de zon. Paulus zegt dat we verordineerd zijn om veranderd te worden naar *dit heerlijke beeld en deze heerlijke gelijkenis*; ja, wat meer is: hij zegt dat de vaten der heerlijkheid tevoren door God zijn verordineerd tot heerlijkheid. Dit beeld van Christus, waarnaar wij naar Gods besluit en verkiezing zullen worden veranderd, drukt de Heilige Geest bij de wedergeboorte af in het hart van heel het uitverkoren zaad en door de vernieuwende werkingen van de Heilige Geest gaat deze verandering voort tot het werk dat Hij begonnen is, volmaakt en voltooid is.

5. Maar ik moet me nu haasten tot de volgende bijzonderheid van het beeld van Christus, namelijk *de liefde*. Dit is het meest opvallende kenmerk van het beeld van Christus, zoals dat wordt geschetst door de bruid. Nadat ze Hem zo goed mogelijk heeft beschreven, vat ze alles in een paar woorden samen: "Zijn gehemelte is enkel zoetheit, en al wat aan Hem is, is gans liefelijk. Zulk een is mijn Liefste, zulk een is mijn Vriend, gij dochters van Jeruzalem!" (Hoogl. 5:16, Eng. vert.). Hiertoe zijn wij ook verordineerd, zoals ik al eerder heb aangegeven: "Gelijk Hij ons uitverkoren heeft in Hem, voor de grondlegging der wereld, opdat wij zouden heilig en onberispelijk zijn voor Hem in de *liefde*" (Ef. 1:4). Dit maakt dit beeld volmaakt. Daarom worden we aangespoord om de liefde, dat is de band der volmaaktheid, aan te trekken (Kol. 3:14) en deze liefde vergaat nooit. Dit is het uiterlijke teken van onze heilige roeping. Het is een zaad van God, *want God is liefde*, en er is niets wat de nieuwe mens duidelijker uitstraalt zodra hij is geboren. Hierdoor weten we dat we geestelijk geboren zijn, "want een iegelijk die liefheeft, die is uit God geboren, en kent God. Die niet liefheeft, die heeft God niet gekend, want God is liefde" (1 Joh. 4:7-8). "Mijn Vader werkt tot nu toe, en Ik werk ook" (Joh. 5:17). Dit is het werk dat van eeuwigheid werd uitgevoerd in de verborgen raad van de: heilige en gezegende Drie-eenheid.

Zo heb ik u aangetoond waartoe de Vader ons heeft verordineerd en verkoren. God de Zoon, met Wie de overeenkomst werd gesloten, met Wie het verbond werd gemaakt en bij Wie het voor eeuwig vaststaat, heeft met alle voornemens ingestemd. Misschien vraagt iemand wat het deel van de Heilige Geest was of is in dit werk?

In het vervolg zal ik aantonen *dat het begin en de voltooiing van dit beeld ligt in de handen van de Heilige Geest*. Dit geldt voor het beeld in Adam bij de schepping, in de uitverkorenen bij de herschepping en in alle heiligen op de dag des oordeels. Maar ik moet me haasten tot mijn volgende hoofdpunt om u aan te tonen:

2. *Dat het beeld van God in Adam het heerlijkste en grootste werk van de hele schepping was toen de wereld werd geschapen.*

Sommige mensen die menen wijs te zijn boven hetgeen geschreven is en naar het oordeel van God dwazer zijn, hebben zich ingebeeld dat al het stoffelijke eeuwig is, dat de stoffen waarvan de wereld is gemaakt, er altijd zijn geweest en dat de wereld altijd zal blijven zoals ze nu is. Maar God, Die hierover het best kan oordelen, zegt dat het niet zo is en het geloof, dat een gave Gods is, zal geloven wat God

erover zegt. "Door het geloof verstaan wij dat de wereld door het woord Gods is toebereid, alzo dat de dingen die men ziet, niet geworden zijn uit dingen die gezien worden" (Hebr. 11:3). De dingen die men ziet, zijn niet gemaakt uit de dingen die gezien worden, want als de stoffelijke dingen of de stoffen waaruit de wereld is gemaakt, eeuwig zijn en er altijd zijn geweest, zou God geen Maker of Schepper zijn geweest, maar een Hersteller, Verfraaiier of Herschepper, hoe Hij alles ook veranderd, vervormd, verfraaid of herschapen had. Uit niets kan niets gemaakt worden, zeggen sommigen. Dit is waar met betrekking tot de mensen, maar niet met betrekking tot God, want bij God zijn alle dingen mogelijk en niets zal onmogelijk zijn (Luk. 1:37). Als we God maken tot een Herschepper van de wereld en zeggen dat er dingen zijn die bij Hem onmogelijk zijn, bannen we al het besef van Gods almacht uit ons hart en nemen we alle bewondering en eerbied voor deze almacht weg waartoe de schepping ons moet verwekken. Zo staat er geschreven: "Want Zijn onzienlijke dingen worden, van de schepping der wereld aan, uit de schepselen verstaan en doorzien, beide Zijn eeuwige kracht en Goddelijkheid, opdat zij niet te verontschuldigen zouden zijn" (Rom. 1:20). We kunnen Zijn eeuwige kracht leren kennen uit de dingen die gemaakt zijn en degenen die de werken Zijner handen niet beschouwen, zal Hij ten onder doen gaan en niet opbouwen.

Bij de schepping riep Gods scheppende stem tot bestaan, wat tevoren nooit had bestaan. Dit wordt de chaos genoemd en ook wel aangeduid als de ongevormde en verwarde stoffen van de wereld, die eerst zonder vorm en orde was. Alles bewoog echter op Zijn Woord. God sprak en het scheppende Woord Dat bij God was en God was, ging uit. De Geest Gods zweefde op de wateren en verdeelde de elementen en deed ze vrucht dragen. God de Vader sprak en het Woord en de Geest voerden het onmiddellijk uit: "... welke alle dingen geschapen heeft door Jezus Christus" (Ef. 3:9).

Dit is echter niet gesproken om de Heilige Geest uit te sluiten, want het Wezenlijke Woord en de Geest werken altijd samen: "Door het Woord des HEEREN zijn de hemelen gemaakt, en door de Geest Zijns monds al hun heil" (Psalm 33:6). God zeide: "Er zij licht, daar zij een uitspansel, dat de wateren tezamen vergaderd worden, dat de aarde uitschiet en dat er lichten zijn in het uitspansel om licht te geven op de aarde. En het was alzo." "Want Hij spreekt en het is er, Hij gebiedt en het staat er" (Psalm 33:9). De alwijze Schepper heeft de mens pas gemaakt toen Hij had gezorgd voor een schone orde in de wereld. Hij schiep een uitgestrekt koninkrijk en toen formeerde Hij degene die, naar Zijn voornemen, onder Hem over deze wereld zou heersen. We hebben gezien dat God alles door het Woord geschapen heeft. Hij sprak en het was er. Bij de schepping van de mens hielden de Goddelijke Personen raad met elkaar: "En God zeide: Laat Ons mensen maken naar Ons beeld, naar Onze gelijkenis; en dat zij heerschappij hebben" (Gen. 1:26). Deze woorden werden door de Vader gesproken tot de Zoon, Die de Vader bezat in het beginsel Zijns wegs (Spr. 8:22) en Die tijdens de schepping een Voedsterling bij Hem was en dagelijks Zijn vermaken was (Spr. 8:30).

Sommigen echter, die ontkennen dat er meerdere Personen in de Godheid zijn, zouden ons willen laten geloven dat God deze woorden tot de *engelen* sprak, maar de engelen zijn schepselen en als we deze woorden van God op hen laten slaan, maken we hen tot medescheppers en medewerkers van God in de schepping. Maar zij hadden er geen deel in; zij zijn de morgensterren, die samen vrolijk zongen en de kinderen Gods, die juichten (Job 38:7). We moeten ons er niet over verwonderen dat ze kinderen Gods genoemd worden, want dat zijn ze door de schepping en wij ook: "Hebben wij niet allen één Vader? Heeft niet één God ons geschapen?" (Mal. 2:10). In deze zin kunnen de engelen onze broeders genoemd worden. Omdat ze allemaal dienstknechten zijn en allen de erfgenamen van de zaligheid dienen, zijn ze ook mededienstknechten en zo noemen ze zichzelf ook: "En toen ik ze gehoord en gezien had, viel ik neder om te aanbidden voor de voeten des engels, die mij deze! dingen toonde. En hij zeide tot mij: Zie, dat gij het niet doet, want ik ben uw mededienstknecht, en uwer broederen, der profeten; aanbid God" (Openb. 22:8-9). Het is vreemd dat er vijanden van de Zoon van God zijn die beweren dat er engelen waren in de raad Gods en bij het werk van de schepping, voor het aangezicht van Hem Die de Schepper is van alle overheden en machten. Ja, Hij is zelfs de Schepper van de engelen, want "Hij maakt Zijn engelen geesten en Zijn dienaars een vlam des vuurs"

(Hebr. 1:7). Bovendien werd de mens niet gemaakt naar het beeld en de gelijkenis van de engelen en wordt er *nergens* gezegd dat *de engelen* naar het beeld en de gelijkenis van God gemaakt zijn.

Tot het *Woord*, Dat in den beginne bij God was en God was, sprak God de Vader toen Hij zei: "Laat Ons mensen maken naar Ons beeld, naar Onze gelijkenis", want Christus is "het Beeld des onzienlijken Gods" (Kol. 1:15), ja zelfs "het Afschijnsel Zijner heerlijkheid en het uitgedrukte Beeld Zijner zelfstandigheid" (Hebr. 1:3). Dit is de raad die Zij hielden en hetgeen waarover Zij beraadslaagden en overeenstemming bereikten en dit voerden Zij ook onmiddellijk uit. "En God schiep de mens naar Zijn beeld, naar het beeld van God schiep Hij hem; man en vrouw schiep Hij ze. En God zegende hen" (Gen. 1:27-28).

Merk op dat er bij de *beraadslaging* over *meerdere* Personen gesproken wordt: "En God zeide: Laat Ons mensen maken naar Ons beeld, naar Onze gelijkenis; en dat zij heerschappij hebben." Bij de *uitvoering* van het werk komt de Eenheid van het Goddelijke Wezen echter naar voren: "En God schiep de mens naar *Zijn* beeld, naar het beeld van God schiep Hij hem" (Gen. 1:27) en "de HEERE God had de mens geformeerd uit het stof der aarde, en in zijn neusgaten geblazen de adem des levens; also werd de mens tot een levende ziel" (Gen. 2:7). God de Vader en God de Zoon formeerden dit menselijke lichaam: Laat Ons mensen maken naar Ons beeld," naar Onze gelijkenis. Zo geldt het: "Mijn Vader werkt tot nu toe en Ik werk ook." Zo zegt de Zaligmaker: "Toen Hij de hemelen bereidde, was Ik daar; toen Hij een cirkel over het vlakke des afgronds beschreef" (Spr. 8:27). Ik was daar, niet als een toeschouwer, maar als iemand die meewerkte, want "alle dingen zijn door Hetzelve gemaakt, en zonder Hetzelve is geen ding gemaakt dat gemaakt is" (Joh. 1:3). De Heilige Geest is ook niet uitgesloten van één van de werken van de schepping. De Geest Gods zweefde op de wateren, scheidde ze van de aarde en deed de aarde en de wateren vruchten en vissen voortbrengen. Het komt mij zelfs voor dat Hij de schepping van de aarde heeft voltooid. Hij schiep ook de hemelen, zoals de Schrift zegt: "Door Zijn Geest heeft Hij de hengelen versierd; Zijn hand heeft de langwemelende slang geschapen" Job 26:13). Sommigen denken dat met de langwemelende slang de sterrenhemel of de melkweg wordt bedoeld¹, omdat deze in de bovenstaande tekst in verband gebracht wordt met de hemelen en omdat de melkweg één van de sieraden is waarmee de Geest Gods de hemelen heeft versierd. Het blijkt even duidelijk dat de Heilige Geest Adam levend gemaakt heeft, Zijn adem in hem geblazen heeft en hem Gods beeld gegeven heeft. *God ademde de adem des levens in zijn neusgaten*. Zo ademde God ook op de dorre beenderen van het hele huis van Israël in het land der Chaldeeën, toen Hij Zijn Geest op hen blies opdat zij zouden leven. In verwijzing naar deze gebeurtenis bij de schepping van Adam, blies God op de apostelen en zei Hij tegen hen: "Ontvangt de Heilige Geest."

Toen God Zijn adem blies in de neusgaten van Adam, gaf Hij hem Zijn Heilige Geest en de Schrift zegt ons wat de Geest deed toen Hij in Adam kwam wonen: "De Geest Gods heeft mij gemaakt, de adem des Almachtigen heeft mij levend gemaakt" (Job 33:4).

De *apostelen* doen in veel opzichten denken aan de schepping van Adam. Adam werd door God geschapen; de apostelen werden herschapen in Christus. God blies Zijn adem in Adam; Christus blies op de apostelen. De Geest van God inspireerde Adam met een heerlijke kennis van Gods wil en Gods werken; dezelfde Geest leidde de apostelen in alle waarheid. Zodra Adam geschapen was, sprak hij; zodra de Heilige Geest op de apostelen kwam, spraken zij zoals de Geest hun gaf uit te spreken (Hand. 2:4). De naam die Adam aan de schepselen gaf, werd hun echte naam; wat de apostelen bonden of ontbonden op de aarde, werd gebonden of ontbonden in de hemel. De Heilige Geest formeerde de ziel van Adam en gaf haar al haar vermogens, ook blies Hij adem in Adams lichaam en bracht dat tot leven. Toen de Geest voor het eerst adem in de mens blies, schonk Hij daardoor het leven en het is dezelfde Heilige Geest, Die Gods uitverkorenen uit Adams dode geslacht levend

¹ Anderen verklaren dit als het sterrenbeeld 'de Draak'.

maakt. Dit getuigt de Zaligmaker: "De Geest is het, Die levend maakt; het vlees is niet nut. De woorden, die Ik tot u spreek, zijn geest en zijn leven" (Joh. 6:63).

Uit dit gedeelte kunnen we leren dat de algemene weg van Gods verbond is dat *Gods Woord en de Geest samengaan*. Beiden worden ze aan het Verbondshoofd gegeven en met Gods instemming geeft Christus ze aan al Zijn leden. Zo zegt God: "Mijn Geest, Die op u is, en Mijn woorden, die Ik in uw mond gelegd heb, die zullen van uw mond niet wijken, noch van de mond van uw zaad, noch van de mond van het: zaad uws zaads, zegt de HEERE, van nu aan tot in eeuwigheid toe" (Jes. 59:20). Dit laat ons zien dat de Geest de ziel van Adam schiep door op hem te blazen. Tegelijkertijd bedeede Hij ook de ziel met verschillende vermogens, versierde Hij haar met licht, kennis en wijsheid en maakte Hij haar tot beeldrager van God. In deze staat was Adam *het beeld van Hem, Die komen. zou* (Rom. 5:14) en wordt hij de zoon van God genoemd (Luk. 3:38).

Maar ik zal verdergaan met de behandeling van het beeld van God in Adam.

1. De apostel wijst erop dat dit beeld bestaat in *kennis*: "dewijl gij uitgedaan hebt de oude mens met zijn werken, en aangedaan hebt de nieuwe mens die vernieuwd wordt tot kennis, naar het evenbeeld Desgenen Die hem geschapen heeft" (Kol. 3:9-10). Hieruit blijkt dat de geestelijke kennis die we verloren door de val in zekere mate was teruggegeven aan deze Kolossenzen door de vernieuwende werking van de Heilige Geest, want er staat dat deze vernieuwing in kennis geschiedt naar het evenbeeld van de Schepper. Inderdaad was de kennis van Adam erg groot en het is even duidelijk dat alle geestelijke kennis door de Heilige Geest geschonken wordt, of dit nu bij de oude schepping is of bij de herschepping: "Zekerlijk de geest, die in de mens is, en de inblazing des Almachtigen, maakt henlieden verstandig" (Job 32:8). Adams kennis blijkt uit de namen die hij aan de schepselen gaf: "Want als de HEERE God uit de aarde al het gedierte des velds, en al het gevogelte des hemels gemaakt had, zo bracht hij die tot Adam om te zien, hoe hij ze noemen zou, en zo als Adam iedere levende ziel noemen zoude, dat zou haar naam zijn" (Gen. 3:19). Sommige mensen hebben opgemerkt hoe goed de namen die Adam aan de verschillende schepselen gaf, bij hun natuur pasten. Dit is een onderwerp dat te wonderlijk is voor mij, maar de naam die hij aan zijn vrouw gaf, was zeker heel toepasselijk. Toch was Adam in een diepe en bodemloze slaap verzonken toen de rib uit hem genomen werd en ik geloof dat dit ook zo was toen de vrouw werd geformeerd. Daarom kon hij haar niet gezien of gekend hebben tot God haar tot hem bracht en voor hem plaatste. Toen hij haar zag, zei hij: "Deze is ditmaal been van mijn benen, en vlees van mijn vlees! Men zal haar Manninne heten omdat zij uit de man genomen is" (Gen. 2:23). Dus Adam wist wie zij was en wat haar oorsprong was. Onmiddellijk geeft hij haar een toepasselijke naam en vermeldt hij de reden daarvoor. Hij wist dit alles door de Geest van de openbaring en van het verstand en op geen andere manier. Het was dezelfde werking die maakte dat de drie discipelen, namelijk Petrus, Jakobus en Johannes, Mozes en Elia herkenden op de berg Thabor, hoewel ze vele honderden jaren geleden deze wereld al verlaten hadden en in de hemel geweest waren onder de geesten der volmaakte rechtvaardigen en nu verschenen in een verheerlijkte staat. Toch kenden ze hen echt en noemden hen bij hun naam, want naarmate mensen geestelijker en hemelser zijn, is hun kennis volmaakter. Maar bovenal kende Adam zijn grote Schepper met een kennis van liefde en vreugde; hij kende de wet die God hem had gegeven en ik denk dat hij ook iets wist van de opstand en de val van de engelen. De Schrift zegt ons namelijk dat hij *niet misleid* werd door de duivel of door Eva toen hij in de zonde viel. Hij zondigde met open ogen; hij wist en verstond wat hij ging doen vóór hij viel, zoals hierna zal blijken.

2. Adam werd geschapen in *ware rechtvaardigheid en heiligheid*. Deze twee zaken verloor hij door de val, maar de apostel wijst erop dat ze weer aan de ziel geschonken worden als we vernieuwd worden door de Heilige Geest, want hij zegt: "En dat gij zoudt vernieuwd worden in de geest uws gemoeds, en de nieuwe mens aandoen, die naar God geschapen is in ware rechtvaardigheid en heiligheid" (Ef.

4:23-24). Adam was *rechtvaardig* vanaf het moment dat hij geschapen en levendgemaakt werd. Het was een deel van Gods beeld waarnaar hij was gemaakt en dat lag verankerd in de rechtvaardigheid en oprechtheid van zijn hele menselijke natuur. Deze rechtvaardigheid werd door de Heilige Geest als een stempel op zijn hart gezet en in hem gewerkt.

De hoogste trap van rechtvaardigheid in hem lag echter in *oprechte liefde* voor zijn grote Schepper en in de vreugde en het geluk dat Adam in Hem vond. De bruid deelt ons mee dat de oprechten God liefhebben (Hoogl. 1:4) en de Wijsheid voegt hier aan toe: "Alleenlijk ziet, dit heb ik gevonden, dat God de mens recht gemaakt heeft, maar zij hebben vele vonden gezocht" (Pred. 7:29). De Zaligmaker zegt ons dat de *liefde* tot God en onze naaste de grote scharnier is waaraan de ganse wet en de profeten hangen. Als dat zo is, moet Adams aangeboren rechtvaardigheid ook bestaan uit liefde. Ja, liefde en vreugde zijn het wezen van alle ware rechtvaardigheid, zoals we kunnen opmaken uit de verheugde woorden van de tweede Adam, de HEERE onze Gerechtigheid: "Toen zeide Ik: Zie Ik kom; in de rol des boeks is van Mij geschreven. Ik heb lust, o Mijn God! om Uw welbehagen te doen; en Uw wet is in het midden Mijns ingewands" (Psalm 40:7-8).

Nu zullen we kijken naar het goede getuigenis dat Christus verkreeg door de *liefde*: "Op de felle leeuw en de adder zult gij treden, gij zult de jonge leeuw en de draak vertreden. Dewijl hij Mij *zeer bemint*, spreekt God, zo zal Ik hem uithelpen; Ik zal hem op een hoogte stellen, want hij kent Mijn Naam" (Psalm 91:13-14). In gehoorzaamheid beminde Christus God en had Hij een vermaak in het doen van Zijn wil. Dit was de rechtvaardigheid van Adam, waarmee de Heilige Geest zijn ziel versierde; hiermee bekleed stond hij volmaakt voor de wet die hem was gegeven en voor zijn rechtvaardige Rechter, zonder angst of slaafse vrees voor Hem, want de liefde sluit de vrees buiten en de liefde denkt geen kwaad. Daarom kan zij ook geen kwaad doen.

3. Adam is *heilig* geschapen. Paulus zegt dat het beeld van God in *ware heiligheid* bestaat. De Heilige Geest kwam in Adam wonen toen God op hem blies en heiligde alle vermogens van zijn ziel, zodat hij niet alleen goed werd genoemd en vrij was van iedere vlek en rimpel, maar ook dat het beeld van God dat hij droeg, naar het woord van Paulus, bestond in ware gerechtigheid en heiligheid. Toen Jesaja God op Zijn troon zag, hoog en verheven, riepen de serafim uit: "Heilig, heilig, heilig!" De heerlijkheid overweldigde de profeet zo dat hij daardoor van het hoofd tot de voeten een melaatse leek (Jes. 6). Toen God in Jeruzalem woonde, werd deze plaats de heilige stad genoemd. De tempel waarin Hij woonde, werd een heilige plaats genoemd. Ja, toen God aan Mozes verscheen in de brandende braambos en Mozes zich omkeerde om het gezicht te zien, gebood Hij hem om niet dichterbij te komen, maar om zijn schoenen uit te trekken, "want de plaats waarop gij staat is heilig land" (Ex. 3:5). Hij beval Jozua hetzelfde te doen in de vlakte van Jericho en noemt hier dezelfde reden voor: "De plaats waarop gij staat is heilig land" (Jozua 5:5). De werking van de Heilige Geest in al de uitverkoren engelen maakt ze tot heilige engelen en toen de Heilige Geest in Adam kwam wonen, maakte dat hem tot een heilig mens. Het is niet minder dan de Goddelijke werking van de Heilige Geest, die naar Zijn welbehagen gezien wordt in de hele Kerk, die deze Kerk maakt tot een heilige tempel in de Heere; daarom wordt er gezegd dat ze gebouwd wordt tot een woonstede Gods in de Geest.

4. De Heilige Schrift toont aan dat het beeld van God in Adam gepaard ging met *heerlijkheid*. Dit kunnen we afleiden uit het volgende gedeelte: "Want de man moet het hoofd niet dekken, overmits hij het beeld der heerlijkheid Gods is; maar de vrouw is de heerlijkheid des mans" (1 Kor. 11:7). Deze heerlijkheid was een Goddelijk schijnsel dat schitterde door al de vermogens van zijn ziel en hem zo'n licht en verstand gaf en zo'n inzicht in zaken dat hij, toen hij was gemaakt, onmiddellijk en verstandig sprak uit zijn hoofd, hoewel hij nooit letters of woorden had geleerd. Ik twijfel er niet aan *dat Adams gezicht*, toen hij zo vertrouwelijk met God omging, *even helder straalde als het gezicht van Mozes*, want iets van deze heerlijkheid straalt nu af van het gezicht van iedere wedergeboren ziel als dit beeld is

hersteld. God is de menigvuldige Verlossing van hun aangezicht. Bij iedere heerlijke verschijning van de Zaligmaker aan de mensen (ik zeg: heerlijke verschijning) straalde er heerlijkheid van Zijn gezicht af, want Hij is de eeuwige God, Die in het licht woont. Zijn gezicht wordt vaak vergeleken met de zon die schijnt met volle kracht en soms met het gezicht van een engel Gods, zeer vreselijk, zoals Goddelijk licht altijd verschrikkelijk is en moet zijn voor arme, verdorven, sterfelijke mensen. Adam, als het beeld van Hem Die komen zou, had een Goddelijke glans op zijn gezicht, zoals Mozes toen de wet gegeven werd een glans vertoonde, die op die verschrikkelijke dag zijn gezicht onverschrokken maakte. Dezelfde glans zorgde ervoor dat het gezicht van Stefanus niet vertrok van angst toen de meinedige getuigen en de wanhopige leidlieden hem naar zijn graf dreven. Ik denk dat de apostel dit bedoelt als hij zegt, dat de mens gemaakt is naar het beeld en de heerlijkheid van God.

Als dit ontkend wordt, weet ik niet wat de heerlijkheid is waarop de apostel wijst. Met de liefde tot God in het hart en een Goddelijke glans op zijn gezicht, sprak Adam vrij en vertrouwelijk met God van aangezicht tot aangezicht, zoals Mozes deed terwijl dezelfde glans van zijn gezicht afstraalde. Dat deed hij zonder verschrikking, angst of vrees. Ieder schepsel dat God tot hem, bracht, gaf hij een naam en dat was de naam van dat dier. En de Almachtige schiep er een behagen in om deze kleine, geringe prins zo te horen spreken. Omdat God de Fontein van het licht en Christus het ware Licht is, kunnen we niet veronderstellen dat Adam Gods beeld zou vertonen zonder zo'n hemelse glans.

Als ik mag zeggen wat ik echt geloof, zou ik zeggen dat *de Geest van God in en door Adam scheen en dat het de Geest van God was Die door hem sprak*. Naast mij zijn er velen die hetzelfde geloven. God was de menigvuldige Verlossing van Davids aangezicht, maar veel meer was Hij het Licht van het gezicht van Adam, die naar Zijn beeld gemaakt was. O, wat een plaats was het Paradijs! Wat was daar te bewonderen! Daar was God de Vader en Christus Die het uitgedrukte beeld van Hem was. Daar was Adam, het beeld van Christus, als een voorbeeld van Hem Die komen. zou en daar was Eva, het beeld en de heerlijkheid van de man. Dit beeld was het heerlijkste werk in de hele schepping. *Wijsheid en macht* blijken uit de hele orde van de natuur; trouw en waarheid in alle seizoenen van het jaar. *Recht en gerechtigheid* blijken uit de oorlogen en de beroering van de wereld. Maar het beeld van God in Adam vertoonde een afschijnsel van *iedere volmaaktheid van de Goddelijke Majesteit* en daarom was dit het heerlijkste werk. En dit blijkt des te duidelijker uit het feit dat al Gods uitverkorenen verordineerd zijn om dit beeld tot in alle eeuwigheid te dragen. "Mijn Vader werkt tot nu toe, en Ik werk ook." Dit leidt mij tot onze volgende hoofdgedachte wat is om aan te tonen:

3. Het leven: de voornaamste of onschatbaarste zegen in het beeld van God in de mens.

De voornaamste of onschatbaarste zegen. in het beeld van God was het *leven*. Dit kunnen we afleiden uit 6 bijzondere zaken die bij de schepping plaatsvonden.

1. God blies Zijn adem in Adam. Daarop volgt: "Alzo werd de mens tot een levende ziel" (Gen. 2:7). Hij kreeg niet alleen een levend lichaam, maar er wordt bijzondere nadruk op gelegd dat hij een levende ziel werd. Hij had *Goddelijk leven* in zijn ziel. Dit blijkt uit het Woord van God. God zegt tot Ezechiël: "Profeteer tot de geest; profeteer, mensenkind! en zeg tot de geest: Zo zegt de Heere HEERE: Gij geest, kom aan van de vier winden, en blaas in deze gedoden, opdat zij levend worden!" (Ezech. 37:9). "En gij zult weten dat Ik de HEERE ben, als Ik Mijn geest in u gegeven zal hebben en gij zult leven" (Ezech. 37:14, Eng. vert.).
2. Dit kan afgeleid worden uit de zegen die God over hem uitsprak bij de schepping. "Man en vrouw schiep Hij ze. En God zegende hen" (Gen. 1:27-28). Ik weet zeker dat Gods zegen het leven is. Zovelen als er uit het geloof zijn, worden gezegend met de gelovige Abraham en niemand kan er geloven dan degenen die tot het eeuwige leven verordineerd zijn. Gods geestelijke zegen waarvan het Evangelie spreekt, wordt het leven genoemd: "Op de berg Sion gebiedt de HEERE de zegen, en het leven tot in eeuwigheid" (Psalm 133:3).
3. Adam wordt bedreigd met het verlies van dit leven bij ongehoorzaamheid En dit wordt voorgesteld als het grootste verlies en het verschrikkelijkste onheil dat hem kan treffen. Adam

verloor veel dingen, zoals Gods beeld, de omgang met God, rechtvaardigheid, vrede, troost, het Paradijs en al zijn vruchten en genietingen. Maar dit kan allemaal samengevat worden als het verlies van het leven. Hij zou het leven onmiddellijk na zijn overtreding verliezen en daarna zou hij aan de dood en al haar verschrikkelijke gevolgen onderworpen worden. "Ten dage als gij daarvan eet, zult gij de dood sterven" (Gen. 2:17). Stervende zult gij sterven, dat wil zeggen: het zal een onafgebroken stervensproces zijn en tenslotte zult u de laatste adem uitblazen. Hoedanig dit leven in Adam ook was, het wordt uitdrukkelijk *het leven Gods* genoemd: "Verduisterd in het verstand, vervreemd van het *leven Gods*, door de onwetendheid die in hen is, door de verharding huns harten" (Ef. 4:18). Dit leven in Adam was geestelijk en Goddelijk. De Heilige Geest kwam in hem wonen, maakte hem levend en stortte leven uit in zijn hele ziel. We weten dat de komst van de Geest levengevend is, want de Geest is het Die levend maakt.

4. Adam leefde hoog verheven in Gods gunst, zoals we kunnen afleiden uit datgene wat de Zaligmaker Zelf zegt bij de schepping van de wereld: "Spelende in de wereld Zijns aardrijks en Mijn vermakenen zijn met de mensenkinderen" (Spr. 8:31). "Een ogenblik is er in Gods toorn, maar een leven in Zijn goedgunstigheid" (Psalm 30:6). Het leven van Adam was een leven in Gods goedgunstigheid.
5. Er is leven in de liefde van God. Dat Adam zijn God liefhad, blijkt duidelijk uit de vrijmoedigheid en de vertrouwelijkheid waarmee hij met Hem omging. Ook voelde hij niet de minste angst of vrees in zijn ziel als hij God zag of Zijn stem hoorde. Dit blijkt des te duidelijker als we kijken naar de vijandschap die zijn hart vervulde na de val, toen hij van God wegluchtte, vervreemde van het leven uit Hem en begeerde niets meer met Hem te doen te hebben, maar Hem moedwillig schuwde. Liefde en leven gaan altijd samen op. Alle gaven, zoals kennis, profetie, het geloof om bergen te verzetten en het spreken van de talen van de mensen en de engelen, maken de mensen slechts instrumenten zonder leven, als er geen liefde is. Als God ons hart besnijdt om Hem lief te hebben, doet Hij dat opdat we zouden leven en het is ook echt zo dat allen die de broeders liefhebben uit de dood overgegaan zijn in het leven. Adams leven was een leven van liefde en de Heilige Geest gaf hem beide. Zonder de liefde tot God in Adam kon er geen gehoorzaamheid zijn. Al Gods wetten beelden zijn heerlijkheid en grootheid uit en *roepen* vervolgens om liefde tot Hem met hart en ziel, verstand en kracht. Ook de zedelijke wet roept hierom, maar het is de wet van de geest des levens in Christus Jezus die deze liefde nu in het Evangelie *brengt* tot de ziel van de mens. Het Evangelie is de openbaring van de liefde en het welbehagen van God in Christus Jezus. De Heilige Geest, Die Zich bij het Evangelie voegt, stort de liefde van God uit in de harten van allen die in Hem geloven.
6. Adams leven was een leven van omgang en gemeenschap met God. Er was een wederzijdse liefde tussen de Almachtige en deze kleine prins. Hij verheugde zich in de Almachtige en de Heere had een welgevallen in Adams voorspoed. Want toen Hij Adam aanzag, met welgevallen op hem neerzag en overdacht met welke vreugde Hij hem had begiftigd en met wat een eer Hij hem had bekleed, zei Hij: "Het is niet goed dat de mens alleen zij" (Gen. 2:18). Ik zal een hulpe voor hem maken, iemand die in zijn geluk zal delen. En Hij deed dit en bracht haar tot Adam. Als een Vader gaf Hij haar aan hem weg; zo eerde God deze eerste bruiloft met Zijn eigen tegenwoordigheid. We lezen er niet van dat er ook engelen bij waren. God de Vader, de Zoon en de Heilige Geest waren aanwezig bij de plechtigheid waarbij Adam en Eva tot één werden. Zo waren Ze later ook aanwezig bij een bruiloft te Kana in Galilea, hoewel maar weinig gasten dit wisten: zij werden meer bekoord door de edele wijn dan door hun Goddelijke gezelschap. Mijn ziel heeft ondervonden dat deze drie Personen allemaal aanwezig waren toen mijn ziel voor de eerste keer de grote Bruidegom van de Kerk ondertrouwde en met Hem verenigd werd, want het was alsof de hemel en de aarde bij elkaar kwamen. Kort gezegd: Adams leven was een geestelijk en Goddelijk leven, dat de Heilige Geest in hem werkte. Het was een leven in de gunst en liefde van God en een leven van omgang en gemeenschap met Hem. Tenslotte was het een leven dat in het

bijzonder hoorde bij de staat der rechtheid, omdat hij het kon verliezen en we twijfelen er niet aan dat hij het verloren heeft.

Toen Gods gedachten en wil aan de engelen bekend gemaakt werden en Zijn besluit aan hen geopenbaard werd, namelijk dat Adam een voorbeeld zou zijn van de Zoon van God, Die in de tijd mens zou worden en dat de engelen Gods eerstgeboren Zoon zouden aanbidden, als God Hem in de wereld zou brengen, heeft één van hen hier blijkbaar aanstoot aan genomen en anderen tot opstand verleid. De Schrift zegt ons dat de satan niet in de waarheid gebleven is, maar dat hij werd beschuldigd van dwaasheid en werd veroordeeld vanwege zijn hoogmoed. Toen hij gevallen was, zocht hij de ondergang van Adam. Omdat hij de wet kende die God aan de mens gegeven had, vermomde hij zichzelf als het listigste dier van het veld en toen de vrouw alleen was, nam hij de gelegenheid waar om haar te verzoeken met de wet van God. "Is het ook dat God gezegd heeft: Gijlieden zult niet eten van alle boom?" (Gen. 3:1). De vrouw antwoordde hem niet met de woorden die God had gesproken: "Ten dage als gij daarvan eet, zult gij de dood sterven", maar zei: "Van de vrucht der bomen dezès hofs zullen wij eten; maar van de vrucht des booms die in het midden des hofs is, heeft God gezegd: Gij zult van die niet eten, noch die aanroeren, opdat gij niet sterft. Toen zeide de slang tot de vrouw: Gijlieden zult de dood niet sterven" (Gen. 3:2-4). Hier kreeg de satan de naam slang en de benaming vader der leugenen. Een drievoudig lokaas werd aan Eva voorgehouden:

1. De begeerlijkheid des vleses: ze zag dat die boom goed was tot spijze.
2. De begeerlijkheid der ogen: en dat hij een lust was voor de ogen.
3. De grootsheid des levens: een boom, die begeerlijk was om verstandig te maken, want de satan had beloofd dat zij als God zouden zijn.

Johannes zegt dat deze drie zaken, namelijk de begeerlijkheid des vleses, de begeerlijkheid der ogen en de grootsheid des levens, alles zijn wat er in de wereld is en dit is niet uit de Vader, maar is uit de wereld (1 Joh. 2:16). De satan is niet in staat geweest om in een tijd van 5000 jaar iets aan deze drie dingen toe te voegen en dat hoeft hij ook niet te doen, want deze drie dingen zijn al genoeg. De vrouw nam echter en zij at en toen verloor ze alles wat ze had. De zonde nam haar in bezit, niet op een vijandige manier, maar door begeerte. Vreemde hartstochten kregen haar in hun greep. Er is een grote mate van overeenkomst tussen deze hartstochten en die wilde, onverklaarbare vervoering waartoe mondbelijders soms komen vlak voor ze uitzinnig worden en die gepaard gaat met ongewoon licht, ongewone trots en ongewone gevolgen. Nadat ze zichzelf verzadigd had met de vrucht, bracht ze wat bij haar echtgenoot en beval het sterk aan. Hij zag hoe het met haar gesteld was en was bedeed met genoeg licht en kennis. Ook was hij bezet met kinderlijke vreze, had hij een goed geweten en een gezonde geest en was hij niet zonder krachtige roepstemmen van de Heilige Geest. Zij betoverde hem nu echter helemaal, want de satan had haar in zijn macht en hij had haar in bezit genomen. Daarom verleidde zij hem met krachtige argumenten en overtuigde hem. De zonde kwam in haar hart en de wet eveneens en deze hebben in haar de begeerlijkheid gewerkt (Rom. 7:8). Ze was vervuld met wulpsse liefde en haar ogen en haar tong kregen spoedig de overhand. Ze betoverde hem met haar ogen en door het bewegen van haar lippen dwong ze hem en hij volgde haar tegen licht en beter weten in "gelijk een os ter slachting gaat, en gelijk een dwaas tot de tuchtiging der boeien" (Spr. 7:22). Over deze dingen, namelijk haar pogingen om hem te overtuigen en zijn gewillige toestemming, vertoornde God Zich, want beide worden genoemd bij Adams veroordeling: "Dewijl gij geluisterd hebt naar de stem uwer vrouw, en van die boom gegeten, waarvan Ik u gebod, zeggende: Gij zult daarvan niet eten; zo zij het aardrijk om uwentwil vervloekt; en met smart zult gij daarvan eten al de dagen uws levens" (Gen. 3:17). Natuurlijke hartstochten en de bekoorlijkheid en listen van Eva onder de slechte invloed van de duivel werden Adam te sterk, zoals ook later de dochters van Kain heersten over de zonen van God (Gen. 6:2). Dit blijkt duidelijk uit het Woord van God: "En Adam is niet verleid geworden; maar de vrouw, verleid zijnde, is in overtreding geweest" (1 Tim. 2:14).

Hij nam van de vrucht en hij at en alles was verloren. Hun beider ogen werden geopend, maar niet in de goede zin van het woord, zoals gebeurt wanneer God het verstand van arme zondaren opent door het Evangelie, maar in de slechte zin van het woord, namelijk om te zien wat ze hadden verloren en wat ze hadden gewonnen. Zoals de rijk man zijn ogen opsloeg in de hel om te zien dat zijn ziel was verloren en dat hij zich het oordeel had waard gemaakt. Zo was het ook hier: de God van deze wereld verblindde hun ogen met een sluier en de genieting van Gods tegenwoordigheid en het licht van Zijn aangezicht werden geheel verborgen. Hun ogen werden geopend, zodat zij inzicht kregen in de verborgenheid van de ongerechtigheid, de lusten van het vlees, het bedrog van de satan, de schuld die zij op zich hadden geladen, de schande waarmee zij bedekt waren en de vloek of het oordeel van de wet waar ze nu onder lagen.

En nu vergaat het de arme zondaar precies zo: als het gebod komt en de zonde herleeft, allerlei zondige begeerten worden opgewekt, als hij vervuld wordt met onbeschrijfelijke vijandschap, boosheid en wanhoop en dan een vertoornd Rechter ziet, zinkt hij weg in de verschrikkelijke kuil en sterft aan eigen hoop, hulp of verwachting.

Eva's ogen werden eerst geopend en nu zijn hun beider ogen geopend. 'De nieuwe mens der genade', dat is Gods beeld in hetwelk zij waren geschapen, was nu afgelegd en de oude mens met al zijn bedrieglijke lusten aangedaan. De satan verlichtte hen op wonderlijke wijze *in de kunst van de bevrediging van hun vleselijke lusten* en hield hen deze voor als het wezen van alle ware vreugde.

Zo handelt hij tot op deze dag met ieder kind van God als de meest Geliefde weggegaan is. Deze vuile gedachten dringen bij hen binnen en blijven er. Het is de komst van de zonde waardoor hij de naam oude mens krijgt: "de oude mens die verdorven wordt door de begeerlijkheden der verleiding" (Ef. 4:22). Deze begeerlijkheden hebben hen verleid en zijn door hen op ons overgedragen. Toen deze begeerlijkheden in hen kwamen wonen, verliet de Heilige Geest hen, omdat Hij bedroefd en beledigd was. Toen de Heilige Geest wegging, raakten zij ook het beeld van God kwijt: op hetzelfde moment verloren zij geestelijke wijsheid, rechtvaardigheid, heiligheid, liefde en het licht van de onsterfelijke heerlijkheid. Toen de zonde en de wet in hen waren komen wonen, werden zij vervuld met boze begeerten, met vleselijk en zinnelijk vermaak en ononderbroken ijdele verbeeldingen over deze dingen (Gen. 8:21). Deze verleidelijke lusten hebben zij op al hun kinderen overgedragen en die zijn er nu nog mee vervuld. Ieder kind van God onder de hemel weet dit tot zijn droefheid.

Toen Adam en Eva onder deze nieuwe invloed vermoeid geworden waren van hun *huwelijks omgang met elkaar*, werden ze opeens bezet met slaafse vrees, schuldgevoel, schaamte, verwarring en de scherpe aanklachten van de satan en hun geweten. Toen begonnen ze zich te kleden en te bedekken met bladeren, zoals al hun kinderen doen tot op de dag van vandaag als de Geest hen overtuigt van zonde. Zodra ze deze zonde - het bedekken met een deksel dat niet van de Geest is, Jes. 31:1) aan de vorige hadden toegevoegd, riep de stem van God Adam.

We mogen hier wel opmerken dat de *vloek op de aarde* neerdaalde toen God Adam en Eva oordeelde. De straf van Adam was, dat hij met smart van de vrucht van de aarde zou eten al de dagen van zijn leven en die van de vrouw was, dat God haar smart bij het baren en verzorgen van kinderen zou vermeerderen. De zwaarste vloek treft onmiddellijk de slang en in hem de duivel. Het was niet nodig om het vonnis ter veroordeling van Adam of Eva uit te spreken. God dreigde met het vonnis des doods nog voor ze hadden overtreden. Toen de duivel de oude mens der zonde aan hun deur legde, volgde de dood hem op de hielen. Zodra ieder van hen door het eten van de vrucht de deur had geopend, is "de zonde in de wereld gekomen, en door de zonde de dood; en alzo is de dood tot alle mensen doorgegaan, in welke allen gezondigd hebben" (Rom. 5:12).

Hier zien we duidelijk dat de heerlijke luister van Gods beeld waarmee Adam was versierd, werd gewerkt en onderhouden door de inwoning van de Heilige Geest. De Geest verliet hen onmiddellijk omdat Hij bedroefd en beledigd was door de zonde. Zoals Simson het bedrog van Delila pas

opmerkte toen hij zijn hoofd schudde, merkte Adam het gemis van de Geest ook niet direkt, omdat de begeerlijkheid des vleses en lichtzinnige begeerten en genoegens in hem opborrelden en de plaats van God innamen.

Dit ervaren Gods kinderen ook tot hun droefheid als zij Gods aanwezigheid moeten missen en onder geestelijke verlaten komen, want hun wordt hetzelfde lokaas voorgehouden als iets wat voor vlees en bloed het aangenaamst is. Zonder de inwoning van de Heilige Geest kon Adam het beeld Gods niet dragen en miste zijn ziel al haar sierlijkheid. Toen de zoetste van alle troosters wegging, moest hij Gods beeld geheel missen. Toen de bekoorlijkheid van de natuur voorbij was, zochten ze naar innerlijke vrede, kracht, rust en innerlijk geluk. Toen ze merkten dat ze dat allemaal moesten missen, besloten ze samen dat ze schorten van bladeren zouden maken.

Maar nu moeten we het Paradijs voorgoed verlaten, want we missen Gods beeld en hebben het Goddelijke leven verloren. De hof van Eden is een plaats die zo gewijd en heilig is dat opstandelingen, die een verbond met de duivel gesloten hebben, er niet mogen verkeren.

We mogen er - uit hetgeen is opgemerkt - als het ware een korte blik op werpen en God weet dat we lang een smartelijk besef gehad hebben van hetgeen Adam verkreeg toen de Heilige Geest hem verliet. Voor de val werd hij een kind van God genoemd; na de val een kind des toorns en *een kind van de duivel, want Adam kreeg zijn beeld*, omdat hij net als satan in de zonde, de dood en het oordeel viel. Satan was niet de enige die de naam slang kreeg omdat hij door middel van de slang de mens bedroog. De hoogste Rechter in de hemel en op de aarde vond slangen en addereengebodsels onder de mensen en noemt de duivel hun vader. Gods beeld bestond in kennis Adams beeld na de val was onwetendheid. Gods beeld bestond in gerechtigheid, Adams beeld was schuld en verwerping. Gods beeld bestond in ware heiligheid, Adams beeld was zonde en verdorvenheid. Gods beeld bestond in liefde, Adams beeld was vijandschap tegen God. Gods beeld bevond in licht en heerlijkheid, Adams beeld was duisternis, schaamte, schande en verachtelijkheid. De Heilige Geest versierde Adam met het eerste en de satan misvormde en mismaakte hem met het laatste. Dit beeld heeft hij overgedragen op al zijn zaad: "En Adam leefde honderd en dertig jaren, en gewon een zoon naar zijn gelijkenis, naar zijn evenbeeld, en noemde zijn naam Seth" (Gen. 5:3). Dit beeld wordt doorgegeven aan het hele menselijke geslacht. Met dit beeld worden we geboren en leven we. Tenzij de Heilige Geest ons vernieuwt, zullen we met dit beeld sterven en allen die met dit beeld sterven, zullen ermee opstaan en onderworpen worden aan eeuwige schande. "Immers zet Gij hen op gladde plaatsen; Gij doet hen vallen in verwoestingen. Hoe worden zij als in een ogenblik tot verwoesting, nemen een einde, worden te niet van verschrikkingen! Als een droom nahet ontwaken! Als Gij opwaakt, o HEERE, dan zult Gij hun beeld verachten" (Psalm 73:18-20).

Maar ik moet nu verdergaan. Toen ze uit het Paradijs gezet waren, heeft God een dal des gezichts voor hen geopend (Ges. 22:1) en in plaats van de poorten van Eden moeten we nu een deur der hoop zoeken (Hos. 2:15), want Gods uitverkorenen zijn van eeuwigheid verkoren om gelijkgesteld te worden aan het beeld van Christus. Dit zou niet zijn naar het voorbeeld, maar naar de Persoon Die hij in werkelijkheid voorstelde; niet naar de eerste Adam, maar naar de tweede; niet naar de aardse vertegenwoordiger, maar naar de hemelse; niet naar onze ouders in het vlees, maar naar de Vader der eeuwigheid; niet naar een levende ziel, maar naar de levendmakende Geest. God kon ook niet toestaan dat het beeld van Zijn geliefde Zoon in die nederige weg van de natuurlijke geboorte werd overgedragen. Dit moest in de weg van geestelijke wedergeboorte plaatsvinden. Deze verandering zou niet plaatsvinden door middel van een wettisch verbond maar door middel van een evangelisch verbond, niet door een bevel maar door een belofte, niet uit de werken maar uit de genade. God zal Zijn Geest niet geven door de werken der wet, maar door Zijn belofte in Christus Jezus. "De eerste mens is uit de aarde, aards; de tweede Mens is de Heere uit de hemel. Hoedanig de aardse is, zodanig zijn ook de aardsen; en hoedanig de hemelse is, zodanig zijn ook de hemelsen. En gelijkerwijs wij het beeld des aardsen gedragen hebben, alzo zullen wij ook het beeld des hemelsen dragen. Doch dit zeg

ik, broeders, dat vlees en bloed het Koninkrijk Gods niet beërven kunnen, en de verderfelijke beërft de onverderfelijke niet" (1 Kor. 15: 47-50). Het werk van de verlossing is voltooid en de verzoening wordt nu verkondigd. "God was in Christus de wereld met Zichzelf verzoenende" (2 Kor. 5:19). Aan het recht is voldaan en Christus is opgestaan. Maar het werk van de wedergeboorte en de vernieuwing gaat nog voort. "Want gelijk de Vader de doden opwekt en levend maakt, alzo maakt ook de Zoon levend, die Hij wil" (Joh. 5:21). "Mijn Vader werkt tot nu toe en Ik werk ook." Ik zal nu verder gaan met mijn volgende hoofdgedachte.

4. *Het land der belofte was een afbeelding voor de kinderen Israëls van deze gezegende en Paradijselijke staat.*

Het beloofde land was een aangename, vruchtbare en heerlijke plaats en wordt vaak vergeleken met de hof van Eden. Daarom luidt de profetie van Gods ongenoegen over de koning van Tyrus, die toeschouwer was geweest en buit had genomen bij de verwoesting van Jeruzalem, nadat de koning van Babel het had verwoest: "Gij waart in Eden, Gods hof; alle kostelijk gesteente was uw deksel. Gij waart een gezalfde, overdekkende cherub; en Ik had u alzo gezet; gij waart op Gods heilige berg; gij wandelde in het midden der vurige stenen" (Ezech. 28:13-14). Zo vergelijkt de profeet Joël het heilige land voor het verwoest werd door het Chaldeeuwse leger met het Paradijs: "Het land is als de hof van Eden voor hen en achter hen een woeste wildernis" Joël 2:3, Eng. vert.).

Ik heb vaak gedacht (verschoon mijn uitwijding) dat onze eerste ouders nadat zij uit het Paradijs verdreven zijn, ergens dicht bij het beloofde land zijn gaan wonen, *als ze er niet in zijn gaan wonen*. Dit leid ik af uit de namen van veel plaatsen in en rond dat land, zoals er duizenden plaatsen zijn op dit eiland, zowel in Londen als op het platteland, die tot op de dag van vandaag de namen van mensen dragen en dit al honderden jaren gedaan hebben. Zo is het ook in het land der belofte. Zo lezen we van "de stad Adam terzijde van Sarthan, bij de Jordaan" (Joz. 3:16). We lezen ook van de steen van Abel waarop zij de ark van God plaatsten (1 Sam. 6:18) en van een stad die Abel genoemd werd, waar de wijze vrouw de volgende spreuk aan Joab doorgaf: "In voortijden spraken zij gemeenlijk, zeggende: Zij zullen zonder twijfel te Abel vragen; en alzo volbrachten zij het" (2 Sam. 20:18). Zo lezen we van Abel-Maïm (2 Kron. 16:4), van Abel-Mehóla (Richt. 7:22), van Abel-Mizraïm (Gen. 50:11) en er is een lange stenen grafkelder, die tot op de dag van vandaag Abels graf genoemd wordt.

2. Toen Israël uit Egypte kwam, werd het net als Adam Gods zoon genoemd. God zegt tot de Farao: "Mijn zoon, Mijn eerstgeborene is Israël. Laat Mijn zoon trekken, dat hij Mij diene. Zie, Ik zal uw zoon, uw eerstgeborene doden" (Ex. 4:22-23). Israël was een zoon door natuurlijke aanneming, Adam door de schepping. Omdat Adam zijn kindschap alleen uit de schepping had verkregen, was hij een type van Gods uitverkorenen, die een nieuwe schepping zijn, herschapen worden in Christus Jezus en Gods kinderen zijn door de vernieuwing van de Geest. Zo was Israël een aangenomen volk, een verkoren volk. Het is echter het ware Israël Gods dat een uitverkoren volk, een koninklijk priesterdom, een heilig volk, en een verkoren volk is in de uitverkiezing (1 Petr. 2:9). Adam leefde in de nabijheid van de Heere en zo was het ook met de kinderen Israëls. God woonde altijd in een tent of tabernakel van de tijd dat hij ze uit Egypte voerde tot de dagen van David (2 Sam. 7 :6).

Dezelfde wet die aan Adam was gegeven, werd herzien en aan de kinderen Israëls gegeven. Gods beeld droegen we in het Paradijs en er zal altijd een overblijfsel zijn naar de verkiezing der genade, in wie Gods beeld in het beloofde land vernieuwd en hersteld zal worden. De boom des levens was in Eden en Christus, Die de Boom des levens genoemd wordt, was tussen de cherubim en de tempel (Spr. 3:18). Adams verblijf in Eden was tijdelijk en dat was Israëls verblijf in het beloofde land ook. Adam kon zijn leven verliezen, Israël moest het ook verliezen. Al de tijd dat Adam gehoorzaam was, leefde hij in Eden en alleen gehoorzaamheid kon Israël verzekeren van een lang leven in het land dat God hun gaf. Maar Adam zondigde en werd verbannen. Israël zondigde en werd ook weggevoerd. Het grootste verlies was voor Adam het verlies van Gods beeld en het verwerpen en doden van het

uitgedrukte beeld van de onzichtbare God was de oorzaak van het grootste verlies dat de Joden ooit leden.

Toen onze eerste ouders verbannen werden, hadden ze de belofte van een terugkeer tot God door het vrouwenzaad, dat de kop van de slang zou vermorzelen; en Israël heeft de belofte dat het mag terugkeren tot God als het leert om Degene Die de werken des duivels heeft verstoord te erkennen en aan te nemen. Wederom, hoewel de weg die aan Adam is gegeven hem nooit het eeuwige leven kon geven of kon verzekeren van een leven in het Paradijs, is het eeuwige leven hem toch voorgesteld door de boom des levens, die God in de hof geplant heeft. Daarom wordt Christus genoemd: "De Boom des levens die in het midden van het Paradijs Gods is" (Openb. 2:7). Als er dus een wet gegeven was aan Israël waardoor zij het leven hadden kunnen verkrijgen, dan zou de rechtvaardigheid uit de wet zijn en dat kon niet. De wet beloofde een leven in Kanaän onder bepaalde voorwaarden; maar omdat de wet zwak was door het vlees, kon zij de Israëlieten niet de zekerheid geven dat zij dit leven verkrijgen zouden. Toch werd hun het eeuwige leven voorgesteld, zelfs door Mozes: "Liefhebbende de HEERE, uw God, Zijner stem gehoorzaam zijnde, en Hem aanhangende; want Hij is uw leven en de lengte uwer dagen" (Deut. 30:20).

Eveneens werden de cherubim voor Adam geplaatst bij de ingangen van Eden om hem te leren waar hij God moest dienen en zo was het ook bij Israël. Zij moesten van tussen de cherubim hun gebeden opzenden en opzien om hulp, "want aldaar zal Ik bij u komen en Ik zal met u spreken" (Ex. 25:22). De cherubim stonden voor Adam en voor Israël en werden nooit voor een ander volk geplaatst.

Ik heb nog veel in gedachten over het onderwerp dat we nu behandelen, maar het zou geen recht doen aan onze tekst als ik die slechts kort zou aanstippen. Daarom zal ik de rest van mijn gedachten tot de avond bewaren. Moge God Zijn zegen geven over hetgeen gezegd is.

Het verlies en herstel van Gods beeld in de mens

TWEEDE PREEK

"En Jezus antwoordde hun: Mijn Vader werkt tot nu toe, en Ik werk ook," Joh. 5:17

In de morgen heb ik u duidelijk gemaakt dat God in het besluit van Zijn verkiezing heeft bepaald dat de uitverkorenen *het beeld van Christus* zullen dragen als ze in de hemel gebracht worden. Ook heb ik aangetoond waartoe zij krachtens dat besluit zijn verordineerd.

In de *tweede* plaats heb ik behandeld waarin dit *beeld van God in Adam* bestond en aangetoond dat dit het edelste werk van God in de schepping was. Dit is duidelijk, want wanneer deze lagere wereld verwoest zal worden, zal er niets van al Gods werken overblijven tot heerlijkheid van de grote Schepper, dan de uitverkorenen van God, die het beeld van de tweede Adam dragen.

In de *derde* plaats heb ik duidelijk gemaakt dat de voornaamste zaak of de onschatbaarste zegen van het beeld van God in Adam *het leven* was. Dit blijkt op twee manieren, namelijk ten eerste uit al de ellende van de goddelozen en ten tweede uit al het geluk van de rechtvaardigen. De oorzaak van al de ellende die de goddelozen in deze wereld overkomt en hun eindeloze kwellingen in de toekomstige wereld is, dat zij het leven missen: "De bezoldiging der zonde is de dood" (Kom. 6:23). Ze zijn dood in zonden en misdaden terwijl ze leven, en wanneer ze sterven. Zo vloeit ook alle troost die de uitverkorenen in dit leven hebben voort uit het leven: "Dit is mijn troost in mijn ellende, want Uw toezegging heeft mij levend gemaakt" (Ps. 119:50). Ja, alle heerlijkheid van de wereld hierboven en alle genade van God die ons in deze wereld wordt toebedeeld, kan met dit ene woord samengevat worden: leven. Want zoals de bezoldiging der zonde de dood is, zo is "de genadegift Gods het eeuwige leven, door Jezus Christus, onze Heere". Het blijkt duidelijk dat de eeuwige ellende bestaat uit het missen van dit leven en het eeuwige geluk uit het genieten ervan. Daarom is er geen grotere zegen.

In de *vierde* plaats toonde ik u dat het *land der belofte* in zekere zin een afbeelding voor Israël was van deze heerlijke staat in het Paradijs. Op de een of andere wijze scheen het Paradijs in dit land te herleven. Ook was dit land een type van het Paradijs dat nog komen zou. Dit alles is echter verdwenen en weggevaagd en Israël moet al zijn geluk missen. Zo gaat het met alles wat niet de belofte heeft van de voortdurende hulp van God: want niets kan uit zichzelf bestaan. "Wee hem, die alleen is als hij valt" (Pred. 4:10, Eng. vert.). Door hun ongerechtigheid vielen de engelen, viel Adam, viel Israël. De uitverkoren engelen bleven echter staande, zij bleven staande naar Gods besluit en worden naar dit besluit staande gehouden door het Hoofd van alle overheid en macht. Zo blijven de uitverkorenen ook staande, omdat ze staande gehouden worden door de grote macht van God; zonder deze kracht zouden ze niet één ogenblik staande kunnen blijven. Als ze de kracht van Simson zouden hebben, als Christus door God de Vader aan hen was geopenbaard zoals Hij aan Petrus was geopenbaard en als ze met Petrus door Christus waren gezegend vanwege deze openbaring en de belijdenis ervan, dan zou toch onder één geweldige aanslag van de satan, als alle menselijke verdorvenheid wordt aangewakkerd, alles in één ogenblik verdorren als ze niet Christus voortdurende ondersteuning en hulp, waardoor ze in Christus Jezus worden bewaard, zouden ontvangen. "Alle ogenblik zal Ik hem bevochtigen; Ik zal hem bewaren nacht en dag" (Jes. 27:3). "Want de HEERE heeft het recht lief, en zal Zijn gunstgenoten niet verlaten; in eeuwigheid worden zij bewaard" (Ps. 37:28). Hoe spoedig vergaan de grootste vreugde, de hartverwarmendste liefde en de sierlijkste lichamen en worden onze beste voornemens afgebroken, ja zelfs de overleggingen van onze harten. Zo komt het dat het willen wel bij ons is, maar we niet weten het goede te verrichten. Ja, wat we willen, doen we niet en wat we niet willen, doen we. Maar ons leven is met Christus verborgen in God. Hoewel de tak schijnt te verdorren en merkbare dorheid schijnt te volgen, ligt het eeuwige leven vast in Christus, de Wortel. Omdat wij in Hem zijn, moet er door deze onlosmakelijke vereniging kracht van Hem uitgaan, want de wortel der rechtvaardigen brengt vrucht voort. "Ik ben als een groenende

dennenboom, zegt Efraïm" (Hos. 14:9; Eng. vert.). Want de HEERE zegt: "Uw vrucht is uit Mij gevonden" (Hos. 14:9).

5. *De menswording van Christus, Zijn lijden, Zijn dood, de verkondiging van het Evangelie en de zending van de Heilige Geest dienen om het verloren beeld van God de Zaligmaker te herstellen in Gods uitverkorenen onder de mensen.*

I.

In de eerste plaats zal ik nu spreken over de menswording van Christus. In Adam hebben wij Gods beeld verloren en er een *zeer verachtelijk beeld* voor in de plaats gekregen. Al Adams nakomelingen komen in de wereld met zijn beeld en gelijkenis, waar God een afkeer van heeft. De zonde heeft scheiding gemaakt tussen God en de mens en onze dadelijke overtredingen maken de breuk wijder en wijder. Christus bepaalde echter dat Hij *dat beeld door Zijn menswording zou vernietigen* en kwam neer in onze gelijkenis: "Overmits dan de kinderen des vleses en des bloeds deelachtig zijn, zo is ook Hij desgelijks derzelve deelachtig geworden, opdat Hij door de dood te niet doen zou dengene die het geweld des doods had, dat is de duivel; en verlossen zou al degenen, die met vreeze des doods, door, al hun leven, der dienstbaarheid onderworpen waren. Want waarlijk, Hij neemt de engelen niet aan, maar Hij neemt het zaad Abrahams aan. Waarom Hij in alles de broederen moest gelijk worden, opdat Hij een barmhartig en getrouw Hogepriester zou zijn in de dingen die bij God te doen waren, om de zonden des volks te verzoenen" (Hebr. 2:14-17). God heeft ons verordineerd om den beelde Zijns Zoons gelijkvormig te zijn en Christus, van Wie de eerste Adam een voorbeeld was, heeft Hij gezalfd van eeuwigheid tot Mens, tweede Adam en Verbondshoofd. Hij is in de volheid des tijds gekomen om de menselijke natuur aan te nemen en Zich te vertonen in dat lichaam dat in de raad Gods voor Hem was bereid. De apostel zegt *dat Hij de engelen, die ons tot de ondergang brachten, voorbijgegaan is en ons vlees en bloed aangenomen heeft*. Daarna maakt hij duidelijk dat God dit deed, omdat Hij in alle dingen de broederen moest gelijk worden. In Gods raad en in de vleeswording van Christus, wordt deze overeenkomst en gelijkenis nog steeds bewaard, opdat Hij Zijn broederen in alles gelijk zou worden. "Mijn Vader werkt tot nu toe, en Ik werk ook."

Maar Zijn broederen zijn niet alleen Zijn vlees en bloed deelachtig. Door de boosheid van de satan en de val van de mens, hebben ze nu ook deel aan de zonde en de ellende. Hoewel dat zo is, volgt Christus hen toch in al de diepe diepten van hun lage staat en zal Hij hen in alle dingen gelijk worden, opdat de broederen Hem tenslotte gelijk zullen zijn. "Want hetgeen der wet onmogelijk was, dewijl zij door het vlees krachteloos was, heeft God, Zijn Zoon zendende in *gelijkheid* des zondigen vleses, en dat voor de zonde, de zonde veroordeeld in het vlees" (Rom. 8:3). Hier zien we de Zoon van God, de Eerstgeborene en oudste Broeder van het hele geslacht, *in de gelijkenis van het zondige vlees!* De zonde is in de wereld gekomen en door de zonde de dood. Zo is het oordeel van God over alle mensen gekomen, omdat ze allemaal gezondigd hebben. Daarom heeft God Zijn Zoon gezonden in *gelijkheid* van het zondige vlees en de zonde veroordeeld in het vlees. God veroordeelde de zonde in *dezelfde natuur* die de satan had verwoest. God veracht het beeld van de satan en haat het lichaam van het zondig vlees, of de *oude mens*. Daarom heeft Hij Zijn Zoon gezonden "in gelijkheid des zondigen vleses", de ongerechtigheid van ons allen op Hem gelegd en Hem aan het kruis gehecht en met Hem de oude mens, opdat het lichaam der zonde teniet gemaakt zou worden. "Maar Hij heeft Zichzelf vernietigd, de gestaltenis eens dienstknechts aangenomen hebbende, en is de mensen gelijk geworden; en in gedaante gevonden als een mens, heeft Hij Zichzelf vernederd, gehoorzaam geworden zijnde tot de dood, ja, de dood des kruises" (Fil. 2:7-8).

Van eeuwigheid vond er een vereniging plaats tussen Christus en Zijn uitverkorenen: *zij werden in Hem verkoren*, in Hem bemind en aan Hem gegeven en Hij werd gezalfd en verkoren tot hun Hoofd en Plaatsvervanger. Om deze raad te vervullen, heeft Hij hun natuur aangenomen, hun zonden op

Zich genomen en is Hij in hun plaats gestorven. Zij sterven allen in Hem, Die hun Plaatsvervanger is, "want indien Eén voor allen gestorven is, zo zijn zij allen gestorven" (2 Kor. 5:15). Als we bekeerd worden, sterven we aan de wet, de zonde en de wereld. Dit wordt de gelijkmaking aan Zijn lijden genoemd: "Want indien wij met Hem één plant geworden zijn in de gelijkmaking Zijns doods, zo zullen wij het ook zijn in de gelijkmaking Zijner opstanding" (Rom. 6:5). In Christus als ons Verbondshoofd, stierven wij en als de wet ons aanklaagt en beschuldigt, sterven wij met Christus: dit is één plant met Hem te worden in de gelijkmaking van Zijn dood.

Door het geloof worden wij van de zonde en de wet bevrijd, staan we op tot een levende hoop door de werking van de Heilige Geest en dienen God in nieuwigheid des levens: dit wordt aangeduid als *een opstanding met ons opgestane Hoofd door de werking van de Heilige Geest*. "Uw doden zullen leven," zegt God. "Met Mijn dood lichaam zullen zij opstaan, zegt Christus" (Jes. 26:19, Eng. vert.). Dit noemt Paulus tot één plant worden in de gelijkmaking Zijner opstanding: "Dit wetende, dat onze oude mens met Hem gekruisigd is, opdat het lichaam der zonde teniet gedaan worde, opdat wij niet meer de zonde dienen. Want die gestorven is, die is gerechtvaardigd van de zonde. Indien wij nu met Christus gestorven zijn, zo geloven wij dat wij ook met Hem zullen leven" (Rom. 6:6-8). Christus is voor ons als Plaatsvervanger gestorven en onze ziel sterft met Hem als de wet wordt toegepast en we daardoor veroordeeld worden en daar aan sterven.

Door het geloof worden we van dood levend en als we gerechtvaardigd zijn, worden we bevrijd van de zonde. We worden in Christus bevrijd van iedere zondevlek, omdat we volmaakt zijn in Hem. We worden bevrijd van zonde met betrekking tot Gods gedenkbok, de zonden zijn uitgewist en God zal ze niet meer gedenken. We worden bevrijd van zonde door het aantrekken van de nieuwe mens, want hij is geschapen in ware rechtvaardigheid en heiligheid. Tenslotte worden we bevrijd van zonde door het verbond der genade: "Welgelukzalig is de man, dien de HEERE de ongerechtigheid niet toerekent" (Ps. 32:2). Hoewel de zonde nog in ons woont en werkt, is ze toch veroordeeld; ze is met Christus gekruisigd. En als wij Christus aangedaan hebben, wordt de oude mens afgelegd. Omdat we Christus hartelijk liefhebben en de oude mens haten met een volkomen haat (hoewel we soms doen wat we niet willen en niet doen wat we willen), doen wij zélf de zonde niet meer, maar *de zonde die in ons woont*. Zo sterven wij en worden wij in de bovengenoemde betekenis, bevrijd van de zonde.

Maar laten we op de volgende overweging letten: Toen God ons verordineerd heeft om den beelde Zijns Zoons gelijkvormig te zijn, zag Hij op het beeld van Christus in Zijn menswording, want toen Adam is gemaakt, had hij een menselijk lichaam en een redelijke ziel en droeg hij het beeld van Christus. *Daarin was hij het voorbeeld van Hem, Die komen zou*. Hij kon niet het beeld dragen van Christus als we Hem beschouwen naar Zijn Godheid. Met wat voor innerlijke gaven de Geest Gods Adam ook had bedeed, hij moest in het niet verzinken bij de onzichtbare God. Het Woord van God zegt ons, dat Adam het voorbeeld was van Hem, Die komen zou. Ik heb u laten zien dat Christus net zo'n lichaam droeg als Adam toen Hij kwam. Hij is geworden uit een vrouw, Hij is de broederen gelijk geworden. Hij werd gezien in de gelijkheid van de mensen, ja, in de gelijkheid van het zondige vlees. Dit was Immanuël, God met ons, of de mens geworden God en het is *naar dit beeld van Christus* dat we naar Gods voornemen zullen worden veranderd. Hij werd vlees van ons vlees en been van onze benen. Hij had een redelijke ziel zoals wij. In al deze dingen is Hij de broederen gelijk geworden en naar Zijn Woord zullen Zijn genade en Geest nooit meer van ons wijken en worden we daardoor aan Hem gelijk gemaakt.

Zo heb ik bewezen dat de menswording van Christus, Zijn lijden en dood, dienden om dit beeld en deze gelijkenis te verwerven en het is duidelijk dat God de Vader en de Zoon hierin samenwerkten. God bereidde het lichaam waarin Christus Zich vertoonde, de Vader zalfde Hem en Christus zegt dat van al Zijn wonderen geldt: "De Vader Die in Mij blijft, Dezelve doet de werken" (Joh. 14:10). In al Mijn lijden ben Ik niet alleen, zegt de Zaligmaker, want de Vader is met Mij (Joh. 16:32). Kort gezegd:

"God was in Christus de wereld met Zichzelf verzoenende." "Mijn Vader werkt tot nu toe en Ik werk ook."

II

Ik zal nu aantonen dat de uitverkorenen *door de verkondiging van het Evangelie deel krijgen aan het beeld van Christus*.

1. In de eerste plaats belooft het Evangelie dat al Gods kinderen door Hem *onderwezen* zullen worden en dat ze Hem allemaal zullen kennen, van de kleinste tot de grootste. Dit was het eerste wat Adam met Gods beeld verloor.
2. In de tweede plaats *vertoont het Evangelie de rechtvaardigheid van Christus* en het welbehagen van God in de mensen in de toerekening van deze rechtvaardigheid. "Want ik schaam mij des Evangelies van Christus niet. Want de rechtvaardigheid Gods wordt in hetzelfde geopenbaard uit geloof tot geloof; gelijk geschreven is: Maar de rechtvaardige zal uit het geloof leven" (Rom. 1:16-17). Ons wordt gezegd, en we hebben dit ook bevindelijk geleerd, dat de rechtvaardigheid van Christus is tot allen en over allen die geloven (Rom. 3:22). Adam was rechtvaardig vanaf het moment dat hij geschapen en levend gemaakt werd. Deze rechtvaardigheid bestond vooral uit liefde voor en vreugde in God en hierin bestond het beeld Gods in Adam in de tweede plaats. Hij verloor haar toen hij zondigde en veroordeeld werd. Maar onze rechtvaardigheid is de gehoorzaamheid van Christus, die ons wordt toegerekend en is een volmaakte, Goddelijke en eeuwige gerechtigheid, die beter is dan Adams gerechtigheid ooit was.
3. In de derde plaats wordt het Evangelie *de bediening van de Geest* genoemd. God belooft ons dat we wedergeboren zullen worden door de Geest en Hij belooft dat de offerande van de heidenen aangenaam zal zijn, omdat ze geheiligd is door de Heilige Geest. Om de weg voor de ontvangst van de Geest te bereiden, zendt God al Zijn vaderlijke kastijdingen over ons. God kastijdt ons tot ons nut, opdat wij Zijner heiligheid zouden deelachtig worden (Hebr. 12:10). Ook staat er geschreven: "Maar zo iemand de Geest van Christus niet heeft, die komt Hem niet toe" (Rom. 8:9). Adam verloor deze heiligheid, de derde eigenschap van het beeld van God; de zonde kwam en alle ware heiligheid verliet hem.
4. In de vierde plaats belooft het Evangelie dat de *sluier van de onwetendheid*, waarmee de god dezer wereld onze zinnen verblind heeft, weggenomen zal worden en de profeet zegt dat dit zal geschieden om des Gezalfden wil, (Jesaja 10:27). Het leven en de onsterfelijkheid worden aan het licht gebracht door het Evangelie. Christus staat op en doet Zijn aanschijn over ons lichten, zelfs wanneer we zitten in de duisternis en de schaduw des doods, en Hij wordt ons eeuwig Licht, onze God en onze heerlijkheid. Adam verloor dit licht van de heerlijkheid van God en de satan bedekte hem met een troosteloze, donkere schaduw, die zich uitstreckte tot alle mensen: "Duisternis zal de aarde bedekken en donkerheid de volken" (Jes. 60:2). Toen het licht van Gods heerlijkheid van Adam week, bedekte deze sombere sluier hem.
5. In de vijfde plaats bezingt het Evangelie *Gods liefde voor ons*, die zelfs aan de wereld geopenbaard is door de gave van Zijn geliefde Zoon en geopenbaard wordt in het hart van al Gods uitverkorenen door hen tot Christus te trekken en Zijn liefde door de werking van de Heilige Geest in hun hart uit te storten. Dit wordt de besnijdenis van ons hart genoemd, en geschiedt opdat we de Heere met ons gehele hart lief zouden hebben en zouden leven. Dit lieflijke kenmerk van het beeld van God week van Adam na de val. Toen zijn gemoed vleselijk werd, vervulde de duivel het met vijandschap tegen God, zodat het zich niet meer aan de wet van God onderwierp en dit ook niet meer kon doen.
6. In de zesde plaats wordt ons *het eeuwige leven* voorgesteld in het heerlijke Evangelie. Dit was de grootste zegen die Adam in het beeld van God ontving. God dreigde dat hij bij

ongehoorzaamheid dit leven zou verliezen. Maar hij was ongehoorzaam en het leven van God week van hem. Hij werd onmiddellijk onderworpen aan de zonde, die de prikkel des doods is, en aan de wet, die de bediening des doods is en aan de macht des doods, die de duivel heeft. Nu, als we dit alles in een paar woorden samenvatten: God blies in Adam de adem des levens en de mens werd tot een levende ziel. De Heilige Geest maakte hem levend, verlichtte hem, versierde hem met Gods beeld en bleef bij hem om ervoor te zorgen dat hij dit beeld zou behouden zolang hij gehoorzaamde. Maar hij was ongehoorzaam en stierf en omdat hij ons allen vertegenwoordigde, stierven wij allen in hem de geestelijke dood en werden de tijdelijke en eeuwige dood onderworpen. De Geest van God verliet hem onmiddellijk en wat Job over alle mensen zegt, werd als eerste in Adams leven bewaarheid: "Indien Hij Zijn Geest en Zijn adem tot Zich zou vergaderen, zou alle vlees tegelijk de geest geven en de mens zou tot stof wederkeren" (Job 34:14-14, Eng. vert.). God vergaderde Zijn Geest tot Zichzelf en Adams ziel stierf. Daarna vergaderde Hij Zijn adem tot Zichzelf en Adam keerde weder tot stof.

III.

In de derde plaats dient de zending van de Heilige Geest om ons te vernieuwen en ons bekend te maken de dingen die ons uit genade door God in Christus gegeven zijn. Deze zending heeft ook als doel dat wij deze dingen die in Christus zijn, zouden aannemen en op onszelf toepassen, opdat we herschapen zouden worden in Christus Jezus en de nieuwe mens in onze zielen gewerkt zou worden naar het beeld van Degene Die hem heeft geschapen in ware gerechtigheid en heiligheid. Want God heeft verordineerd dat wij aan het beeld van Christus gelijkgemaakt zouden worden en deze gelijkmaking is de herstelling van het beeld van God. Ons gelijkmaken wil zeggen dat God maakt dat wij, die het beeld van de oude Adam dragen, gaan lijken op de tweede Adam en dat wij, die opstandelingen zijn, gehoor gaan geven aan de raad en wil van God, omdat Hij ons buigzaam maakt en ons onderdanig en gehoorzaam maakt aan Christus Jezus. Daarom wenste Paulus *gelijkgemaakt* te worden aan Christus' dood, hij begeerde dat hij dagelijks aan de wereld gekruisigd zou worden en deze wereld aan hem. Hij begeerde ook dat hij, wanneer het God zou behagen hem te roepen tot lijden ter bevestiging van de waarheid, zich moedig hieraan zou kunnen onderwerpen, opdat God in hem verheerlijkt zou worden in leven en sterven. Paulus wist dat dagelijks sterven aan de wereld, een leven van geloof in de Zoon van God, wandelen in de Geest, het zoeken van de dingen die des Geestes zijn en het jagen naar het wit voor de prijs van de hoge roeping, hem in zekere mate zouden voorbereiden op deze gelijkmaking aan de dood van Christus. Daarom geeft hij de Romeinen deze aansporing: "En wordt dezer wereld niet gelijkvormig, maar wordt veranderd door de vernieuwing uws gemoeds" (Rom. 12:2). Hoe meer iemand gelijkvormig wordt aan deze wereld, hoe minder hij op de dood is voorbereid. Hoe ijveriger iemand de loop loopt, ziende op Jezus, hoe meer hij wordt veranderd, want "wij allen als in een spiegel aanschouwende, worden naar hetzelfde beeld in gedaante veranderd van heerlijkheid tot heerlijkheid" (2 Kor. 3:18).

Maar ik kom nu tot het herstel van dit beeld in de mens.

Waar dit beeld ooit hersteld wordt, moet er een geestelijke geboorte plaatsvinden. We zijn eens geboren en onze geboorte was uit den bloede, uit de wil des vleses, uit de wil des mans en we werden geboren naar het beeld van ons aardse hoofd. Maar God zegt dat we wedergeboren moeten worden "niet uit den bloede, uit de wil des vleses, uit de wil des mans, maar uit God" (Joh. 1:13). Zonder deze geboorte kunnen we Hem niet gelijk worden. Duizenden belijders behagen zichzelf met verstandelijke kennis, dode vorm en uitwendige gehoorzaamheid aan de geboden van de mensen. Ze worden hierin enerzijds gestaafd door de goedkeuring en anderzijds door de vrees van predikers die niet alleen niets kennen van dit beeld, maar ook haat koesteren tegen iedere uiting van de kracht van de Geest waardoor we veranderd worden. Ze haten zelfs degenen die op deze verandering aandringen. Maar laat ze veel kennis hebben, laat ze zich zo veel reformeren als hun behaagt, laat ze even standvastig zijn in hun belijdenis als de dwaze maagden, God veracht hun beeld. God heeft de bediening van het Evangelie aangewezen als het middel om de uitverkorenen te brengen tot het beeld en de gelijkenis

van Christus. Hij heeft ook beloofd dat de Geest Zich aan het Woord zal paren om de prediking krachtdadig te maken en Hij heeft de wedergeboorte beloofd aan al de uitverkorenen: "Ik zal Mijn Geest op uw zaad gieten, en Mijn zegen op uw nakomelingen" (Jes. 44:3). Daarom wordt het Evangelie overal heengezonden, waar er maar iemand van het verkoren zaad is om te vergaderen. En zoals u in de Handelingen leest, werd het de apostelen soms verboden om het op een bepaalde plaats te preken, omdat daar niemand van het uitverkoren geslacht vergaderd moest worden.

Hier mogen we wel opmerken dat Gods voorzienigheid tegelijkertijd op veel verschillende manieren werkt ten nutte van een ieder van hen. Niet alleen laat God het Evangelie op bepaalde plaatsen prediken, wat aangeduid wordt als het verheffen van de banier tot de volken, maar ook doet Hij een geluid uitgaan om te verkondigen waar deze banier is: "Hun geluid is over de gehele aarde uitgegaan, en hun woorden tot de einden der wereld" (Rom. 10:18). Degenen die het Evangelie omhelzen, verkondigen het. Dit wekt in sommigen boosheid op, in velen vrees en in anderen nieuwsgierigheid. Zo is door de Thessalonicensen "het Woord des Heeren luidbaar geworden". Paulus zegt: "Niet alleen in Macedonië en Achaje, maar ook in alle plaatsen is uw geloof, dat gij op God hebt, uitgegaan" (1 Thes. 1:8). Dit geluid gaat eerst uit en daarna volgen de goede tijdingen. Dit geluid gaat op verschillende manieren uit. Toen God Farao en al zijn heir in de Rode Zee liet verdrinken, deed Hij de volken beven van het geluid van zijn val (Ezech. 31:16, Eng. vert.). Dit geluid bereikte de oren van Rachab, de hoer, in Jericho. Dit vertelt zij de spionnen, zij doet hen een eed zweren en zij wordt gerechtvaardigd uit haar geloof. Het geluid van Salomo's roem bereikte het land van de Sabeërs en deed de koningin van het zuiden komen om de Naam van de Heere te vragen en de Sabeërs, die mannen van grote lengte waren, zouden in de toekomst onder Christus" banier komen. Het geluid van de slachting van het Assyrische leger bracht de Babylonische gezanten hij Hizkia om meer te horen over het wonder dat in zijn land had plaatsgevonden. Uit Babylonië kwamen ook de wijzen toen de ster van Christus in het oosten verscheen en na die tijd is er naar het woord van Petrus een uitverkoren gemeente in Babylon ontstaan (1 Petr. 5:13). Een hongersnood drong Naomi om Bethlehem te verlaten en zij neemt het geluid van Gods roem met zich mee naar Moab. Een onwettig huwelijk van één van haar zonen zal Ruth bij Naomi brengen en dit alles zal haar bij God brengen. De Syriërs zullen Israël binnenvallen zonder aanleiding en een klein meisje gevangen nemen, dat niets met de oorlog te maken had. Zij zal het middel zijn om haar melaatse meester bij Eliza te brengen; God heelt hem en hij zweert alle goden af behalve de God van Israël. Een hongersnood zal Elia dringen om naar een weduwe in Sidon te gaan en Eliza's gewoonte om altijd door Sunem te trekken, zal in het oog vallen en het hart van de Sunemitische neigen om hem te onderhouden, omdat hij een man Gods is. Zo zullen er velen uit ieder volk zijn in Jeruzalem op de dag van Pinksteren en zij zullen het Woord horen in hun moedertaal. Als zij terugkeren, zullen zij het geluid doen uitgaan en anderen zullen het van hen horen en verder vertellen. De Ethiopische kamerling zal naar Jeruzalem gaan om een God te aanbidden, Die hij niet kent en terugkeren zoals hij kwam, maar terwijl hij de profetieën van Jesaja leest en er niets van verstaat, zal de Heilige Geest Filippus gebieden om zich bij de wagen te voegen en de woorden uit te leggen. Daarna ontvangt hij de Heilige Geest en reist hij zijn weg met vreugde. Hier strekt Ethiopië zijn handen uit tot God.

Augustinus gaat met een schuldig geweten van Carthago naar Rome en daar komt hij van kwaad tot erger en valt in verschrikkelijke ketterijen. Vandaar gaat hij naar Milaan, waar hij de waarheid zal horen zoals deze in Christus is. God draagt Zijn uitverkorenen van de baarmoeder af en tot ze grijze haren krijgen, draagt en redt Hij hen en zij weten hier niets van tot Hij de duisternis voor hun aangezichten ten licht maakt en het kromme tot recht (Jes. 42:16). Er zijn heel veel omstandigheden die samenwerken ten nutte van ieder verkoren vat. Hun ouders zullen naar een zekere plaats moeten verhuizen, waar deze of die uitverkorene toegebracht zal worden. Deze of die van het uitverkoren zaad zal bij iemand in de leer gaan, een dienstbetrekking aannemen of ergens gaan werken op de een of andere wijze, zodat het geluid de oren van degene die geroepen moet worden, zal bereiken. Als zij dit geluid voor het eerst horen, zal het in hun gedachten blijven hangen en in hun oren weerklinken tot

het hun nieuwsgierigheid opwekt of hen onrustig maakt. Onder één van deze omstandigheden, zullen zij gaan - zoals er vaak gezegd wordt - om het zèlf te horen. Als ze komen, zullen ze niet meer kennis hebben van datgene wat ze horen dan een blinde van kleuren. Het is iets wat ze niet kunnen verklaren en niet kunnen veroordelen. Daarom besluiten ze soms om opnieuw te gaan luisteren, terwijl ze niet weten wat ze willen horen. Zo spelen ze met de haak, tot ze niet meer weg kunnen gaan en het is het besluit van hun onbekende God dat ze dat nooit zullen doen.

De tijd zou me ontbreken als ik u zou zeggen, hoeveel er gevangen zijn in de netten van het Evangelie door de verschillende getuigenissen die de mensen over mij hebben gehoord. Sommigen is verteld dat ik kolenschepper ben en geen onderwijs heb gehad in de klassieke talen. Omdat zij er ten volle van overtuigd waren dat niemand zonder dat onderwijs kan preken, zijn ze gekomen en God heeft hun meer kennis gegeven onder de dwaasheid van mijn prediking dan zij ooit onder de Griekse wijsheid hebben ontvangen. De smaad en de niet aflatende boosheid waarmee sommige uitnemende predikanten en al de belijders die tot hun kudde behoren mij hebben overladen, heeft niet weinig bijgedragen tot dit goede werk, namelijk het brengen van Gods uitverkorenen tot Christus.

Want niet weinigen hebben zich met de verloren zoon in het verre land in de ketenen van hun zonde met de burgers van dat land, het Jeruzalem dat nu is, vermengd en zijn in het veld gezonden om de zwijnen te hoeden door te preken wat ze niet verstonden. Anderen zijn met een paar shillingen en een paar gebeden uitgezonden om de zieken te bekeren, om gebedssamenkomsten en gezelschappen van juichende christenen bij te wonen, om te spreken in werkhuizen, om te bidden met misdadigers in de gevangenis, met mensen die ter dood veroordeeld zijn en met veroordeelden bij de galg. Dit houd ik over het algemeen voor het *hoeden van zwijnen* en niet weinig van dit werk wordt er nu onder ons gedaan. Niet weinigen die tot dit soort mensen behoren, hebben later met de verloren zoon honger geleden in hun ziel en ze hebben gemerkt dat de brokjes die ze aan anderen gaven, hen niet van de hongerdood konden redden. In hun gebrek zijn ze van plaats naar plaats gegaan om voedsel te krijgen, maar alles was tevergeefs. Tenslotte hebben ze zich gewaagd onder het gehoor van de vuile antinomiaan², hoewel ze dit niet zonder sterke vooroordelen en zonder vrees en beven deden. Tot hun verbazing hebben ze gevonden wat ze niet verwachtten en ze zijn op net zo'n aangename wijze aan hun dwaling ontdekt als de Samaritanen toen ze Simon de tovenaars de rug toekeerden en Filippus gingen volgen.

Deze en veel andere werkingen van de voorzienigheid leiden er samen toe dat Gods uitverkorenen onder het gehoor van het Evangelie komen, door het Evangelie de Heilige Geest ontvangen, door de Heilige Geest wedergeboren en vernieuwd worden en onder Zijn herscheppende werking gelijk gemaakt worden aan het beeld van Christus. "Tot. Silo zal de vergadering van het volk komen" (Gen. 49:10, Eng. vert.), "maar", zegt Christus: "Niemand kan tot Mij komen, tenzij dat de Vader, Die Mij gezonden heeft, hem trekke" (Joh. 6:44). Daarom brengt God in Zijn voorzienigheid door de wet Zijn uitverkorenen tot Jezus en Jezus ontvangt allen die de Vader tot Hem trekt: "Mijn Vader werkt tot nu toe en Ik werk ook."

Ik zal nu behandelen hoe dit beeld van Christus gestalte krijgt en hoe het eeuwige leven in de ziel openbaar komt.

Dit is het werk van de Vader en de Zoon: "Want gelijk de Vader de doden opwekt en levend maakt, alzo maakt ook de Zoon levend die Hij wil" Joh. 5:21). Het is even duidelijk dat al Gods uitverkorenen door de Vader en de Zoon onderwezen worden. En er is geschreven in de profeten: "En zij zullen allen van God geleerd zijn. Een iegelijk dan die het van de Vader gehoord en geleerd heeft, die komt tot Mij" (Joh. 6:45). Uit het Woord van God blijkt duidelijk *dat we de ene les leren van de Vader en de andere van de Zoon* en het eeuwige leven is onlosmakelijk aan het onderwijs van deze beide Personen verbonden: "En dit is het eeuwige leven, dat zij U kennen, de enige, waarachtige God en Jezus Christus, Die Gij gezonden hebt" (Joh. 17:3).

² Een spotnaam die sommigen Huntington gaven.

God onderwijst ons eerst uit de wet, waardoor we kennis krijgen van onze zonden en kennis van de geestelijke dood en de geestelijke toorn. Dit onderwijs heeft als doel om ons bekend te maken met de oude mens, het beeld van ons aardse hoofd dat wij dragen en de doodstaat waarin wij allen van nature liggen en waarin wij kinderen des toorns zijn gelijk ook de anderen. Ik heb al eerder opgemerkt, dat een ieder die het van de Vader gehoord en geleerd heeft, tot Christus komt. Zonder twijfel zal Gods onderwijs ons onze behoefte aan Christus doen gevoelen. Daarom zegt David: "Welgelukzalig is de man, o HEERE, die Gij tuchtigt en die Gij leert uit Uw wet, om hem rust te geven van de kwade dagen; totdat de kuil voor de goddeloze gegraven wordt" (Ps. 94:12-13). In het vers dat aan dit citaat voorafgaat, spreekt David over de ijdele gedachten van de mens: "De HEERE weet de gedachten des mensen, dat zij ijdelheid zijn" (Ps. 94:11). Daarom wordt de wet aan het hart gelegd om deze gedachten van het hart bloot te leggen en ons bekend te maken dat God ze allemaal kent en dat al onze ijdele gedachten en misvattingen over God, het goede dat er in onze natuur overgebleven is en de weg waarin we God menen te behagen en onszelf in Zijn gunst aan te bevelen, leeg en ijdel zijn. Gedegen onderwijs uit de wet draagt ertoe bij dat we van dit zelfbedrog verlost worden.

Want door de wet is de kennis der zonde en deze wordt in die spiegel tot zeer grote zonde. Omdat de wet geestelijk is, bereikt ze de meest verborgen schuilhoeken van het hart. De oude mens ontwaakt, de zonde verzet zich tegen de wet, die hem ergert en omdat de wet heilig is, wordt al onze schoonheid in verderfelijkerheid veranderd en worden we vervuld met allerlei begeerten. Dit doet de ziel van schaamte kleuren en vervult haar met verwarring. Dan wordt de oude mens met al zijn bedriegelijke lusten blootgelegd en staan wij daar als een zeer walgelijk, vuil, verdorven en onrein mens. Met recht kon de profeet zeggen: "Doch wij allen zijn als een onreine, en al onze gerechtigheden zijn als een wegwerpelijk kleet; en wij vallen af als een blad, en onze misdaden voeren ons henen weg als een wind" (Jes. 64:6). Als de wet ons aan onze zonde heeft ontdekt, vervult ze ons met verschrikking, een verschrikkelijke angst overweldigt ons en slaafse vrees en kwellingen bevangen ons. Het vonnis van de wet wordt in ons toegepast. Omdat de zonde herleeft en we eraan ontdekt worden, daalt de vloek op ons neer. De toorn van God verschrikt ons geweten en doet daar droevig werk. God verschijnt als een onverbiddelijk Rechter en is niet minder dan een verterend vuur. Dit noemt Hij ten oordeel naderen en verschijnen tot Rechter en Getuige tegen ons: "En Ik zal ulieden ten oordeel naderen; en Ik zal een snel Getuige zijn tegen de tovenaars, en tegen de overspelers, en tegen degenen die valselijk zweren, en tegen degenen die het loon des dagloners met geweld inhouden, die de weduwe, en de wees, en de vreemdeling het recht verkeren, en Mij niet vrezen, zegt de HEERE der heirscharen" (Mal. 3:5). Wanneer de Heere deze tekst toepast, zal hij de zondaar zeker arresteren, wie of wat hij ook is, want als de eerste opsomming van beschuldigingen in het geheel geen betrekking op hem heeft, zal de laatste zeker op hem van toepassing zijn. In onze natuurstaat is er namelijk geen vreze des Heeren voor de ogen van de mensen, tot de Heere die vrees in het hart legt. Als God zo met ons handelt, weten we dat Hij tot ons genaderd is. We voelen dat we onder Zijn sterke hand liggen en voor Zijn vreselijke rechterstoel staan. Iedere dag, ja, ieder uur komt ons een vergeten zonde voor de geest of komt er een onverdachte lust aan het licht. Ja, alles wordt openbaar gemaakt, iedere gedachte van ons hart wordt blootgelegd, zoals Paulus zelf het beschrijft: "Maar indien zij allen profeteerden, en een ongelovige of ongeleerde inkwame, die wordt van allen overtuigd, en hij wordt van allen geoordeeld. En alzo worden de verborgen dingen zijns harten openbaar; en alzo, vallende op zijn aangezicht, zal hij God aanbidden en verkondigen dat God waarlijk onder u is" (1 Kor. 14:24-25).

Als God zo onze boze daden heeft geopenbaard, voelen we dat we een zeer grote schuld voor Hem hebben. We merken dat we vervuld zijn met een vreselijke vijandschap tegen God, omdat we niets te pleiten hebben, niets te zeggen hebben, geen deur der hoop zien en redding voor ons onmogelijk schijnt te zijn. Ook zijn de wet, het Evangelie, God en het geweten allemaal tegen ons en verwachten we iedere dag waanzinnig te worden, onder te gaan in wanhoop, afgesneden te worden door de dood, of levend door de aarde opgeslokt te worden met Korach en de zijnen. Bovendien menen we dat de duivel toestemming zal krijgen om ons weg te voeren in de nacht en dat we niets uit Gods handen

kunnen verwachten dan onze ondergang en ons verderf. Dit alles overtuigt ons er volledig van dat we onszelf niet kunnen verlossen. De oude mens en ieder kenmerk van het beeld van de oude Adam laten zich zien.

In plaats van *kennis*, zijn we vervuld met verwarring, onwetendheid, een verblind verstand en tastbare duisternis en schijnen de grootste dwazen in de wereld te zijn.

In plaats van *rechtvaardig* staan wij schuldig aan iedere regel van de wet en worden veroordeeld door iedere waarheid in het Evangelie, veroordeeld door iedere gedachte van ons hart en door ons eigen geweten, door iedere belijder van de leer der godzaligheid, door iedere Farizeeër die de vorm der godzaligheid heeft en in vleselijke gerustheid leeft, ja, door iedere vogel in de lucht en ieder beest in het veld, want zij allen schijnen in enige mate op een of andere wijze aan het doel van hun schepping te beantwoorden. Maar wij worden bestraft door de os die zijn bezitter kent en de ezel die zijn eigen krib kent, door de ooievaar en de kraanvogel en de zwaluw, die de tijd weten waarop ze terug moeten komen en zelfs door de mier, die haar voedsel in de zomer verzamelt.

In plaats van de *ware heiligheid* waarmee we werden geschapen, hebben we van het hoofd tot de voeten geen gezond vlees. We zijn zelfs walgelijk in onze eigen ogen en hebben een afkeer van onszelf. Van uur tot uur verwonderen we ons dat we nog in het land der levenden zijn, we zijn verbaasd dat God ons niet afhouwt als mensen die de grond onnuttelijk beslaan en ons naar de voor ons bestemde plaats zendt. Dit zijn de vervloekte eigenschappen van het beeld van de oude Adam.

In plaats van *liefde* is onze ziel vervuld met vijandschap tegen het Waardigste Wezen.

In plaats van *heerlijkheid* is er niets dan schuld en verdorvenheid, schaamte, schande en - maar wij vrezen - eeuwige verachting.

In plaats van het *leven* verkeren wij in de donkere gewesten van de schaduwen des doods. We zijn dood naar de ziel, dood voor God en voor alles wat goed is, dood voor de wet, dood voor de rechtvaardige vierschaar en dood onder de heerschappij van de satan, die de macht des doods heeft.

Toch worden we al deze tijd, ongemerkt wonderlijk ondersteund. *Het doel van dit onderwijs van de Vader is*, dat we zouden worden afgesneden van de wilde olijfboom, opdat we ingeënt zouden worden in een betere stam. Tot mensen die onder dit onderwijs verkeren, zegt de Zaligmaker: "Komt herwaarts tot Mij, allen die vermoeid en belast zijt, en Ik zal u *rust geven*" (Matth. 11:28). Belast zijn we, want de schuld en de verdorvenheid, Gods toorn en de razernij van de satan, de beschuldigingen van ons geweten en onze wanhoop, de zielewonden die we voelen en de angst dat het erger worden zal, zijn een ondragelijke last. Hoewel we hard werken met lichaam en ziel om de toorn van God te verlichten en Hem tot medelijden te bewegen, voelen we toch een verschrikkelijke vijandschap jegens Hem en proberen we opstandig onder Zijn hand vandaan te komen en te vluchten voor Zijn tegenwoordigheid, wijzer te zijn dan God of een of andere manier te vinden om ons bestaan voor Hem te verbergen, zodat Hij ons op de laatste dag niet voor Zijn rechterstoel zal dagen. Dit alles doet ons wanhopen aan de mogelijkheid om Hem ooit te behagen.

De duivel vervult onze ziel met vloeken, Godslasterlijke gedachten over God en met de smerigste en onreinste gedachten, die zich niet alleen richten op de wereld, maar ook tegen de hemel. Zo spant hij zich in om al het roepen tot God te doen ophouden en ons - indien mogelijk - te doen verzinken in zwarte wanhoop of grote verwarring. Dit is zijn ure en de macht der duisternis (Luk. 22:53). "Welgelukzalig is de man, o HEERE, die Gij *tuchtigt*, en die Gij leert uit Uw wet, om hem *rust te geven*" (Ps. 94:12-13). Dit zijn de zielen die vermoeid en belast zijnen rust nodig hebben en het is Gods doel dat degenen die Hij zo onderwijst, die rust zullen vinden. Daarom staat er ook in deze tekst: "Welgelukzalig is de man, o HEERE, die Gij *tuchtigt*, en die Gij leert uit Uw wet, om hem *rust te geven van de kwade dagen*." Als Jesaja op Christus wijst, zegt hij: "Dit is de rust, geeft de moeden rust,

en dit is de verkwikking" Ges. 28:12). Christus zegt als Hij zulke mensen roept: "Komt herwaarts tot Mij, en Ik zal u rust geven" (Matth. 11:28). Toch kunnen ze niet komen, tenzij de Vader hen trekt.

Nu weet ik wel dat verzoeken en angst voor de wet zowel onder goddelozen als onder de uitverkorenen gevonden worden. Toch denk ik dat *dit onderwijs* van God uit Zijn wet veel verschilt van al hun verschrikkingen en overtuigingen. Let maar op de volgende dingen:

1. Er wordt een zegen uitgesproken over deze arme zielen waarmee zo gehandeld wordt en die zo *getuchtigd* worden en onderwezen worden uit de wet. Dit is geen tijdelijke zegen of een zegen die betrekking heeft op tijdelijke zaken; daarvan blijkt niets in onze tekst. Daarom is het een geestelijke zegen, waarmee God ons heeft gezegend in hemelse plaatsen in Christus. De zegen die in deze tekst wordt beloofd, is namelijk rust. Dit is een zegen die voortvloeit uit het verbond en beloofd wordt aan Gods volk. "Welgelukzalig is de man, o HEERE, die Gij tuchtigt, en die Gij leert uit Uw wet, om hem *rust* te geven van de kwade dagen."
2. Wat is Gods voornaamste zegen? Ik antwoord dat Gods voornaamste zegen het *leven* is. "Op de berg Sion gebiedt de HEERE de zegen en het leven tot in eeuwigheid" (Ps. 133:3). Ik weet zeker dat de verontruste zielen waarvan de Zaligmaker de gesteldheid beschreef in Zijn bergrede (sommigen treurden, anderen weenden, sommigen hongerden, anderen waren arm van geest en weer anderen waren zachtmoedig) en waarover Hij Zijn zegen uitsprak, allen, waren onder deze bearbeiding van de wet of onder de tuchtigende hand van de Vader en dat Hij hen toen uit Zijn wet onderwees.
3. Omdat de zegen van God het leven is, lijkt het mij duidelijk *dat deze zielen onder dit onderwijs van de wet in het verborgen levend gemaakt worden door God de Vader*. Ik denk dat de Zaligmaker hierop doelt, wanneer Hij zegt: "Want gelijk de Vader de doden opwekt en levend maakt, alsoo maakt ook de Zoon levend die Hij wil" (Joh. 5:21). Onder dit onderwijs van de Vader worden arme zondaren op wonderlijke wijze levend gemaakt, wakker geschud uit hun vleselijke gerustheid en krachtdadig opgewekt, zodat ze opstaan van hun bed van luiheid en hun dood in de zonde. Ze worden opgewekt uit hun ongevoelige staat en ten oordeel gebracht. Als zij niet in het verborgen levend worden gemaakt, is het moeilijk om te zeggen waarin deze zegen van God over hen dan bestaat als Hij hen Zelf tuchtigt en onderwijst uit Zijn wet. Bovendien ondervond de verloren zoon toen hij tot zichzelf kwam precies hetzelfde als deze zondaren: hevige beroering onder Gods kastijdende hand, een hart dat tot de Heere uitgaat, ernstige en onophoudelijke gebeden tot God dag en nacht, een ziel die God ijverig zoekt en grote honger naar de rechtvaardigheid en het brood des levens. Ook worden deze zondaren gekweld door brandende dorst, terwijl hun ziel wordt verzengd door de vurige wet die God hun voorhoudt. God wijst op deze dorst als Hij hen ellendigen en nooddruftigen noemt, die water zoeken, terwijl er geen water is en hun tong van dorst versmacht. Dan zegt Hij: "Ik, de HEERE, zal hen verhoren, Ik, de God Israëls, zal hen niet verlaten" (Jes. 41:16). Als de verloren zoon het leven had gemist hoe had zijn hart dan tot God kunnen uitgaan? Toch stond hij op en ging tot zijn vader en God zegt, dat hij leefde: "Want deze Mijn zoon was dood en is weder levend geworden" (Luk. 15:24).
4. De Zaligmaker zegt ons dat het *de Geest is Die levend maakt* en dat Hij, de Geest der waarheid, wanneer Hij gekomen is, de wereld zal overtuigen van zonde, en van gerechtigheid, en van oordeel (Joh. 16:8). Onder de verborgen werkingen en overtuigende kracht van deze Geest, krijgen we te maken met het handschrift dat tegen ons is en zien we een vertoornd God voor ons. Ik denk dat al de oprechte volgelingen van de Zaligmaker in de tijd dat Hij in het vlees was, onder het onderwijs van de Vader verkeerden, want Hij vergelijkt hen met vrouwen in barensood als Hij hen verlaat. Ze werden pas in vrijheid gesteld, voortgebracht of *wederom geboren in volmaakte liefde* toen de dag van het Pinksterfeest was gekomen. Toen, en niet eerder, raakten ze hun vrees

en angst kwijt. Zelfs de vrees voor de mensen raakten ze niet eerder kwijt, want ze bleven tot die dag achter gesloten deuren uit vrees voor de Joden. Toch was er leven in hun ziel, zoals blijkt uit de woorden van Petrus: "Heere, tot Wien zullen wij heengaan? Gij hebt de woorden des eeuwigen levens" (Joh. 6:68). Ja, de Geest des levens was in hen, hoewel Hij hen niet vervulde met Zijn vreugde en troost. Daarom zegt de Zaligmaker hun op hun verzoek om vuur van de hemel te bidden en op de Samaritanen te doen neerdalen, dat ze niet weten van hoedanige geest zij zijn.

5. De Heilige Geest legt het hart bloot: "De geest in de mens is een lamp des HEEREN, doorzoekende al de binnenkamers des buiks" (Spr. 20:27, Eng. vert.). Ik versta niet onder die tekst wat de meeste mensen eronder verstaan die deze lamp of geest beschouwen als de ziel van de mens. De satan verblindt de ziel echter te zeer, haar licht is te zwak om de binnenkamers des buiks te doorzoeken. Bovendien heeft deze lamp de zonde van het ongeloof nog nooit ontdekt en daarom hebben we een betere Lamp nodig. God zegt: "Ik zal Jeruzalem met lantaarnen doorzoeken, en bezoeking doen over de mannen die stijf geworden zijn op hun droesem" (Zef. 1:12). Dit werd vervuld in de dagen van de apostelen, want toen Christus de apostelen had geïnspireerd en verlicht, zei Hij: "Noch steekt men een kaars aan en zet die onder een korenmaat, maar op een kandelaar en zij schijnt allen die in het huis zijn" (Matth. 5:15). Hij noemt hen het licht der wereld en zegt hun dat ze hun licht moeten laten schijnen voor de mensen. Toen Hij Zijn uitverkorenen met deze kandelaars had gezocht, liet Hij het Romeinse zwaard komen en bezocht de vleselijk geruste Joden die op hun droesem stijf geworden waren met zware straffen.
6. Jakobus zegt: "Naar Zijn wil heeft Hij ons gebaard door het Woord der waarheid, opdat wij zouden zijn als eerstelingen Zijner schepselen." Dit Woord wordt een onvergankelijk zaad genoemd dat leeft en eeuwig blijft en dat zaad zal ons nooit verlaten, maar leidt uiteindelijk tot een geestelijke geboorte. "Gij, die wedergeboren zijt", zegt Petrus, "niet uit vergankelijk, maar uit onvergankelijk zaad, door het levende en eeuwig blijvende Woord van God" (1 Petr. 1:23). *Het is ieder bekend dat we geestelijk verwekt en levend gemaakt moeten worden, voor er een geestelijke geboorte kan zijn.* Het Woord van God verwekt ons en Petrus zegt dat dit Woord een onvergankelijk zaad is dat eeuwig leeft en eeuwig blijft. Christus stemt hiermee in: "Mijn woorden zijn geest en zijn leven" (Joh. 6:63). "Maar", zult u tegenwerpen en zeggen, "het Woord des levens hoort in het bijzonder bij het Evangelie, terwijl u spreekt over een werk van de wet en de wet is de bediening des doods" (2 Kor. 3:7). Laat me deze dingen duidelijker uitleggen en luister aandachtig.

Het is niet altijd een veroordeling of een gedeelte van de wet of uit de wet, als een zondaar voor het éérst wordt gedagvaard voor de rechterstoel van God. Dit gebeurde niet bij de grote apostel der heidenen; de stem die hem riep, zei: "Saul, Saul! wat vervolgt gij Mij? Het is u hard, de verzenen tegen de prikkels te slaan" (Hand. 9:4-5). Het licht dat deze stem vergezelde, oorscheen hem en allen die met hem reisden, maar zij hoorden de stem die tot Paulus sprak niet. *Ik twijfel er niet aan dat die stem Paulus levend heeft gemaakt.* "De ure komt, en is nu, wanneer de doden zullen horen de stem des Zoons Gods, en die ze gehoord hebben, zullen leven" (Joh. 5:25). Het bovenstaande tekstgedeelte: "Saul, Saul! wat vervolgt gij Mij", vinden we niet in de zedelijke wet. De apostel beschrijft dit Woord van God, de wijze waarop het bij hem binnendrong en de uitwerking die het op hem had, wanneer hij zegt: "Want het Woord Gods is levend en krachtig, en scherpsnijdender dan enig tweesnijdend, scherp zwaard, en gaat door tot de verdeling der ziel, en des geestes, en der samenvoegselen, en des mergs, en is een oordeler der gedachten en der overleggingen des harten" (Hebr. 4:12). De apostel beschrijft hier de eerste keer dat het Woord doordrong tot in zijn hart. Hij zegt dat het Woord levend is en levend maakt en leven geeft; het is een zwaard om te verwonden en omdat hij leefde, voelde hij de wond die dit zwaard hem had toegebracht. Hoewel er geen oordeel van de wet weerklonk in de oren van Paulus, voelde hij toch de wet in zich. Hij merkte plotseling dat de zonde weder levend werd en hij zegt ons dat door de wet de kennis der zonde is. De wet deed al zijn vuile begeerten voor zijn ogen

opstaan en stelde hem al zijn misdaden voor ogen. De wet veroordeelde hem ter dood en hij stierf. Hij zegt: "Zo is de zonde weder levend geworden, doch ik ben gestorven" (Rom. 7:9).

Nu wil ik voor deze keer proberen wat dieper in het hart van de apostel door te dringen en u tonen hoe het er met hem voorstond en hoe hij deze dingen leerde.

1. In de eerste plaats zegt hij dat hij te maken kreeg met het gebod: "En zonder de wet, zo leefde ik eertijds, maar als het gebod gekomen is, zo is de zonde weder levend geworden" (Rom. 7:9). "Maar", zou iemand kunnen vragen, "wat bedoelt hij met het gebod? De wet telt vele geboden, waarom gebruikt hij hier het woord gebod in het enkelvoud?" Volgens zijn eigen uitleg doet hij dit omdat de hele wet in één woord vervuld wordt, namelijk in liefde. Paulus zegt: "Zo is dan de liefde de vervulling der wet" (Rom. 10:13). De liefde in het hart is slechts *één liefde*, zo eist het gebod ook slechts één liefde en alle geboden zijn hierin begrepen. Deze liefde richt zich echter op *twee* voorwerpen, namelijk God en de naaste, en daarom wordt er gesproken over twee geboden: "Aan deze twee geboden, zegt de Zaligmaker, hangt de ganse wet en de profeten" (Matth. 22:40). Ja, de Heere zelf maakt dit tot één gebod, net als onze grote apostel. Beschouw het dan zo als Hij het zegt. Een Farizeeër, die een Wetgeleerde was, stelde de Heere de volgende vraag om Hem te verzoeken: "Meester, welk is het grote gebod in de wet? En Jezus zeide tot hem: Gij zult liefhebben de HEERE, uw God, met geheel uw hart, en met geheel uw ziel, en met geheel uw verstand. Dit is het eerste en het grote gebod. En het tweede aan dit gelijk is: Gij zult uw naaste liefhebben als uzelf. Aan deze twee geboden hangt de ganse wet en de profeten" (Matth. 22:36-40). Hier zegt de Heere dat het tweede gebod aan het eerste gelijk is.

Paulus zegt dat het zo zeer aan het eerste gebod gelijk is, dat de liefde in het hart de gehele wet vervult. "Zo is dan de liefde de vervulling van de wet", van alle tien geboden. Dit neemt de apostel uit de Psalmen. "In alle volmaaktheid heb ik een einde gezien, maar Uw gebod is zeer wijd" (Ps. 119:96). Dit is de Psalm waaruit Paulus zijn woorden neemt. David spreekt over het gebod en zegt dat het zeer wijd is. Het reikt tot God in de hoogte en roept om liefde tot Hem, liefde met alle kracht van de ziel. Ook strekt het gebod zich uit tot het hele menselijke geslacht, of het nu vrienden of vijanden zijn, zoals Christus Zelf heeft uitgelegd, ook als anderen er vroeger het tegendeel over hebben gezegd. Zo staat er geschreven: "Er werd gezegd in het verleden" (Matth. 5:33, Eng. vert.). Net als David noemt Paulus het liefhebben van God en de naaste een gebod. David zegt in dit verband: "In alle volmaaktheid heb ik een einde gezien." Paulus volgt hem hierin en zegt: "Maar het einde des gebods is liefde uit een rein hart, en uit een goed geweten, en uit een ongeveinsd geloof" (1 Tim. 1:5). David spreekt over alle volmaaktheid en dat doet Paulus ook: "En boven dit alles doet aan de liefde, dewelke is de band der volmaaktheid" (Kol., 3:14). Met dit getuigenis stemt Johannes ook in: "Die vreest, is niet volmaakt in de liefde" (1 Joh. 4: 18). "En die in de liefde blijft, blijft in God, en God in hem. Hierin is de liefde bij ons volmaakt" (1 Joh. 4:16-17). De wet roept om liefde en eist deze en dit gebod is zeer wijd. Het strekt zich uit tot vrienden en vijanden.

Het was *dit gebod* dat tot de apostel kwam. En toen dit gebod tot de apostel kwam, vond het hem even vol van verschrikkelijke woede, boosheid en vijandschap tegen God als de duivel zelf. Hij was een vervolger en tegenstander van Christus en deed alles tegen Christus wat hij kon. Hij had Hem gelasterd, dat wil zeggen: hij had Hem vervloekt (1 Tim. 1:20). Door de kerk te vervolgen, had hij sommigen doen herroepen en hen ertoe gebracht om hun belijdenis van Christus te verzaken. Ook dwong hij hen om de Zaligmaker te lasteren en te vervloeken om zo de herroeping van hun geloof te bevestigen of hun afvalligheid openbaar te maken. "Ik heb hen", zegt Paulus, "gedwongen te lasteren" (Hand. 26:11). Na Paulus' bekering wierpen zijn vijanden hem dit voor de voeten. Paulus had dit echter gedaan in totale blindheid en in ongeloof en hij dacht Gode een welgevallig werk te doen. De Heilige Geest leerde het hem echter beter en dan zegt hij: "Daarom maak ik u bekend dat niemand, die door de Geest Gods spreekt, Jezus een vervloeking noemt, en niemand kan zeggen Jezus de Heere

te zijn - en hierbij wijst hij op zichzelf - dan door de Heilige Geest" (1 Kor. 12:3). Tot op de dag van vandaag wordt dit verschrikkelijke werk echter onder de Joden gedaan; zij kunnen geen betere naam vinden, voor de Zoon van God. Dit was al de liefde tot God die de zedelijke wet vond in het hart van Paulus en de wet vond niet meer liefde tot de naaste dan tot God. Sommige van zijn naasten had hij vaak geslagen, in iedere synagoge, andere had hij opgesloten in de gevangenis. Sommigen had hij naar vreemde steden gejaagd, anderen had hij gedwongen om hun grote Schepper te lasteren. Tegen sommigen had hij getuigd, anderen had hij gedood en hij had ook op de kleren gepast van sommigen die hun opperkleed aflegden om anderen te stenigen. Dit alles had hij niet gedaan uit liefde tot de naaste, maar hij was boven mate tegen hen woedende Hand. 26:11).

En ik durf te getuigen dat er sommigen onder ons zijn die gezworen vijanden zijn van de antinomianen en grote ijveraars voor de wet en die de wet hun enige levensregel noemen en maken, zodat ze evenzeer tegen hun naasten woeden als Paulus ooit tegen de zijne. Een van hen is eerlijk genoeg geweest om te belijden dat hij mij meer haat dan de duivel. Ik geloof hem, want allen die in het vlees zijn werken zo, zodat "de bewegingen der zonden, die door de wet zijn, in hun leden werken om de dood vruchten te dragen" (Rom. 7:5). "De wet werkt toorn" (Rom. 4:15) en wat die goede man beleed over zijn toorn, bevestigt dit.

Ik heb u dus duidelijk gemaakt wat Paulus ermee bedoelde dat het gebod tot hem kwam. Toen het gebod kwam, vond het geen liefde tot God of mensen, maar iemand die beiden haatte en vervolgde. Nu werd zijn vijandschap opgewekt en werd hij eraan ontdekt. Al zijn toorn, haat, laster en moord werden hem voor ogen gesteld. De ijdelheid van zijn geboorte, zijn voorrechten, zijn farizeïsche gerechtigheid en ijver voor menselijke tradities, dit hele bouwwerk zonder fundament stortte rondom hem in. Ook viel hij ter aarde, want hij kon niet bestaan in het oordeel. De zonde is weder levend geworden en hij is gestorven.

Paulus werd ook niet gauw van deze tuchtmeester ontslagen. Toen hij de Efeziërs vermaande om waakzaam te zijn, voegt hij er daarom de volgende woorden aan toe: "Daarom waakt, en gedenkt dat ik drie jaren lang, nacht en dag, niet opgehouden heb een iegelijk van u met tranen te vermanen" (Hand. 10:31). Het was de grote angst in zijn hart, die hem deze drie jaar deed volharden in het waarschuwen. Als hem wordt gevraagd waarvoor hij vreest, zegt hij ons zelf: "Wij dan wetende de schrik des Heeren, bewegen de mensen tot het geloof" (2 Kor. 5:11). Maar toen hij uit deze banden van dienstbaarheid bevrijd werd, werkte hij onder een betere macht, zoals hij zelf zegt: "Want de liefde van Christus dringt ons, als die dit oordelen, dat, indien Een voor allen gestorven is, zij dan allen gestorven zijn" (2 Kor. 5:14-15).

Dit is de samenvatting van wat ik heb gezegd: het was de levendmakende stem van de Heere Jezus Christus, die de oren en het hart van Paulus raakte. De stem van de grote Rechter van levenden en doden riep Paulus op om voor de rechterstoel van God te verschijnen en zijn geweten werd getoetst aan het gebod dat liefde tot God en de mens eist. Toen bleek dat hij vervuld was met vijandschap en haat tot God en de mens. Hiermee was het werk van de wet niet beëindigd. Ze stelde hem al de lusten van zijn hart voor ogen en de zonde werkte door de wet, totdat hij vervuld was met allerlei begeerlijkheden. Dit maakte hem ziek aan al de verwachting van zichzelf en al het vertrouwen in het vlees verliezen, want hij merkte dat er in hem niets goeds woonde. Toen Paulus toenam in genade en kennis, onderzocht hij deze dingen. Dan zegt hij bij zichzelf: Hoe kon dat? Het was de stem van de Zoon van God, die mij riep en deze stem ging met licht en leven gepaard. Zijn Woord was levend en krachtig, scherpsnijdender dan enig tweesnijdend, scherp zwaard. Het ging door tot de verdeling van de ziel en de geest, de beenderen en het merg en ontdekte me aan iedere gedachte in mijn hart. Toch nam het mijn zonde niet weg, maar bracht deze juist in opstand. Het reinigde mij niet van mijn verdorvenheid, maar de zonde wrocht in mij alle begeerlijkheid. Dit alles bracht mij geen liefde, maar vervulde mij met slaafse vrees en deed mij beven. Het bracht geen vrijheid maar banden, geen liefde maar toorn, geen leven en onsterfelijkheid maar het oordeel des doods, geen rechtvaardigmaking

maar verwerping. Hieruit moest ik opmaken dat het Evangelie niet in mij werkte, maar de wet. Als Paulus hierover dit oordeel heeft uitgesproken, durft hij met grote zekerheid deze verschrikkelijke beroerte in zijn ziel aan de wet toe te schrijven: "Want door de wet is de kennis der zonde" (Rom. 3:20). De zonde wordt door de wet uitzonderlijk hevig. "Maar de zonde, oorzaak genomen hebbende door het gebod, heeft in mij alle begeerlijkheid gewrocht" (Rom. 7:8). Zonder de wet is de zonde dood. De wet brengt ons onder de banden en ze stelt ons de toorn Gods voor. Dit is een geest der dienstbaarheid tot vreze (Rom. 8:15). De wet werkt toorn, ze is de bediening der veroordeling, de bediening des doods. Zo schrijft hij deze verschrikkelijke beroerte geheel aan de wet toe en dit doet hij met recht, want geen van deze dingen kan aangeduid worden als een goede tijding uit een ver land.

Sommigen zouden echter kunnen tegenwerpen hoe dit is te rijmen met datgene wat Paulus zelf over deze gebeurtenis zegt in het Woord van God, waar we lezen: "En Ananias ging heen en kwam in het huis; en de handen op hem leggende, zeide hij: Saul, broeder, de Heere heeft mij gezonden, namelijk Jezus, Die u verschenen is op de weg, dien gij kwaamt, opdat gij weder ziende en met de Heilige Geest vervuld zoudt worden" (Hand. 9:17). Als Paulus vervuld was met de Heilige Geest, hoe kon hij dan zo lang verkeren in de verschrikking en de banden van de wet? Kunnen de Geest van God en de banden en toorn der wet tegelijkertijd in één ziel verkeren?

De Heilige Geest was in al Zijn volheid in Christus toen Hij aan het kruis hing en door de Heilige Geest maakte Hij Zichzelf Gode tot een levende offerande. Toch droeg Hij tegelijkertijd al onze zonden, werd Hij tot een vloek gemaakt en deed de toorn van God, als vuur, Zijn hart smelten in het midden Zijns ingewands (Ps. 22:14). De Geest van God was in Job toen God bittere dingen tegen hem schreef (Job 13:26), toen de toorn van God op hem was (Job 14:13) en de pijlen des Almachtigen in hem waren (Job 6:4). De Geest van God was in David, toen hij moest lijden vanwege de gevolgen van zijn val, want hij zegt: "Neem Uw Heilige Geest niet van mij" (Ps. 51:13). De Geest was als de Geest; der gebeden in Hizkia toen God hem door de wet alles toonde wat er in zijn hart was. De apostelen hadden leven ontvangen in hun ziel voor Christus werd gekruisigd; de Geest had hen levend gemaakt en als de Geest des geloofs had Hij hun het geloof gegeven. Christus erkent dit Zelf als Hij zegt: "Want de woorden die Gij Mij gegeven hebt, heb Ik hun gegeven, en zij hebben ze ontvangen, en zij hebben waarlijk bekend dat Ik van U uitgegaan ben, en hebben geloofd dat Gij Mij gezonden hebt" (Joh. 17:8). Zo heeft God hen *verwekt* en heeft de *Geest hen levend gemaakt*, het geloof in hen gewerkt en het Woord van God aan hun hart toegepast. Toch kwam Hij niet voor de Pinksterdag als de Geest van de openbaring van liefde, van macht, van vrijheid en een verlicht verstand.

Zo maakte het woord uit de mond van Christus Paulus levend en daarna verlichtte het hem, bemoedigde het hem, gaf het hem kracht, ontstak het ijver in hem en deed het hem drie jaar lang zondaren met ernst waarschuwen, opdat hij zowel Joden als heidenen schuldig zou stellen voor God door de prediking van de wet. Maar toen zij opgebouwd moesten worden, werkte de Geest in hem als de Geest van liefde en troost. Toen wandelden de gemeenten in de troost van de Heilige Geest en werden gesticht. Jeremia, die met de Geest van God vervuld was van de baarmoeder af, preekte bijna al zijn dagen in de banden. Sommigen zouden echter kunnen zeggen, dat dit niet strookt met wat Paulus zelf zegt: "De Heere nu is de Geest; en waar de Geest des Heeren is, aldaar is vrijheid" (2 Kor. 3:17). Hoe kunnen dienstbaarheid en vrijheid samengaan? Geloof u in Gods verbond dat Gods Woord en Geest nooit van Christus en Zijn zaad zullen wijken? Als u dit doet, geloof dan dat Paulus tegelijkertijd in de Geest en in de banden was. "En nu ziet, ik, gebonden zijnde door de Geest, reis naar Jeruzalem, niet wetende wat mij daar ontmoeten zal, dan, dat de Heilige Geest van stad tot stad getuigt, dat mij banden en verdrukkingen aanstaande zijn" (Hand. 20:22,23).

Dit is alles waar ik op doel: als de uitverkorenen door God worden overtuigd van hun zonde en de wet in hen werkt, stelt de duivel hen gewoonlijk de verschrikkingen van Kaïn, Judas, Saul en anderen

voor ogen en zegt dat hun toestand en staat dezelfde is als die van deze mensen en dat ze in deze wereld krankzinnigheid moeten verwachten en in de toekomst de kwellingen van de hel. Zo handelde hij ook met mij. Daarom heb ik lange tijd onderzoek verricht naar deze zaak, gemediteerd en scherp toegezien om na te gaan waarin de overtuigingen van huichelaars en afvalligen verschillen van de overtuigingen waaronder Gods uitverkorenen komen voor zij in de ruimte gesteld worden en waaronder zij soms ook na die tijd gebukt gaan, zoals we zien bij David na zijn val in de zonde en bij Job en Hizkia.

Toen de verschrikking van God over Saul kwam, werd hij geplaagd door een boze geest en toen verschrikkelijke overtuigingen Judas kwelden, voer de satan in hem. Maar toen Saulus van Tarsen onder overtuigingen kwam, voegde de Geest des levens Zich bij het Woord van Christus, maakte hem levend en deed hem de zonde zien en gevoelen in al haar afschuwelijkheid, iets wat huichelaars niet hebben. Dit dreef Paulus onmiddellijk uit tot het gebed. Christus omschrijft dit niet als lange gebeden doen of gebeden opzeggen, maar Hij zegt tot Ananias: "Ga en vraag naar een, met name Saulus van Tarsen; want zie hij bidt" (Hand. 9:12). De Geest des levens en der gebeden was in hem.

Dit alles komt overeen met wat ik zelf heb ondervonden. Het was geen oordeel of gedeelte van de wet dat beslag op mij legde; maar de woorden luidden als volgt: "Geloof dat Ik in u ben en gij in Mij." Met deze woorden verlichtte het licht mij als een bliksemschicht. Al mijn zonden stonden voor mijn ogen op, alle begeerlijkheid welke uit mijn hart op. Hierbij kwamen de toorn van God, de vloek van de wet, de veroordeling van mijn eigen geweten en de meest goddeloze onreine gedachten en lasterlijke ingevingen van de duivel. Dit alles kwam tegelijk en ik riep tot God; ook kon ik het zoeken, verlangen, dorsten en bidden niet opgeven tot mijn verlossing kwam.

Wat betreft de tekst "waar de Geest des Heeren is, aldaar is vrijheid": Het is waar, dat zo'n mens voor altijd vrij is van alle eisen van de wraakvorderende gerechtigheid, omdat hij in Christus de rechtvaardigheid heeft verkregen en de Geest der aanneming in zich heeft en God zelfs door Zijn kastijdende hand met hem handelt als met een zoon. Toch werkt de Geest niet altijd als een Geest der liefde of als een Trooster, zo heb ik het althans niet ervaren en David ook niet. Hij was vaak in de banden en riep hij uit: "Voer mijn ziel uit de gevangenis" (Ps. 142:8), "Ik zal de, weg Uwer geboden lopen, als Gij mijn hart verwijdt zult hebben" (Ps. 119:32), "Gij hebt mijn banden losgemaakt" (Ps. 116:16) en "Geef mij weder de vreugde Uws heils; en de vrijmoedige geest ondersteune mij" (Ps. 51:14). Al deze teksten bewijzen dat hij niet altijd, de vrijheid genoot. Jeremia lijkt bijna al zijn dagen in de banden te zijn geweest, behalve toen hij het 31ste hoofdstuk schreef. Voor hij dat hoofdstuk heeft beëindigd, is hij echter al weer in banden geraakt. Hoewel David en anderen de liefde en troost ook vaak moesten missen, vonden ze er troost in dat het Woord, dat in de kracht des Geestes tot hen kwam, hen levend had gemaakt: "Dit is mijn troost in mijn ellende, want Uw toezegging heeft mij levend gemaakt" (Ps. 119:50). Volmaakte vrijheid wordt alleen ervaren en genoten als er liefde en troost is, maar de Geest verlicht, maakt levend, versterkt, bemoedigt, ondersteunt, getuigt en komt onze zwakheden in het gebed te hulp. Ja, Hij overtuigt ons van zonde, gerechtigheid en oordeel en wat meer is, als Hij voor het eerst in het hart komt wonen, doorsteekt Hij de ziel met het Woord. Daarom wordt het Woord van God het zwaard des Geestes genoemd. De Geest maakt het Woord scherp en doet het Woord gepaard gaan met krachtige overtuigingen en scherpe beschuldigingen en aanklachten. Dit deed het gehoor van Petrus om genade smeken. Op zulke momenten komt het Woord met kracht en als het met kracht komt, paart de Geest Zich aan het Woord en twijfelt het geloof niet. Het is de Geest, Die het Woord levend en krachtig maakt en scherpzijdender dan enig tweeszijdend zwaard (Hebr. 4:12). "Er is verscheidenheid der werkingen en der gaven en deze dingen alle werkt een en dezelfde Geest, delende aan een iegelijk in het bijzonder, gelijkerwijs Hij wil" (1 Kor. 12:11).

Maar na deze lange uitweiding, moet ik weer terugkeren en *u tonen hoe het verloren beeld van God in de mens wordt hersteld en aan hem wordt teruggegeven*. Dit wordt door de Heilige Geest gedaan in de wedergeboorte. Wanneer de bepaalde tijd is gekomen waarop Hij in gunst op Sion zal neerzien, zoals die vroeger of later zal aanbreken voor allen die behoren tot die uitverkoren stad, stelt de Geest van God eerst Jezus Christus aan de zondaar voor en verlicht Hij de geest en het verstand van de zondaar, zodat hij Hem ontdekt. Dit is het werk van de Geest. Christus zegt: "Die zal van Mij getuigen" (Joh. 15:26). Dit noemt de profeet "het goede des HEEREN zien in het land der levenden" (Ps. 27:13). Als hij niet geloofd had, zou hij op dat moment vergaan zijn. Bileam zag Hem, maar hij zag nooit dat hij Hem nodig had en hij geloofde ook niet in Hem.

Wat nu volgt is Paulus' verslag over deze zaak wat hij enige tijd nadat hij voor het eerst was ontwaakt, ondervond. Ik denk dat dit plaatsvond toen hij te Jeruzalem in de tempel in een vertrekking van zinnen was. "En het gebeurde mij, als ik te Jeruzalem wedergekeerd was, en in de tempel bad, dat ik in een vertrekking van zinnen was. En dat ik Hem zag, en Hij mij zeide: Spoed u en ga in der haast uit Jeruzalem" (Hand. 22:17-18). Paulus beschrijft het zo: "Want God, Die gezegd heeft dat het licht uit de duisternis schijnen zou, is Degene, Die in onze harten geschenen heeft, om te geven verlichting der kennis der heerlijkheid Gods in het aangezicht van Jezus Christus" (2 Kor. 4:6). Paulus zegt dat Christus het Beeld is van de onzichtbare God en God schenkt ons het licht van de kennis der heerlijkheid Gods in het aangezicht van de Zaligmaker. Omdat de kennis als eerste openbaar kwam in het beeld van God in Adam, wordt de kennis van God hier hersteld met de heerlijkheid Gods in het aangezicht van de tweede Adam. Terwijl de Heilige Geest zo van Christus getuigt en Hem aan het verlichte verstand voorstelt, verandert Hij onze hele ziel, zodat ze aan Hem gelijkvormig wordt en wij zien vol verbazing en verwondering toe en kijken naar het gezegende Voorwerp, Dat ons wordt voorgesteld. Bij deze verandering scheurt het voorhangsel van de duivel; de Heilige Geest verandert de hele ziel, vormt haar tot een ander vat en maakt haar aan een ander Beeld gelijk.

De apostel beschrijft als volgt hoe de Heilige Geest de zielen volmaakt en versiert: "Maar tot op de huidige dag toe, wanneer Mozes gelezen wordt, ligt het deksel op hun hart. Doch zo wanneer het tot de Heere bekeerd zal zijn, zo wordt het deksel weggenomen. De Heere nu is de Geest; en alwaar de Geest des Heeren is, aldaar is vrijheid. En wij allen, met ongedekten aangezichte de heerlijkheid Gods als in een spiegel aanschouwende, worden naar hetzelfde beeld in gedaante veranderd, van heerlijkheid tot heerlijkheid, als van des Heeren Geest" (2 Kor. 3:15-18). Hier vinden we de duidelijkste beschrijving van dit vernieuwende werk. Christus wordt ons voorgesteld. Gods heerlijkheid schijnt in Zijn aangezicht en vertoont Zich daar en geeft ons het licht van de kennis der heerlijkheid in het aangezicht van Jezus. En terwijl wij in verwondering naar Hem opzien, zegt Paulus, scheidt de Heilige Geest hetzelfde Beeld in ons: we worden veranderd naar hetzelfde beeld, van heerlijkheid tot heerlijkheid als van des Heeren Geest. Hiervan wordt gezegd dat God Zich een volk formeert dat Zijn lof zal vertellen (Ges. 43:21). Paulus noemt degenen in wie dit werk is verricht nieuwe schepselen in Christus en zegt dat we herschapen worden in Christus Jezus, wat hetzelfde betekent. "Maar", zou iemand kunnen vragen: "Wat betekent het dat we naar hetzelfde beeld veranderd worden van heerlijkheid tot heerlijkheid? Waarom komen de heiligen die op aarde het meest schitteren soms in geestelijke verlatenheid, verliezen zij Degene Die zij het meest liefhebben uit het oog en raken zij in de duisternis, terwijl het beeld geheel geschonden schijnt te zijn en zij alleen de satan en hun eigen verdorvenheid overhouden en daardoor gekweld worden?" Zij blijven echter niet in deze toestand. De Heere is hun eeuwig Licht, hun God en hun heerlijkheid, daarom zal de Heilige Geest zonder twijfel telkens opnieuw van Christus getuigen. Als het licht opnieuw in het zien op Christus doorbreekt, wat ook wel het verheffen van Zijn aangezicht over ons genoemd wordt, vernieuwt de Heilige Geest het geloof. Het Beeld wordt ons opnieuw voorgesteld en hoe meer "de Weg" schittert, hoe meer wij veranderd worden naar hetzelfde beeld van heerlijkheid tot heerlijkheid. Dit zal zonder enige twijfel zo voortgaan tot we het eeuwige leven in de hemel ontvangen. Christus is ons eeuwig Licht en onze God is onze Sierlijkheid. En nooit, zolang de zon zal schijnen, zal er een

eind komen aan dit vernieuwende werk. De Heere werkt en wie zal dat verhinderen? Dit is het werk dat ons aangaat en God zal het voleindigen. Hij zal ons niet verlaten voor Hij gedaan heeft wat Hij tot ons heeft gesproken en Hij heeft beloofd dat Hij ons het beeld van de tweede Adam geven zal in eeuwige heerlijkheid, "want gelijkerwijs wij het beeld des aardse gedragen hebben, alzo zullen wij ook het beeld des hemelzen dragen" (1 Kor. 15:49).

Maar sommigen zullen zeggen: Mijn *bevrijding* was niet zo opmerkelijk als Paulus die beschrijft. Of dit zo is of niet, dat verandert de zaak niet. Sommigen hebben met Jesaja een zicht gehad op Hem in Zijn lijden, anderen hebben Hem met Ezechiël en Johannes op Zijn troon gezien. De laatste openbaringen waren verschijningen van Hem in Zijn verheerlijkte menselijke natuur. De eerste openbaring heeft als doel om de gelovige te bemoedigen om in Hem te geloven als de gekruisigde Christus en de laatste heerlijke verschijningen dienen om aan te sporen tot hoop en verwachting en uit te zien naar de heerlijkheid die ons geopenbaard zal worden. Hoewel sommige arme zielen niet zo'n heerlijk zicht op de Zaligmaker gehad hebben als anderen, hebben ze toch ervaren dat Hij als het waarachtige Licht in hun hart scheen. Toen zonken ze bijna weg omdat ze hun zonden zagen in de spiegel van Zijn lijden, zoals ze die nog nooit gezien hadden in de spiegel van de wet. Dit deed Job zichzelf verafschuw en veranderde Daniël's sierlijkheid in een verderving (Dan. 10:8). Het verstand nam het heerlijke licht waar en zag op Hem, Die we doorstoken hebben en de ziel was in bitterheid om Hem en haatte zichzelf omdat ze tegen Hem gezondigd had en Hem zo had doen lijden. Dit is het zien van de Onzienlijke, Die onzichtbaar is voor het lichamelijke oog en voor het licht van het verstand. In Zijn licht zien wij het licht, zoals we de zon waarnemen in haar eigen stralen. Dit heldere zicht op Hem wordt alleen verkregen bij bovennatuurlijk licht. Het is God, Die in het hart schijnt en als we dit missen, is er geen heil voor ons. "Als er geen ossen zijn, zo is de krib rein" (Spr. 14:4) en "waar geen gezicht is, zal het volk omkomen" (Spr. 2.9:18; Eng. vert.).

Velen, ja, zelfs predikers, lachen om dit gezicht en drijven er de spot mee en daarmee geven ze stilzwijgend toe dat ze nooit zo'n gezicht gehad hebben. Daarom zegt God: "Zij spreken het gezicht huns harten, niet des HEEREN mond" (Jer. 23:16). Christus is het Licht en de Fontein van het licht. Hij is de Zon van de Kerk en van tijd tot tijd zien al Zijn kinderen Hem: "De wereld zal Mij niet meer zien, maar gij zult Mij zien; want Ik leef en gij zult leven" (Joh. 14:19). De zwaksten van al Zijn kinderen, kunnen u zeggen wanneer Hij gekomen is, wanneer zij Hem tot hun deel gekregen hebben en hoe Hij op hen schijnt. Zij zullen ons vertellen van de liefde, de vrede, de vreugde, de troost, de zoetheid, de rust, de kalmte en de zoete gesteldheid van geest, die Hij hun ziel heeft gebracht. Ze zullen het u ook met veel droefheid en smart zeggen, wanneer Hij is weggegaan en ze zullen u vertellen van de duisternis, de verleidingen, de vleselijke lusten en kwade neigingen, de toorn, de weerspanning, de ontrouw, het wantrouwen en de twijfel en vrees die hen na Zijn vertrek overvielen. En we weten dat dit Degene is van Wie Mozes en de profeten schreven. U kunt Hem van alle anderen onderscheiden; er is niemand gelijk Hij in de hemel of op de aarde. Zo ziet het verlichte verstand Hem en de wegs meltende ziel is weer vatbaar voor de Goddelijke indrukken van de Heilige Geest. Hij herschept ons niet alleen, maar Hij vernieuwt ons ook. Hij verandert ons door de vernieuwing van ons gemoed. Paulus zegt ook dat Hij ons verandert naar hetzelfde beeld, van heerlijkheid tot heerlijkheid en deze verandering wordt gewerkt door de Geest van God.

Tot troost en versterking van de zwakken wil ik nu verder gaan om ieder kenmerk van het beeld waarnaar we veranderd worden, voorstellen. Want als we ieder kenmerk verkrijgen, zullen we onze roeping en verkiezing vast maken, omdat God heeft verordineerd dat we het beeld van de Zoon van God gelijk zouden worden. Als we dit missen, is alle godsdienst uiteindelijk van geen waarde. Ik ben ervan overtuigd dat er vele kerken zijn - zo worden ze tenminste genoemd - onder ons volk, waar niet één kenmerk van het beeld van Christus te vinden is. Waar alleen het beeld van de eerste Adam op de preekstoel staat, is het ijdel om het beeld van de tweede Adam in de banken te verwachten, omdat God zegt: "Gelijk het volk, alzo zal de priester wezen" (Jes. 24:2). Als het oog van het lichaam boos is,

zal het gehele lichaam dat door dat oog wordt geleid, donker zijn en als het hele lichaam donker is, hoe groot zal de duisternis dan zijn!

Maar nu zal ik spreken over het herstel van het beeld van Christus en ieder kenmerk van dit beeld.

In de *eerste plaats* blijkt het uit *onze aanneming*. Ons kindschap wordt openbaar uit de wedergeboorte, want als de liefde van God in het hart uitgestort is door de Heilige Geest, worden alle vrees en verschrikking verdreven, terwijl de liefde ons bemoedigt en vrijmoedig maakt om God ónze God te noemen. Om ons hiervoor geschikt te maken, getuigt de Geest met onze geest en dit getuigenis legt aan alle beschuldigingen van de satan, de wet en het geweten het zwijgen op, want het getier dat deze snaken in de ziel, is zo luidruchtig en leidt tot zoveel wanorde en verwarring, dat we niets kunnen doen, horen en ter harte nemen. Maar het getuigenis van de Geest legt ze allemaal het zwijgen op en de ziel ervaart een duidelijk: merkbare kalmte en diepe stilte, terwijl de Geest ons door onze eigen mond doet roepen: "Abba, Vader". Tegelijkertijd luistert ons gemoed of het iets hoort uit de wet of het Evangelie, van de satan of van het geweten, dat dit tegenspreekt. We merken echter dat we niets zien of horen, voelen of vrezen dat het getuigenis van de Geest schijnt tegen te spreken of te bestrijden, maar dat we juist volledig zijn overtuigd van de oprechtheid van het werk, omdat we voelen dat God tegenwoordig is, we Zijn liefde genieten en we diepe indrukken hebben van Zijn macht. Hij openbaart of ontbloot Zijn arm om ons hart ervan te overtuigen dat we niet alleen moeten geloven wat het Woord zegt, maar ook moeten geloven in het werk van de Geest. Als we deze zaken zo overwegen en onderzoeken, als het getuigenis van de Geest zo helder is en al onze aanklagers tot zwijgen gebracht zijn en weggezonden zijn uit het gerechtshof, wordt de hemelse slotsom getrokken. We weten nu dat alles wat door de Geest gedaan is, waar is, en daarom moeten we wel zeggen dat de Schrift vervuld is, die zegt: "Gij zult tot Mij roepen: Mijn Vader! en gij zult van achter Mij niet afkeren" Jer. 3:19). Vanaf die tijd spreekt de tong van de stamelende duidelijk als hij zegt: "Mijn Vader, mijn God en de Rotssteen .mijns heils!" (Ps. 86:27). Uit het spreken van de Geest, Zijn getuigenis, de liefde van God, het herscheppende werk van de Geest, het geloof dat hij heeft ontvangen en de overtuiging van zijn eigen hart blijkt dat dit alles waar is en daarom blijft hij dit vanaf die tijd zeggen.

Maar de satan raast van woede vanwege onze aanneming en bij elke beproeving zal hij dat werk weer aan onze ogen doen voorbij trekken, het een of andere gedeelte in twijfel trekken, ons erover aan het denken zetten en twijfel in ons hart zaaien over de waarheid ervan. Dan zal hij ons ongelovig maken en - indien mogelijk - doen zeggen dat er niets van waar is. Soms heeft hij de onbeschaamdheid ons te zeggen dat hij zich veranderd heeft in een engel des lichts en dat hij zelf alles in ons heeft gewerkt met het doel om ons te bedriegen, ons te doen vertrouwen op een waanidee en dat toe te schrijven aan de Heilige Geest; ja, dat dit alles slechts een list van de satan was. Dan behaalt hij vaak de overwinning, maar niet voor lang, want als de vijand zal komen gelijk een stroom en alles met zich schijnt mee te voeren, zal de Geest des HEEREN de banier tegen hem oprichten, (Jes. 59:19). Dit oprichten van de banier tegen hem is niets anders dan het wegnemen van de donkere sluier die de satan over het verstand heeft gespreid, ons opnieuw het getuigenis van Christus in. het hart geven en ons opnieuw een glimp doen opvangen van de Rechtvaardige. Zodra Hij ons opnieuw verlicht, wordt het hele beeld ons weer helder voor ogen gesteld en ervaren we met blijdschap hoe de Heilige Geest ons dit beeld teruggeeft. Dit wordt aangeduid als veranderd worden naar hetzelfde beeld van heerlijkheid tot heerlijkheid. Maar in het Oude Testament wordt het zo gezegd: "Uw werk, o HEERE! doe dat herleven in het midden der jaren en maak het bekend" (Hab. 3:22, Eng. vert.). Zo stelt de Geest Gods telkens weer opnieuw de Heere Jezus Christus aan ons voor. Iedere keer als Hij dat doet, komen we tot het licht en zien we Zijn gerechtigheid, Zijn trouw en Zijn Waarheid in Zijn handelen met Zijn arme kinderen en in Zijn goede werk in hen, want dat zal Hij voortzetten, voltooien en voleindigen ondanks de mensen en de duivels. Hij zal dat duizend keer opnieuw doen, zodat dat werk nooit

helemaal onzichtbaar zal worden en ze niet zullen wegwijnen door het gemis van de levendmakende werking van Zijn Geest.

Sta me toe u een paar raadgevingen toe te voegen. Christus heeft beloofd dat Hij altijd met ons wil zijn tot aan het eind van de wereld, als wij elkaar ontmoeten. Hij belooft dat Hij juist *in Zijn heiligdom wil schijnen* en Zijn uitgangen als onze God en Koning wil tonen. Daarom worden predikanten vaandeldragers genoemd, omdat Christus ons door het gepredikte Woord duidelijk als de Gekruisigde wordt voorgesteld. De prediking van het Woord is het zaaien van licht voor de rechtvaardigen en van blijdschap voor de oprechten van hart, omdat de Geest voornamelijk door het Woord werkt. Waar de Geest het licht en de heerlijkheid van Christus door het Woord voorstelt, worden Gods kinderen veranderd door het zien op Hem. Het geloof aanschouwt dit: dit is het zaaien van licht. Iedere blik op Zijn beminnelijk aangezicht gaat gepaard met blijdschap. Blijdschap komt uit de liefde voort en de oprechten hebben Hem lief. Het licht ontdekt Hem spoedig en de ziel gaat tot Hem uit tot ze vervuld is met blijdschap. De discipelen zijn altijd verblijd als zij de Heere zien. Zo wordt het licht gezaaid, opdat we Hem mogen zien en verblijd zullen zijn bij dit gezicht. Dit zou ons moeten leren om ijverig te zijn in het gebruik van de middelen. Voor ieder die Christus oprecht liefheeft, is het een groot gemis om dat zien op Jezus waardoor wij veranderd worden, ook maar één keer kwijt te raken. Hoe verlangde David naar het heiligdom toen hij in Gath was, omdat hij daar de uitgangen of openbaringen van zijn God en Koning had gezien!

Bovendien zouden we niet alleen ijverig moeten zijn in het gebruik van de middelen omdat we iedere keer als de Geest Christus aan ons voorstelt, veranderd worden naar het beeld van Christus van heerlijkheid tot heerlijkheid, maar ook omdat hieruit onze vruchten blijken. Iedere keer dat we Hem zien, gaat onze liefde tot Hem uit en wordt ons geloof in Hem geoefend. Soms raken we vervuld van zachtmoedigheid, zelfverachting, berouw, verootmoediging, een afschuw van onszelf, een besef van onze schuld, dankbaarheid, erkentelijkheid en vreugde als we Hem zien, en overladen we Hem met lof en lofzangen. Als we door de Geest op Hem mogen zien, neemt de Geest gaven uit het Zijne en toont ze aan ons. Tegelijkertijd vervult Hij ons met genade uit Zijn volheid en dan stort Hij al deze gaven uit. Dit is wat bedoeld wordt met de woorden "mijn nardus geeft zijn reuk" (Hoogl. 1:12). Christus, Die er een behagen in scheidt dat ons geloof zo in oefening is en Die daardoor verheerlijkt wordt, wordt beschreven als een Geliefde, Die tot Zijn hof komt om Zijn edele vruchten te eten. Zo komen onze vruchten openbaar en op zulke momenten zijn wij werkelijk hemelsgezind. Dit gaat gepaard met het leven en vrede. Iedere keer als wij Christus zien, wordt de oude mens afgelegd en de nieuwe mens aangedaan en brengen we in meerdere of mindere mate sommige van deze vruchten voort. Zo dienen we dan "met het gemoed de wet Gods" (Rom. 7:26).

Zodra Degene Die wij het meest liefhebben echter voor ons wordt verborgen en dit licht - waardoor wij veranderd worden - verduisteren, moeten we deze aangename verandering weer missen. Een troosteloze duisternis en een merkbare droogte en dorheid volgen. Dan beginnen we weer vleselijk te denken en het ongeloof krijgt de overhand. Ergernis en ongenoegen volgen en onmerkbaar koenen we weer in de banden van de wet. De satan trekt zijn wapenrusting weer aan en wekt de oude mens op om hem met al zijn advies en raad te hulp te komen. Nu wordt al het vermaak van de mensen aan de arme zondaar voorgesteld, zoals mannelijke en vrouwelijke zangers, allerlei soorten muziekinstrumenten, de onbeschrijflijke genoegens van de bozen, die geen strijd voeren tussen de twee wetten, geen kruis op hun rug dragen, niet onder een kastijdende roede verkeren en geen geestelijke verlatenheid kennen. Het geluk van al deze mensen wordt ons voorgesteld, de oude mens met al zijn verdorven lusten gaat zich weer verroeren en alles wat aangenaam is voor vlees en bloed vervult onze gedachten. Dit zal altijd gebeuren "als de goede mens niet thuis is", want met het vlees dienen we de wet der zonde (Rom. 7:26).

Ik ga nu verder en zal in de *tweede plaats* spreken over *de kennis* die ons bij de wedergeboorte gegeven wordt. Deze kennis is niet een kennis van natuurlijke dingen, want die verloren we niet helemaal bij

de val. Het was de kennis van God die we verloren en hierover klaagt God tot Israël: "De HEERE heeft een twist met de inwoners des lands, omdat er geen trouw, en geen weldadigheid, en geen kennis van God in het land is" (Hos. 4:1). De heidenen hadden nog minder kennis van God, hoewel ze wijs genoeg waren in andere zaken en van beiden wordt gezegd dat de wereld God niet heeft gekend door de wijsheid (1 Kor. 1:21). Nu belooft God, dat wij Hem weer zullen leren kennen. Bij zijn schepping had Adam alleen God als Onderwijzer en God belooft nu dat al Zijn uitverkorenen door Hem onderwezen zullen worden: "En al uw kinderen zullen van de HEERE geleerd zijn en de vrede uwer kinderen zal groot zijn" (Jes. 54:13).

1. Spreekt Paulus ons van "een gedaante der kennis en der waarheid in de wet" (Rom. 2:20), maar hij merkt op dat het degenen die deze gedaante niet hebben het niet goed gedacht heeft God in erkentenis te houden (Rom. 1:28). Als God echter met Zijn uitverkorenen in het gericht treedt door Zijn heerlijke en volmaakte deugden in hen af te drukken, verlost Hij hen van al hun verkeerde en ijdele gedachten over Hem. Zijn heiligheid, die in de wet openbaar komt, doet hen met Jesaja uitroepen: "Wee mij, want ik verga, dewijl ik een man van onreine lippen ben!" (Jes. 6:5).
2. Blijkt Zijn *alwetendheid* in het werk van de wet. Hij maakt ons bekend dat er geen gedachte in ons hart is, geen woord in onze mond en geen daad in ons hele leven waar Hij niet van afweet. Ze worden allemaal openbaar gemaakt en aan het licht gebracht; ja, onze geheime zonden worden voor het licht van Gods aangezicht gesteld.
3. Blijkt Zijn *rechtvaardigheid* ook. Dit doet klagen: "Vrees en beving komt mij aan" (Ps. 55:6), "Ik heb gevreesd voor Uw oordelen" (Ps. 119:120), "En ga niet in het gericht met Uw knecht, want niemand die leeft, zal voor Uw aangezicht rechtvaardig zijn" (Ps. 143:2). Dit brengt een zondaar aan het einde van zijn verstandelijk pogen, want hij ziet geen weg ter ontkoming tot hem een deur der hoop wordt voorgesteld.
4. Overtuigen de verschrikkelijke *Majesteit* van God, Die de zondaar in de wet wordt geopenbaard en de toorn van God die in hem werkt, de zondaar er krachtdadig van dat de Heere waar is in al Zijn bedreigingen. Hij leert ook dat er voor hem geen ontkoming is, tenzij de waarheid op de een of andere wijze wordt geopenbaard. Echter, de goedertierenheid en waarheid zullen elkander ontmoeten in Christus en gerechtigheid en vrede zullen elkander kussen (Ps. 85:11).
5. De zondaar is ook niet zonder een besef van Gods *onveranderlijkheid*, dat hem met ontzag vervult. Hij merkt dat hij God niet kan vermurwen door al zijn belijdenissen, beloften, gebeden en tranen. Wat hij ook doet, hij merkt dat God Zijn wet niet krenkt, dat Hij strikt rechtvaardig en onveranderlijk is, zoals Job zegt: "Maar is Hij tegen iemand, wie zal Hem dan afkeren? Wat Zijn ziel begeert, dat zal Hij doen" (Job 23:13). Maar zoals er is gezegd, dat door de wet de kennis der zonde is en de kennis van Gods verschrikkelijke Majesteit, zo is door het Evangelie de kennis van vergeving en de kennis van Gods soevereine genade.

God handelt met zondaren als met het oude Israël onder Mozes. Eerst komt de wet in haar diepste betekenis, met haar verschrikkelijke verschijning en met haar onbepaalde eisen en in en door de wet verschijnt de Wetgever als een verterend vuur. Als Israël echter door deze verschrikkelijke middelen is overtuigd van de noodzaak van een middelaar en Mozes heeft gesmeekt dit ambt te vervullen, scheidt de Heere blijkbaar enig behagen in het volk en zegt: "Het is goed, wat zij gesproken hebben" (Deut. 18:17). Hij belooft hun iemand als Mozes te zullen geven. Daarna openbaart Hij Zijn bevel om een verzoendeksel te maken en wordt Gods *eeuwig gezegende Naam* bovendien zeer heerlijk verkondigd: "HEERE, HEERE, God, barmhartig en genadig, lankmoedig en groot van weldadigheid. Die de weldadigheid bewaart aan vele duizenden, Die de ongerechtigheid, en overtreding, en zonde vergeeft;

Die de schuldige geenszins onschuldig houdt" (Ex. 34:6-7). Dit is de gezegende Naam die aan Mozes wordt verkondigd, maar deze Naam wordt niet in de wet gevonden, want door de wet is de kennis der zonde en niet der genade, door de wet zal God de schuldigen geenszins onschuldig houden. *Deze Naam is in Christus Jezus* en in niemand anders en bij Hem en bij niemand anders moet vergeving gezocht worden: "Ziet, Ik zende een Engel voor uw aangezicht, om u te behoeden op deze weg, om u te brengen tot de plaats, die Ik bereid heb. Hoedt u voor Zijn aangezicht en weest Zijner stem gehoorzaam, en verbittert Hem niet; want Hij zal ulieder overtredingen niet vergeven, want Mijn Naam is in het binnenste van Hem" (Ex. 23:20-21). *In Zijn verbond openbaart God al deze deugden in Christus Jezus*, daarom belooft Hij: "En zij zullen niet meer, een iegelijk zijn naaste, en een iegelijk zijn broeder, leren, zeggende: Kent de HEERE! want zij zullen Mij allen kennen, van hun kleinste af tot hun grootste toe, spreekt de HEERE, want Ik zal hun ongerechtigheid vergeven, en hunner zonden niet meer gedenken" (Jer. 31:34).

Maar de kennis die Adam had in de *staat der rechtheid*, was niet gelijk aan deze kennis. Hij was een vreemdeling van Gods verschrikkelijke Majesteit, ook had hij geen kennis van Zijn verzoenende genade nodig voor hij viel. Adams kennis van God was een kennis van Zijn wijsheid en macht, die bleken uit de schepping, en een kennis van Gods goedheid, die bleek uit zijn geluk, de heerlijke plaats waar God hem had gesteld en de heerschappij die God hem over de rest van de schepping gegeven had. Maar bovenal was Adams kennis een kennis van liefde en vreugde, en dit maakte hem tot een voorwerp van de jaloezie van de duivel. Daarom zocht de duivel zijn ondergang en verkreeg die door zijn listen. Maar ook deze laatste kennis wordt ons bij de wedergeboorte teruggegeven, want "een iegelijk die liefheeft, is uit God geboren, en kent God" (1 Joh. 4:7).

In de *derde plaats* krijgen we bij de wedergeboorte ook *rechtvaardigheid*. Niet een natuurlijke rechtvaardigheid zoals Adam, noch de rechtvaardigheid die we bij de schepping hebben gekregen. De gehoorzaamheid van de Borg wordt ons toegerekend, zoals onze ongehoorzaamheid Hem toegerekend wordt: "Want Dien, Die geen zonde gekend heeft, heeft Hij zonde voor ons gemaakt, opdat wij zouden worden rechtvaardigheid Gods in Hem" (2 Kor. 5:21). Deze rechtvaardigheid wordt ons voorgesteld door de Heilige Geest, het geloof neemt haar aan en eigent haar toe en de ziel merkt dat al haar naaktheid en schande, schuld en verdorvenheid volkomen weggedaan zijn. Toen Adam de gerechtigheid verloor die hij bij de schepping gekregen had, kwam hij schuldig te staan voor God, werden zijn ogen geopend en zag hij dat hij naakt was, omdat de Heilige Geest hem verlaten had met alles waarmee Hij hem had versierd. Toen ging Hij niet bij God maar bij Eva te rade en kleepte zich met een deksel, dat niet uit de Geest was en zo voegde hij zonde aan zijn zonde toe. Maar onze mantel is een betere gerechtigheid dan die van Adam, want zijn gerechtigheid was niet blijvend, maar de onze is gewerkt door Immanuël, God met ons. Hij heeft het ook geen roef geacht Gode evengelijk te zijn toen Hij Zichzelf vernederde, de gestaltenis van een dienstknecht aangenomen heeft en gehoorzaam geworden is door de gerechtigheid van die Ene zijn velen tot rechtvaardigen geworden. Deze rechtvaardigheid die door het geloof wordt aangedaan en gepaard gaat met de inwoning van de Heilige Geest en de liefde van God in het hart, stelt ons in staat om op te zien tot God en maakt dat we zelfs voor de wet zelf als een gerechtvaardigde kunnen staan, want "het recht der wet is vervuld in ons, die niet naar het vlees wandelen, maar naar de Geest" (Rom. 8:4). Het is God, Die rechtvaardig maakt en niemand kan verdoemen, "zo is er dan geen verdoemenis voor degenen, die in Christus Jezus zijn" (Rom. 8:1). De genade van God in het hart en dit beste kleed dat om de ziel gehangen is, doen de zondaar blinken: "Doet de nieuwe mens aan, die naar God geschapen is in ware rechtvaardigheid en heiligheid" (Ef. 4:24).

In de *vierde plaats* zal ik nu de *heiligheid* behandelen. Deze schittert het meest in het beeld van Christus waarnaar we uit kracht van Zijn verkiezing veranderd zullen worden. De apostel spreekt over ware heiligheid om de tegenstelling met alle ceremoniële, onechte, leugenachtige en geveinsde heiligheid te benadrukken. Bij de behandeling van deze heiligheid zal ik mijn gedachten over dit onderwerp in drie hoofdpunten verdelen.

- 1 Mogen we deze heiligheid als de onze beschouwen door onze vereniging met Christus, de Wortel, "want indien de wortel heilig is, zo zijn ook de takken heilig" (Rom. 11:16).
- 2 Zal ik spreken over de heiligheid door de inwoning van de Heilige Geest in ons, "want de tempel Gods is heilig, welke gij zijt" (1 Kor. 3:17). "Of weet gij niet, dat ulieder lichaam een tempel is van de Heilige Geest, Die in u is, Die gij van God hebt, en dat gij uws zelfs niet zijt?" (1 Kor. 6:19).
- 3 Zal ik de nieuwe mens overwegen die gestalte krijgt in de gelovige en spreken over zijn heiligheid.

Ik zal met het eerste punt beginnen. De wet van God die wij gebroken hebben, eist niet alleen rechtvaardigheid en gehoorzaamheid van de mens, maar zij eist ook een heilige natuur, want het gebod is heilig, en rechtvaardig en goed. Christus heeft deze wet gehoorzaamd en God rekent ons de rechtvaardigheid toe. In deze rechtvaardigheid staan we voor God als een gerechtvaardigde, omdat Christus ons tot rechtvaardigheid gemaakt is. We weten echter dat de betaling van de borg even groot moet zijn als de schuld van de schuldenaar; het medicijn dat zorgt voor een volledige genezing moet invloed hebben op alle ziektekiemen. De wet is rechtvaardig en heilig, daarom is Christus ons geworden tot rechtvaardigmaking en heiligmaking. Ik weet dat de Schrift zegt dat we geheiligd worden door Zijn bloed, want van Christus wordt gezegd dat Hij, "opdat Hij door Zijn eigen bloed het volk zou heiligen, buiten de poort heeft geleden" (Hebr. 13:12) en "met één offerande heeft Hij in eeuwigheid volmaakt degenen die geheiligd worden" (Hebr. 10:14). En Johannes zegt ons: "Het bloed van Jezus Christus, Zijn Zoon, reinigt ons van alle zonde" (1 Joh. 1:17). Maar onszelf reinigen of onthouden van alle verdorvenheid is niet hetzelfde als geheiligd zijn. De poorten van de hemel zijn niet alleen gesloten voor de onreinen, maar ook voor degenen die niet heilig zijn. "En in haar", zegt de Geest, "zal niet inkomen iets, dat ontreinigt" (Openb. 21:27) en dat is waar. Zonder heiligheid zal niemand de Heere zien en dat is ook waar. *Als onze zonden vergeven en afgewassen zijn, worden we deze heiligheid deelachtig.* Deze heiligheid vloeit voort uit onze verlossing en de verlossing geschiedt door het offer: "Wetende dat gij niet door vergankelijke dingen, zilver of goud, verlost zijt uit uw ijdele wandeling, die u van de vaders overgeleverd is, maar door het dierbaar bloed van Christus, als van een onbestraffelijk en onbevlekt Lam" (1 Petr. 1:18-19). De prijs van deze verlossing is het bloed van Christus, het geloof past dit bloed toe en reinigt hiermee het hart. "Dit is de verlossing door Zijn bloed, namelijk de vergeving der misdaden" Ef. 1:7). De apostel noemt de verlossing en de reiniging vaak tegelijk: "Die Zichzelf voor ons overgegeven heeft, opdat Hij ons zou verlossen van alle ongerechtigheid, en Zichzelf een eigen volk zou reinigen, ijverig in goede werken" Titus 2:14). Christus is ons nu echter niet alleen geworden tot verlossing, maar ook tot rechtvaardigmaking en *heiligmaking*. Hij is ons geworden "wijsheid van God, en rechtvaardigheid, heiligmaking, en verlossing" (1 Kor. 1:30). Wijsheid maakt ons wijs, rechtvaardigheid maakt ons rechtvaardig, Heiligmaking maakt ons heilig en verlossing maakt ons rein. Zo worden we door het bloed van het verbond opgehaald uit de put waarin geen water is.

De Zaligmaker werd het vlees en het bloed van Zijn kinderen deelachtig en de Heilige Geest bewaarde deze menselijke natuur bij haar wording voor alle smetten. Daarom wordt Christus "dat Heilige" genoemd: "Dat Heilige, Dat uit u geboren zal worden, zal Gods Zoon genaamd worden" (Luk. 1:35). Hieruit blijkt dat de menselijke natuur van Christus niet alleen vrij was van, alle onreinheid, maar ook *heilig*. De Heilige Geest had deze natuur heilig gemaakt, want de wet eiste van Adam een heilige natuur, omdat hij in ware heiligheid was geschapen en dat gold ook voor Christus als mens. Ik denk.

dat dit één van de dingen is waar de Heere op doelde, toen Hij tegen de Joden zei: "Zegt gijlieden tot Mij, Die de Vader geheiligd en in de wereld gezonden heeft: Gij lastert God, omdat Ik gezegd heb: Ik ben Gods Zoon?" (Joh. 10:36). Wat die heiliging ook inhield, het is zeker dat de Heere ware heiligheid bezat. Zonder vlekkeloze reinheid en ware heiligheid zou de mensheid van Christus geen geschikte tempel zijn waar al de volheid der Godheid lichamelijk in kon wonen.

Wij weten ook heel goed dat Hij vaak de Heilige of de Heilige Israëls genoemd wordt, want allen die tot het Israël Gods behoren, hebben al hun ware heiligheid in Hem en uit Hem: "En indien de eerste vrucht heilig is, zo is ook het deeg heilig; en indien de wortel heilig is, zo zijn ook de takken heilig" (Rom. 11:16, Eng. vert.). Met de eerste Vrucht kan niemand anders bedoeld worden dan Christus, omdat er niet gesproken wordt over vruchten, maar omdat het enkelvoud vrucht gebruikt wordt. En wij weten dat Hij de Wortel van David en van alle heiligen is. In deze goede olijfboom waren de Joden geënt en de wilde olijftakken van de heidenen werden tussen hen geënt, zodat ze beiden deel kregen aan de wortel en de vettigheid van de olijfboom (Rom. 11:17). Christus wordt de Eersteling of eerste Vrucht genoemd, de Kerk het deeg; Christus wordt de Wortel genoemd, de Kerk de takken. Daarom zegt Paulus: "En indien de eerste vrucht heilig is, zo is ook het deeg heilig; en indien de wortel heilig is, zo zijn ook de takken heilig." Deze takken moeten echter ingeënt worden in de boom voordat ze deel kunnen krijgen aan de wortel en de vettigheid ervan. Er is een dubbele gemeenschap tussen Christus en Zijn volk: wij zijn vlees van Zijn vlees en been van Zijn benen, omdat Hij het vlees en bloed van Zijn kinderen deelachtig is geworden en die de Heere aanhangt, is één geest met Hem. Dit wordt ons deel bij de wedergeboorte.

Kort gezegd: Christus' vlees wordt een deel van het vlees van Zijn kinderen genoemd, Zijn gehoorzaamheid wordt de onze genoemd, Zijn leven wordt het onze genoemd, Zijn verlossing is de onze en Zijn heilige natuur als mens is de onze. Omdat wij met Hem verenigd zijn, één gemaakt zijn met Hem en standvastig zijn in Hem, hebben wij rechtvaardigheid en heiligmaking in Hem. Als we dit erkennen, kunnen we die talloze verzen uit de Schrift verklaren, zoals: "Hij schouwt niet aan de ongerechtigheid in Jakob; ook ziet Hij niet aan de boosheid in Israël" (Num. 23:21). "En gij zijt in Hem volmaakt, Die het Hoofd is van alle overheid en macht" (Kol. 2:10). Ook lezen we: "Want zij zijn onberispelijk voorde troon van God" (Openb. 14:5). En verder lezen we: "Geheel zijt gij schoon, Mijn vriendin, en er is geen gebrek aan u" (Hoogl. 4:7).

Ik jaag naar de waarheid met betrekking tot deze zaak. De wet eist een heilige natuur, een heilig lichaam en een heilige ziel, zoals Adam had. De inwoning van de Heilige Geest doet de zonde of de bewegingen van de zonde in ons niet te niet, noch in ons lichaam, noch in onze ziel. We kennen nog steeds het bedenken des vleses dat vijandschap is tegen God en we hebben een vleselijk lichaam, dat onbekwaam is tot enig goed. Toch staan we volmaakt voor een heilige God en een heilige wet. Ik kan dit niet verklaren, *tenzij wij volmaakte gerechtigheid hebben in het Hoofd, of de heiligheid van de menselijke natuur van de Zaligmaker de onze wordt door toerekening*. Omdat Hij door de menswording Zijn broederen gelijk geworden is en door de toerekening van de zonde verscheen in de gelijkheid des zondigen vleses, werden in diezelfde weg de genade en de heiligheid van Zijn menselijke natuur de onze. God heiligde Christus en zond Hem naar de wereld in een menselijke natuur om de rechtvaardigheid van een heilige wet volkomen te vervullen en Paulus zegt: "Want en Hij Die heiligt, en zij die geheiligd worden, zijn allen uit één, om welke oorzaak Hij Zich niet schaamt hen broeders te noemen" (Hebr. 2:11). Dit wordt de heiligmaking in Jezus genoemd: "Aan hen, die in Christus geheiligd zijn en geroepen zijn tot heiligen" (1 Kor. 1:2, Eng. vert.). Ik weet dat dit pad in onze dagen niet vaak bewandeld wordt, maar ik zal het aan de heiligen overlaten om te beoordelen of dit een weg is die in het Woord van God wordt voorgesteld of niet.

Ik zal nu verdergaan met mijn *tweede punt*, namelijk de behandeling van de ware heiligheid *door de inwoning van de Heilige Geest*. Hebt u al opgemerkt dat alles wat gezegd wordt over het beeld van God, gegrond is op de schepping van Adam die naar die gelijkenis is gemaakt (Jak. 3:9). De apostel wijst erop dat ware gerechtigheid en heiligheid twee uitnemende eigenschappen waren van het beeld Gods dat hij droeg. Deze heiligheid was de allerheiligste werking van de Geest, die zich uitstreckte over alle vermogens van de ziel. De Heilige Geest onderhield deze heiligheid in Adam door voortdurend in Hem te werken zolang hij gehoorzaam was. De heiligheid die de heiligen nu hebben, is niets minder dan de inwoning van de Heilige Geest, die iedere keer als zij gelovig op Christus zien en daardoor vernieuwd worden, door het geloof al de vermogens van de ziel brengt onder Zijn heilige en heiligende werking. Zoals ook de Schechina de verschijning van God in het Heilige der heiligen in de tabernakel en de tempel vergezeld als Hij neerdaalde om het volk te heiligen en te zegenen met Zijn aanwezigheid. Dan zei men dat "de heerlijkheid des HEEREN het huis Gods vervuld had" (1 Kon. 8:11).

Daarna werd deze plaats "een zeer heilige plaats" (2 Kron. 4:22; Eng. vert.) of het Heilige der heiligen genoemd. En God, die de tempel van Jeruzalem Libanon noemde, omdat deze van cederen was gebouwd, zegt: "De heerlijkheid van Libanon is haar gegeven" (Jes. 35:2). Dat wil zeggen, dat Hij wil wonen bij degenen die behoren tot de huisgenoten des geloofs, dat Hij Sion voor altijd tot Zijn rustplaats wil maken en dat Zijn inwoning hun heiligheid zal zijn. Hier wijst God ook op als Hij de volgende woorden uitspreekt: "Want alzo zegt de Hoge en Verhevene, Die in de eeuwigheid woont en Wiens Naam heilig is: Ik woon in de hoogte en in het heilige, en bij dien, die van een verbrijzelde en nederige geest is" (Jes. 57:15). Hieruit blijkt duidelijk dat de hemelse heerlijkheid van de oude tempel nu in de Kerk gevonden wordt, want de Heilige Die in de hoogte en in het heilige woont, woont ook bij de mensen die een verbrijzelde en nederige geest hebben. "Weet gij niet", zegt Paulus, "dat gij Gods tempel zijt en de Geest Gods in ulieden woont? Zo iemand de tempel Gods schendt, dien zal God schenden, want de tempel Gods is heilig, welke gij zijt" (1 Kor. 3:16-17). Ik geloof ook niet dat God bij de heerlijke verschijning bij de inwijding van de tempel met meer majesteit bekleed was, dan wanneer Hij verbrijzelde en nederige mensen bezoekt, want zo'n arme ziel staat op en schijnt gelijk de zon en daartoe heeft zij alle reden, want de heerlijkheid des HEEREN is over haar opgegaan (Jes. 60:1). Misschien hebben de mensen in de tempel meer *gezien*, maar zij hebben niet meer *ondervonden*, want: als de Geest komt met Zijn heerlijke gaven en Christus als de Gekruisigde aan ons voorstelt, verspreidt Hij overal het afschijnsel van licht en liefde, heerlijkheid en schoonheid, heiligheid en onsterfelijkheid en zolang dat duurt, zijn we geheel volmaakt en zondeloos. Alles is veranderd, alles is vernieuwd: "Het oude is voorbijgegaan, ziet, het is alles nieuw geworden" (2 Kor. 5:17).

Maar als deze hemel op aarde van ons wijkt, als alles wat in ons hart leeft te voorschijn komt en al onze aangeboren verderfelijke en verleidelijke lusten opgewekt worden en ons aanzetten tot ijdele overwegingen, hoe vuil ziet de plaats die eens heilig was er dan uit en hoe spoedig worden we dan verontreinigd! "De gedachte der dwaasheid is zonde" (Spr. 24:9). Daar liggen we dan, terwijl we een afkeer van de zonde en van onszelf hebben en kreunen: "Wie zal ons verlossen van het lichaam dezes doods?" Nu gaat de satan te werk met listige ingevingen en scherpe beschuldigingen. Maar de Geest des Heeren richt een banier tegen hem op en dit wordt gewoonlijk gedaan onder de prediking van het Woord. Hij getuigt opnieuw van Christus, stelt Hem duidelijk aan ons voor als de Gekruisigde en de satan moet wijken en de oude mens verliest terrein. Hij wordt afgelegd met al zijn duivelse vermaak. De satan schuwt het licht, want de duivel kan alleen in vuilheid bestaan omdat hij een onreine geest is. Hij kan zich ook alleen maar met de lusten van het vlees voeden; hiervan bestaat hij, deze lusten zijn z'n voedsel. "Stof zal de spijs der slang zijn, maar zij zullen geen kwaad doen noch verderven op Mijn ganse heilige berg, zegt de HEERE" (Jes. 65:25). De oude mens wordt nooit afgelegd dan wanneer we de nieuwe mens aandoen, ook wordt de nieuwe mens nooit aangedaan dan wanneer de Heilige Geest Christus opnieuw aan ons voorstelt. Op dat ogenblik ontdekt de verlichte geest, die ontvankelijk is voor het licht van het aangezicht van Christus, Hem door het geloof. En

geloof, hoop en liefde gaan uit en zoeken troost bij Hem. Terwijl we zo als door een spiegel in een duistere rede zien, worden we veranderd naar datzelfde beeld van heerlijkheid tot heerlijkheid als van des Heeren Geest. Zo redt God ons niet alleen door het bad der wedergeboorte, maar ook door het vernieuwende werk van de Heilige Geest. Door dit voortdurende werk der vernieuwing, waardoor wij tot leven worden gewekt en veranderd, wordt de tempel van God geheiligd. Waar deze Geest niet woont, waar de wedergeboorte nooit plaatsvindt en waar geen glimp van de Zaligmaker wordt ontdekt, is er niets van dit vernieuwende werk van de Heilige Geest en natuurlijk ook geen ware heiligheid. Het is de inwoning van God en niets anders die de ziel heilig maakt. Petrus noemt de berg Thabor een heilige berg in 2 Petrus 1:18, omdat de Heere daar verheerlijkt werd: "En deze stem hebben wij gehoord als zij van de hemel gebracht is geweest, toen wij met Hem op de heilige berg waren." En de Kerk krijgt dezelfde naam: "Men zal nergens leed doen noch verderven op de ganse berg Mijner heiligheid; want de aarde zal vol van kennis des HEEREN zijn, gelijk de wateren de bodem der zee bedekken" (Jes. 11:9). Maar we kunnen geen kennis van Christus hebben dan door de Geest, want Hij is het Die van Christus getuigt; ook kunnen we de dingen die Godes zijn niet weten dan door de Geest Gods en kan er geen heiligheid op deze berg zijn zonder Hem, want "de offerande der heidenen is aangenaam, omdat zij door de Heilige Geest geheiligd zijn" (Rom. 15:16, Eng. vert.). Alle heiligheid waar dit aan ontbreekt, is volgens de Schrift "een schoon gelaat willen tonen naar het vlees" (Gal. 6:12). De vleselijk geruste belijders die dit doen, zijn trots genoeg, maar God veracht hun beeld.

Nu zal ik u een goede raad geven. Het zicht dat sommige arme zielen door de Geest op Christus hebben, is erg zwak en Zijn vernieuwende werking gaat zo snel voorbij. Daarom kan de gelovige veel vreugde verliezen als hij niet nauwlettend acht geeft op het werk van de Heilige Geest en erg waakzaam is. Laat hem met aandacht zien op Christus, Die hem wordt voorgesteld en hij zal de heilige werking van de Geest ervaren. De arme Stefanus had een heerlijk gezicht tijdens zijn rechtszaak, want de Geest opende de hemelen en hij zag Christus staande aan de rechterhand van God. Terwijl Stefanus keek, werd hij vervuld met de kracht van de Geest en de Geest vernieuwde en veranderde hem zo naar het beeld van Christus, dat zijn gezicht schitterde. Onder die veranderende werking ging Stefanus de eeuwige heerlijkheid boven in; de oude mens was nu voor goed afgelegd.

In de derde plaats zal ik nu spreken over *de nieuwe mens die wordt geschapen in de gelovige en spreken over zijn heiligheid*. Onder *de nieuwe mens* versta ik de vruchten van de Geest of de verschillende genadegaven die de Geest door Zijn werking schenkt en voortbrengt in de ziel. Van deze vruchten wordt gezegd dat ze uit de Geest geboren zijn. Zo zegt de Heere: "Hetgeen uit de Geest geboren is, dat is geest" (Joh. 3:6).

1. Het eerste wat uit de Geest geboren wordt, is het *licht*. Wanneer dit licht in het hart schijnt, geeft het Gods kinderen de naam "kinderen des lichts en kinderen des daags" (1 Thess. 5:5). Paulus zegt in Filippensen 2:15 dat zulke mensen als lichten schijnen in de wereld. God is de Vader van deze lichten (Jak. 1:17).
2. "Want al wat uit God geboren is, overwint de wereld; en dit is de overwinning die de wereld overwint, namelijk ons geloof" (1 Joh. 5:4). Dit *geloof* wordt door God gewerkt en daarom staat er geschreven dat het uit God geboren is.
3. Is er de *hoop*: "God heeft ons wedergeboren tot een levende hoop, door de opstanding van Jezus Christus uit de doden" (1 Petr. 1:3). God verwekt ons door Zijn Woord: "Naar Zijn wil heeft Hij ons gebaard door het Woord der waarheid" (Jak. 1:18). Het Woord komt tot de ziel door de werking van de Heilige Geest. Dit gaat gepaard met een krachtige verzekering en doet ons de toekomstige heerlijkheid verwachten. Wij "roemen in de hoop der heerlijkheid Gods" (Rom. 5:2). Dit wordt ook "een goede hoop in genade" genoemd (2 Thess. 2:16).

4. Vrucht is *liefde*: "Een iegelijk die liefheeft, is uit God geboren en kent God" (1 Joh. 4:7). Deze liefde is de vervulling van het nieuwe gebod dat Christus ons gaf. Het wordt een nieuw gebod genoemd, omdat het verschilt van het oude. In dat gebod staat: "Gij zult uw naaste liefhebben als uzelf." Dit gebod beveelt echter: "Een. nieuw gebod geef Ik u, dat gij elkander liefhebt; gelijk Ik u lief gehad heb, dat ook gij elkander liefhebt" (Joh. 13:34). Hier komt de broeder in de plaats van de naaste en we moeten hem niet liefhebben als onszelf, maar *gelijk Christus ons lief gehad heeft*.
5. Is er *barmhartigheid* en troost. God wordt de Vader der barmhartigheden en de God aller vertroosting genoemd (2 Kor. 1:3). Door Zijn Geest geeft God ons al deze barmhartigheden: bekerende barmhartigheid, vergevende, bewarende en ondersteunende barmhartigheid en alle troost die we genieten.
6. Vrucht is het *leven*: "Die God is ons een God van volkomen Zaligheid; en bij de HEERE, de HEERE, zijn uitkomsten tegen de dood" (Ps. 68:21). Onder de levendmakende werking van de Geest gaan we van de dood over tot het leven. Het veroordelende vonnis van de wet en van ons geweten moet wijken voor de rechtvaardigmaking ten leven. Dit geschiedt door het geloof en het geloof is uit de Geest Gods. Dit zijn de uitspruitelingen en nakomelingen van God, die zullen hangen aan de nagel die in een vaste plaats ingeslagen is, (Jes. 22:23-24).
7. Wordt God de Vader der *heerlijkheid* genoemd: "Opdat de God van onze Heere Jezus Christus, de Vader der heerlijkheid, u geve de Geest der wijsheid en der openbaring in Zijn kennis" (Ef. 1:17). Er is een heerlijkheid die zich paart aan het woord van het Evangelie en daarom wordt dit een heerlijk Evangelie genoemd. Er is ook een heerlijkheid die samengaat met het werk der genade in het hart: "Over alles wat heerlijk is, zal een beschutting wezen" (Jes. 4:5). Deze heerlijkheid schittert bij iedere vernieuwing van dat werk en in al onze blijdschap en heerlijke triomf in Christus Jezus mogen we deze heerlijkheid smaken.
8. Als u al deze vruchten van de Geest samenvoegt, zal het u enig licht geven over het wezen van degene die door de Schrift een nieuwe mens wordt genoemd. Het tegenovergestelde van al deze vruchten vinden we in de oude mens. Ik twijfel er niet aan of sommigen van u moeten zich herinneren dat ze bij een doopdienst deze woorden uit het gebedenboek van de Kerk van Engeland gehoord hebben: "*Schenk dat de oude mens zo zal gekruisigd worden in dit kind, dat de nieuwe mens in hem zal opstaan, dat alle dingen die behoren tot het vlees zo begraven worden, dat de dingen des Geestes in hem zouden leven en groeien.*"

De weinige dingen die ik hier uit het Woord van God heb gekozen en u heb voorgesteld, zijn de dingen des Geestes of de dingen die de nieuwe mens deelachtig is en er is *ware heiligheid* in iedere genadegave van de Heilige Geest. Daarom leest u over de heiligheid van het geloof: "Maar geliefden, bouwt gij uzelf op in uw allerheiligst geloof, biddende in de Heilige Geest" (Jud. 20). Kort gezegd.: Petrus zegt dat de heiligen worden "gebouwd tot een geestelijk huis, tot een. heilig priesterdom, om geestelijke offeranden op te offeren, die Gode aangenaam zijn door Christus Jezus" (1 Petr. 2:5). Iedere herleving van het werk der genade in ons wordt een verandering van heerlijkheid tot heerlijkheid genoemd. De vruchten of genadegaven van de Geest zijn heilig en daarom wordt de nieuwe mens heilig genoemd. Neem geheel ter harte wat de apostel over de nieuwe mens zegt: "Dat gij zoudt afleggen, aangaande de vorige wandeling, de oude mens die verdorven wordt door de begeerlijkheden der verleiding; en dat gij zoudt vernieuwd worden in de geest uws geroeds en de nieuwe mens aandoen die naar God geschapen is in ware rechtvaardigheid en *heiligheid*" (Ef. 4:22-24).

In de *vijfde plaats* moet ik nu ook tonen dat we *de grootste zegen* die wij in het beeld van Adam hadden, *het leven* verloren hebben en dat dit leven met het beeld van *Christus aan ons wordt teruggegeven*. Dit leven hangt niet af van onze gehoorzaamheid zoals het leven van Adam, maar van de eeuwige raad en het eeuwige besluit van God en is een vrije gave: "De genadegift Gods is het eeuwige leven" (Rom. 6:23). Wij zijn ervan verzekerd dat we dit *leven* zullen beërven door de eed van God, de dood van

Christus, het verbond der genade en het Woord van God, door het getuigenis, het zegel en de inwoning van de Heilige Geest. Omdat de Almachtige de erfgenamen der belofte er nog meer van wilde verzekeren dat ze deze onschatbare zegen zouden ontvangen, heeft Hij deze zegen verbonden met ieder kenmerk van het beeld van Christus waarnaar ze naar Zijn voornemen veranderd zullen worden.

1°. gaat dit beeld gepaard met *kennis*: "En dit is het eeuwige *leven*, dat zij U kennen, de enige waarachtige God, en Jezus Christus, Dien Gij gezonden hebt" (Joh. 17:3).

2°. gaat dit beeld gepaard met *rechtvaardigheid*: bij de rechtvaardigmaking gaan we van de dood over tot het *leven*, daarom lezen we van rechtvaardigmaking tot het levers (Rom. 5:18, Eng. vert.).

3°. is dit beeld onlosmakelijk verbonden met *heiligmaking* door de Geest: "De Geest is het Die *levend* maakt" (Joh. 6:63). En de offerande van de heidenen is aangenaam, omdat ze geheiligd is door de Heilige Geest (Rom. 15:16).

4°. ontvangen we met dit beeld ook altijd *liefde*: "En de HEERE, Uw God, zal uw hart besnijden, en het hart van uw zaad, om de HEERE, Uw God, lief te hebben met uw ganse hart en met uw ganse ziel, opdat gij *leeft*" (Deut. 30:6).

5°. krijgen we met het *licht der heerlijkheid* dat in de ziel schijnt ook het *leven*: "Die zijn broeder liefheeft, blijft in het licht, en geen ergernis is in hem" (1 Joh. 2:10). "Wij weten dat wij overgegaan zijn uit de dood in het *leven*, dewijl wij de broeders liefhebben" (1 Joh. 3:14). Dit leven is gelijk aan het leven van Adam, maar Gods kinderen verkrijgen het door een betere Vertegenwoordiger. Ook worden zij door een beter verbond van dit leven verzekerd, is het op betere beloften gegrond en ligt het vast in de volmaakte gehoorzaamheid van een betere Adam. Het is een leven in de gunst van God, een leven in Christus en een leven uit het geloof dat door de levengevende kracht van de Heilige Geest aan de ziel wordt geschonken en het is een eeuwige zegen van God. "Want de HEERE gebiedt aldaar de zegen, en het leven tot in der eeuwigheid" (Ps. 133:3).

6. *Ik ga nu verder om ten zesde en ten laatste aan te tonen de heerlijke verschijning van de heiligen in de hemel en het eeuwige geluk dat ze daar zullen ontvangen en dat alles wat het Paradijs voor Adam symboliseerde en afbeeldde wáár bevonden wordt als zij de betekende zaak deelachtig worden.*

In de eerste plaats wordt de derde hemel, de woonplaats van God en van Christus en de heilige engelen, het Paradijs genoemd. "Ik ken een mens in Christus, voor veertien jaren (of het geschied zij in het lichaam, weet ik niet, of buiten het lichaam, weet ik niet. God weet het), dat de zodanige opgetrokken is geweest tot in de derde hemel. En ik ken een zodanig mens (of het in het lichaam, of buiten het lichaam geschied zij, weet ik niet, God weet het), dat hij opgetrokken is geweest in het Paradijs, en gehoord heeft onuitsprekelijke woorden" (2 Kor. 12:2-4). In deze heerlijke woonplaats zullen allen die Christus liefhebben, ontvangen worden, want Hij zegt: "Waar Ik ben, aldaar zal ook Mijn dienaar zijn" (Joh. 12:26). Het komt mij voor dat dit de plaats is die de moordenaar aan het kruis op zijn gebed ontving: "En hij zeide tot Jezus: Heere, gedenk mijner, als Gij in Uw Koninkrijk zult gekomen zijn. En Jezus zeide tot hem: Voorwaar, zeg Ik u: Heden zult gij met Mij in het Paradijs zijn" (Luk. 23:42-43).

Ten tweede was Eden de plaats waar de boom des levens groeide waarvan Adam vrijelijk mocht eten, want het was hem alleen verboden om van de boom der kennis te eten. We zien dat de Zaligmaker, als Hij Zijn arme, beproefde kinderen bemoedigt, hetzelfde belooft aan degenen die in de strijd des geloofs de overwinning behalen: "Die oren heeft, die hore wat de Geest tot de Gemeenten zegt. Die overwint, Ik zal hem geven te eten van de Boom des levens, die in het midden van het Paradijs Gods is" (Openb. 2:7).

In de derde plaats was er in de hof van Eden een overvloed van de heerlijkste vruchten. Dit blijkt uit hetgeen God aan Adam toestaat: "Van alle boom dezès hofs zult gij vrijelijk eten. Maar van de boom der kennis des goeds en des kwaads, daarvan zult gij niet eten" (Gen. 2:16-17). En we lezen: "In het midden van haar straat en op de ene en de andere zijde der rivier was de Boom des levens, voortbrengende twaalf vruchten, van maand tot maand gevende zijn vrucht" (Openb. 22:2).

Ten vierde moest Adam slechts één gebod houden om in deze gelukkige staat te blijven en het recht op de boom des levens te behouden. Ik weet zeker dat alleen de liefde alle dingen hoopt, alle dingen verdraagt, alle dingen gelooft en alle dingen bedekt en dat zij nimmermeer vergaat (1 Kor. 13). Daarom zal degene die Christus en Zijn kinderen liefheeft, in het Paradijs toegelaten worden, want zij die de broeders liefhebben, gaan uit de dood over in het leven, omdat de liefde de vervulling van de wet en het gezegende doel van het Evangelie is. "Zalig zijn zij, die Zijn geboden doen, opdat hun macht zij aan de Boom des levens en zij door de poorten mogen ingaan in de stad" (Openb. 22:14).

Ten vijfde was Eden bekend vanwege een van de beroemdste fonteinen of springaders in de hele wereld. Deze fontein voorzag niet minder dan vier zeer grote rivieren van water en misschien behoorden sommige van deze rivieren wel tot de grootste van de wereld. Er is een Fontein in het Paradijs hierboven, die de heiligen zo zal vervullen dat ze een eeuwige volheid zullen verkrijgen: "Zij zullen niet meer hongeren, en zullen niet meer dorsten, en de zon zal op hen niet vallen, noch enige hitte. Want het Lam, Dat in het midden des troons is, zal hen weiden, en zal hun een Leidsman zijn tot levende fonteinen der wateren; en God zal alle tranen van hun ogen afwissen" (Openb. 7:16-17).

Ten zesde was Adam in Eden volmaakt heilig en gelukkig, zowel naar lichaam als naar ziel. Hij was niet bezet met onreine gedachten en had geen lichaam der zonde en des doods, zoals wij: "Doch dit zeg ik, broeders, dat vlees en bloed het Koninkrijk Gods niet, beërven kunnen, en de verderfelijheid beërft de onverderfelijheid niet" (1 Kor. 15:50). "Maar onze wandel (conversatie, Eng. vert.) is in de hemelen, waaruit wij ook de Zaligmaker verwachten, namelijk de Heere Jezus Christus, Die ons vernederd lichaam veranderen zal, opdat hetzelfde gelijkvormig worde aan Zijn heerlijk lichaam, naar de werking waardoor Hij ook alle dingen Zichzelf kan onderwerpen" (Fil. 3:20-21).

In de zevende plaats verheugde Adam zich in Eden in het leven Gods, dat de Heilige Geest hem gegeven had toen God de adem in zijn neusgaten blies en de Heilige Geest hem levend maakte. Zo is het ook in de hemel: "En indien de Geest Desgenen Die Jezus uit de doden opgewekt heeft, in u woont, zo zal Hij, Die Christus uit de doden opgewekt heeft, ook uw sterfelijke lichamen levend maken, door Zijn Geest Die in u woont" (Rom. 8:11).

Ten achtste droeg Adam in Eden het beeld van zijn grote Schepper. Toen hij de wereld in werd gezonden, was hij dat beeld kwijt. Een zondige wereld en een verdorven beeld dit is alles wat hij ons heeft gegeven. "De eerste mens is uit de aarde, aards; de tweede Mens is de Heere uit de hemel. En gelijkerwijs wij het beeld des aardsen gedragen hebben, alzo zullen wij ook het beeld des hemelsen dragen" (1 Kor. 15:47, 49). In deze gezegende staat en plaats zal het beeld van Christus meer schitteren dan het ooit deed in Adam. Wij zullen ontwaken met Zijn beeld en ons daarover verheugen, "want wij zullen Hem zien gelijk Hij is" en niet vergaan vanwege dit gezicht, omdat we Hem gelijk zullen zijn.

Dan zal ons *kindschap* duidelijk blijken en zullen we er nooit meer aan twijfelen. Allen zullen zien dat we kinderen Gods zijn, dewijl wij kinderen der opstanding zijn (Luk. 20:36).

Dan zullen we ook volmaakte *kennis* ontvangen. We zullen niet zoals nu door het geloof zien als door een spiegel in een duistere rede, maar we zullen zien zoals we gezien worden en kennen zoals we gekend zijn. Wat ten dele is, zal tenietgedaan worden, als het volmaakte gekomen is.

De *rechtvaardigheid* zal dan in al haar heerlijkheid en schoonheid verschijnen: "Dan zullen de rechtvaardigen blinken gelijk de zon in het Koninkrijk huns Vaders" (Matth. 13:43).

Hun *heiligheid* zal dan ook duidelijk blijken en niet verduisterd worden door grote verdorvenheid en de sluier van de verzoekende duivel, zoals helaas nu maar al te vaak het geval is: "Zalig en heilig is hij, die deel heeft in de eerste opstanding; over deze heeft de tweede dood geen macht" (Openb. 20:6).

Ook de *liefde*, die nu zo vaak verkoudt, zal in die staat altijd branden en overvloedig zijn, want we zullen vervuld worden met de volheid van God en God is liefde. Zo staat er geschreven: "Gelijk Hij ons uitverkoren heeft in Hem, voor de grondlegging der wereld, opdat wij zouden heilig en onberispelijk zijn voor Hem in de liefde" (Ef. 1:4).

Ook zal de *vreugde* niet meer getemperd zijn en gemengd met bitterheid, zoals tegenwoordig: "Wij zullen wederkeren en tot Sion komen met gejuich, en eeuwige blijdschap zal op ons hoofd wezen; vrolijkheid en blijdschap zullen wij verkrijgen, maar droefenis en zuchting zullen weglyeden" (Jes. 35:10).

Ook de *heerlijkheid* zal voor altijd blijven. Onze lichamen zullen het heerlijke lichaam van Christus gelijkvormig gemaakt worden en eeuwig blinken in het licht des Lams. Mijn geliefden, dit is de prijs en de vreugde die ons is voorgesteld.

Op de kerstdag voelde ik mezelf erg naar en 's avonds ging ik zo naar bed. In mijn slaap droomde ik dat ik aan de kant van een rivier stond, het water van deze rivier was opmerkelijk helder, maar erg ondiep. Toen ik er ingespannen naar keek, zag ik dat er erg veel mooie vissen in het water rondzwommen. Er was iemand bij mij die met mij sprak, maar ik weet niet wie het was, want ik zag niemand. Ik kan me alleen herinneren dat ik met iemand gesproken heb. Ik scheen heel graag een paar van deze vissen te willen vangen en ik bedacht dat ik zo voorzichtig mogelijk moest zijn als ik ze pakte. Ik zou ze, als ik dat kon, aan beide kanten vastpakken met één hand bij de kop en één bij de staart en ze vasthouden. Ik dacht dat ik veel hele mooie vissen ving en toen ik ze uit het water haalde, was hun buik zo wit en zo teer dat ik dacht dat ik nooit mooiere vissen had gezien. Ik herinner me dat er een of ander bootje bij me lag, waar ik ze in legde; ook kan ik me niet herinneren dat er één vis uit mijn handen glipte. Toen ik het water visvrij had gemaakt en niet weinig vissen uit de modder had gehaald, was ik zeer blij met mijn grote succes. Maar ik werd wakker en het vissen was voorbij. Toen kwamen de woorden die de Heere tot Petrus sprak in mijn gedachten: "Volgt Mij na, en Ik zal u vissers der mensen maken" (Matth. 4:19). Ook dacht ik aan de plaats waar de Heere het Koninkrijk der hemelen vergelijkt met "een net, geworpen in de zee, dat allerlei soorten van vissen samenbrengt, hetwelk wanneer het vol geworden is, de vissers aan de oever optrekken, en nederzittende lezen het goede uit in hun vaten, maar het kwade werpen zij weg" (Matth. 13:47-48). Ik dacht eveneens aan de rivier waarover Ezechiël schrijft en aan datgene wat hij over het vissen zegt (Ezech. 47), want met dat vissen wordt niets anders bedoeld dan de bekering van zondaren. De volgende morgen werd ik kort voor drie uur wakker en toen ik over veel dingen nadacht, kwam het beeld van God, waarin Adam was geschapen, me voor de geest en werd ik door het hele boek van God geleid in het overdenken van dit onderwerp. Eerst dacht ik erover na wat dit beeld inhield, dat wij het verloren hebben en dat God beloofde het te herstellen. Terwijl ik over deze dingen nadacht, werd mijn ziel op wonderlijke wijze zachtmoedig gemaakt, verootmoedigd en getroost, ik mediteerde daarover en dit bleef mij een gedeelte van de morgen bij. Op zaterdagmiddag moest ik alles echter missen en twijfelde ik soms of het nog ooit zo terugkomen. Maar omdat ik wist dat God vaak dingen waar we zo over hebben nagedacht voor een tijd wegneemt en Zijn Geest zendt om ze ons weer indachtig te maken wanneer Hij wil dat we ze behandelen, vertelde ik gisteravond een vriend over mijn gedachten en de manier waarop ze weg waren genomen en zei hem, dat ik geloofde dat ze me de volgende ochtend opnieuw helder voor de geest zouden staan. Zo gebeurde het ook. Ik heb ongeveer drie uur over deze dingen gemediteerd en het kostte me veel meer dan drie uur om ze u mee te delen. Iedere bijzonderheid is zo precies in mijn geheugen teruggekomen en mij voor ogen gesteld, dat ik me niet kan herinneren dat ik enig ding dat ik belangrijk acht, niet naar voren heb gebracht en u heb voorgesteld. Omdat de

droom van gisternacht ging over het vissen en ik de volgende nacht over het Evangelie nadacht, hoop ik dat God deze preek wil gebruiken als een middel in Zijn hand waardoor sommigen krachtadig worden gearresteerd. Dat geve God om Christus wil, Amen.